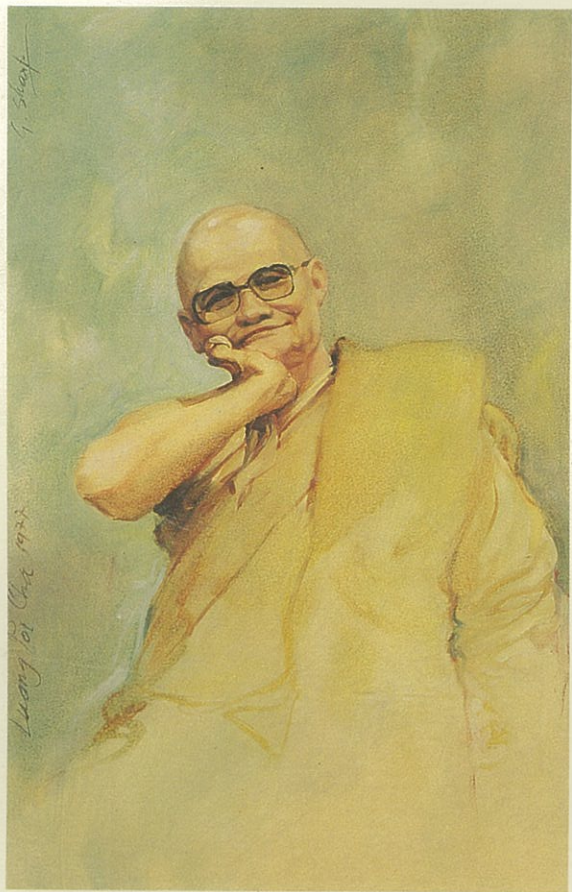
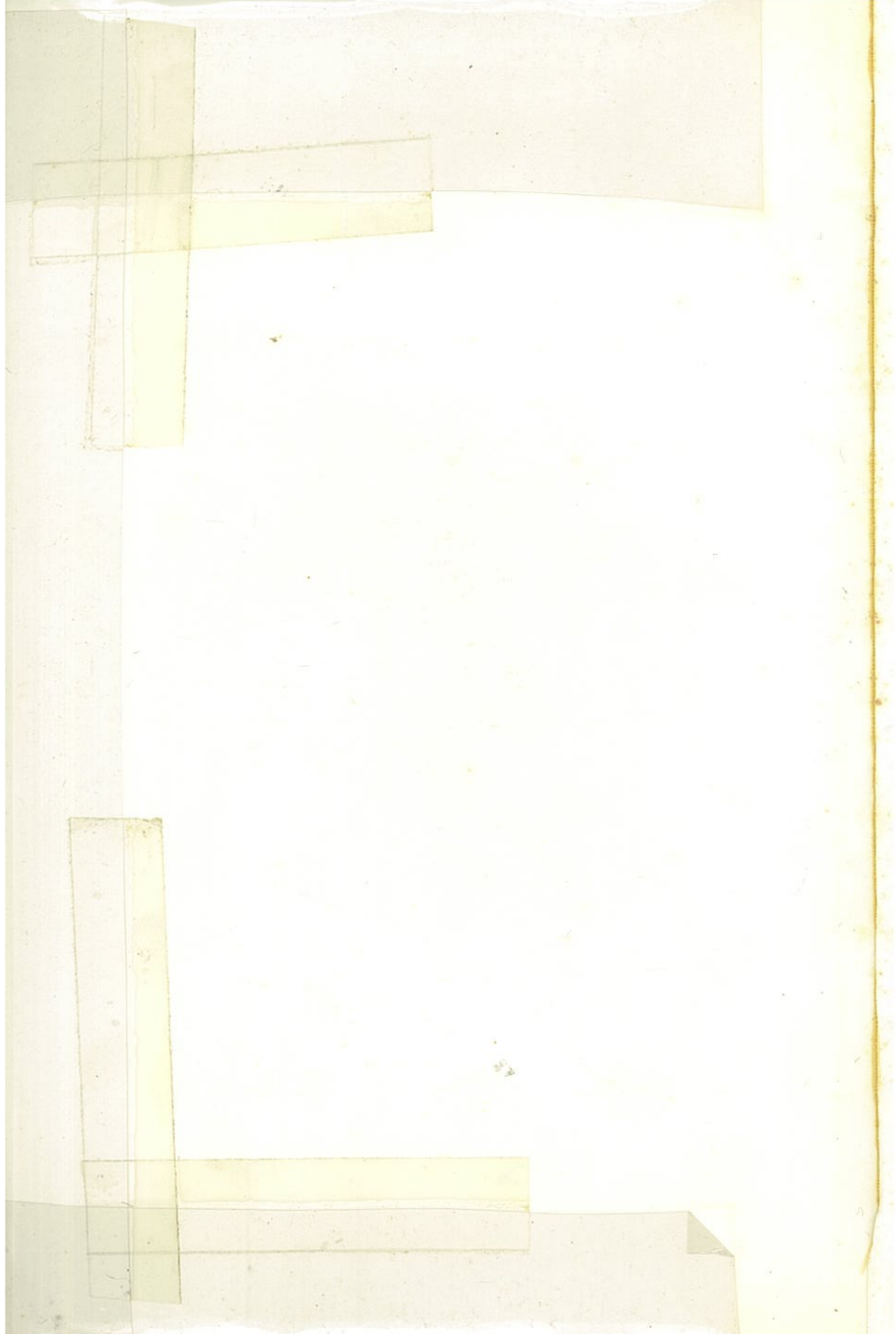

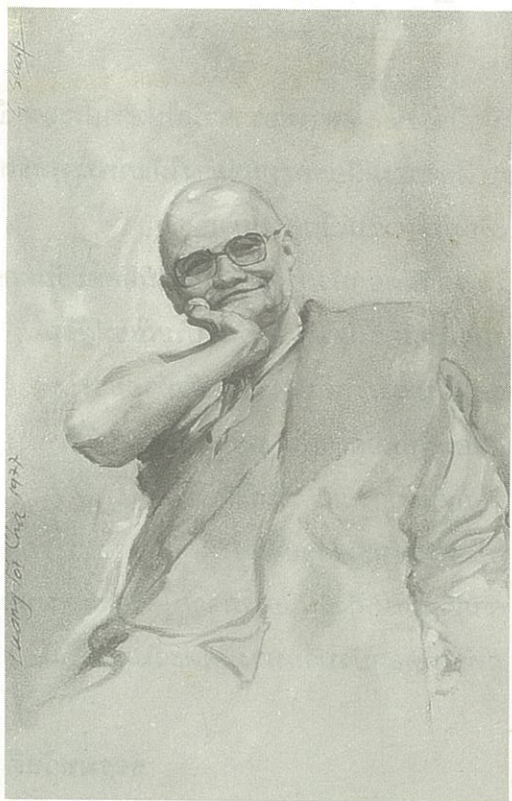
เสาวภา

ฉบับพิเศษ

ดอกบัวบานทางทิศตะวันตก

ชื่อภาพ

หลวงพ่อชา

ฝีมือ

จอร์จ ชาร์ป

ปี

๒๕๔๒

ขนาด

๒๐ X ๑๕ นิ้ว

เทคนิค

สีน้ำมันบนกระดาษ

เมื่อปี ๒๕๒๐ หลวงพ่อชาจาริกไปต่างประเทศเป็นครั้งแรก
 “...ต้องยอมเสียสละทุกอย่างให้แก่พระพุทธศาสนา
 เพื่อประชาชนเป็นส่วนมาก
 ในเวลานี้ดอกบัวกำลังจะบานในทิศตะวันตกอยู่แล้ว...”
 “หาประโยชน์ตน แล้วก็หาประโยชน์ผู้อื่น
 สอนตนแล้วก็สอนคนอื่น ตัวอย่างใด
 ก็สอนผู้อื่นอย่างนั้น สอนผู้อื่นอย่างใด
 ตัวก็ทำอย่างนั้น อันนี้คือคำสอน
 ของพระพุทธเจ้าของเรา”
 จากวันนั้น...ถึงวันนี้ธรรมจากใจของหลวงพ่อ
 ก็ทำให้ดอกบัวบานทางทิศตะวันตก

ธรรมสวัสดิ์

แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด

สาวิกา ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒๕ ประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๕๒ จำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม
 เจ้าของ เสถียรธรรมสถาน ๒๕/๕ ซอยวัชรพล ถนนรามอินทรา ๕๕ ลาดพร้าว กรุงเทพฯ
 ๑๐๒๓๐ โทร. ๕๐๙-๐๐๘๕, ๕๐๙-๒๒๓๗, ๕๑๐-๔๗๕๖ โทรสาร ๕๑๙-๔๖๓๓ บรร
 ณาธิการ พิกุล วิชาสประทีป กองบรรณาธิการ ฉัตรวรัญ อดคลัง, วัศมี มณีนิล,
 เตือนใจ ดิเทศน์, คันสนีย์ ศีตะบันย์ เมอลเลอร์ พิสูจน์อักษร มณีวรรณ ดิวษ์ ผู้จัดทำ
 สำนักพิมพ์สามสี ๘๑/๘ ถนนเพชรเกษม บางแค ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐ ราคา
 ๙๙ บาท จัดจำหน่าย บริษัท แพลน บุกเน็ต จำกัด โทร. ๕๘๖-๙๕๕๕ เพลท
 หจก.เลย์โปรเซส โทร. ๘๘๓-๐๓๖๐-๑ พิมพ์ บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด โทร. ๘๘๓-๐๔๑๗

ส า ร บั ญ

พุทธสาวิกา พระนางสังฆมิตตาเถรี...ภิกษุณีที่ช่วยในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๖
วิถีแห่งชีวิต พระสุเมธอาจารย์ บนเส้นทางความเบิกบานแห่งธรรม	๑๔
หยุด-คิด	๔๑
สัมภาษณ์พิเศษ เดินทางพันไมล์ในงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา	๔๒
นานาทศนะ สหธรรมิก...จักสถิตในต่างแดน	๗๒
เล่าด้วยภาพ	๙๗
วาทะพุทธทาส	๑๑๓
อุปลมณี หลวงพ่อกับลูกศิษย์ฝรั่ง	๑๑๔
เล่าสู่กันฟัง เล่าเรื่องธรรมอันเรื่องโลก	๑๔๘
สา-ระ-ขัน	๑๖๒
ห้องแห่งลมหายใจ	๑๖๔
ผู้หญิงไกลวัด	๑๗๒
สุขกายสบายใจ	๑๗๘
เพื่อนทุกข์	๑๘๒
ปฏิบัติในช่วง	๑๙๐
คุยกันท้ายเล่ม	๑๙๑

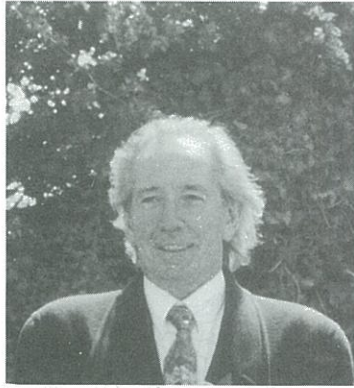
อย่างก้าวแห่งแสงตะวัน

“หลังจากที่ได้มีโอกาสได้ฟังธรรมะของหลวงพ่อบุญ
ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ผมบอกกับเพื่อนที่อังกฤษว่า
หลวงพ่อนั้นเปรียบเสมือน ‘อย่างก้าวแห่งแสงตะวัน’ และความ
รู้สึกเช่นนี้เองปรากฏในใจของผมตลอดเวลาที่วาดภาพหลวงพ่อบุญ
ให้กับแม่ชีคันสนีย์ที่ขอให้ผมวาดให้เมื่อคราวที่ผมไปกรุงเทพฯ
ต้นปี ๒๕๔๒...

“เมื่อใดที่เข้าไปใกล้หลวงพ่อบุญ พวกเราจะสัมผัสได้ถึงความรัก
ความบริสุทธิ์ ความเป็นอิสระและเมตตาธรรม ผมเองก็พยายาม
เป็นอย่างยิ่งที่จะถ่ายทอดความเป็นหลวงพ่อบุญลงบนกระดาษ
ให้ได้ เพื่อที่เมื่อเห็นครั้งใดก็จะให้ความรู้สึกเช่นว่านี้...

“นิโคล ลูกสาวผม เคยมีโอกาสไปพักอยู่วัดหนองป่าพง
เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ตอนนั้นเธออายุ ๑๘ ปี เธอได้รับเมตตาให้
สนทนากับหลวงพ่อบุญเป็นเวลาหลายชั่วโมง เมื่อเธอได้เห็นรูปที่
วาด น้ำตาก็อดไหลไม่ได้...

“เธอถามผมว่า ทำไมเธอถึงต้องร้องไห้ ผมบอกว่า “เป็น
เพราะความปีติ ลูกจะปีติตื่นตันทุกครั้งทีนึกถึงท่าน” ผมเองก็

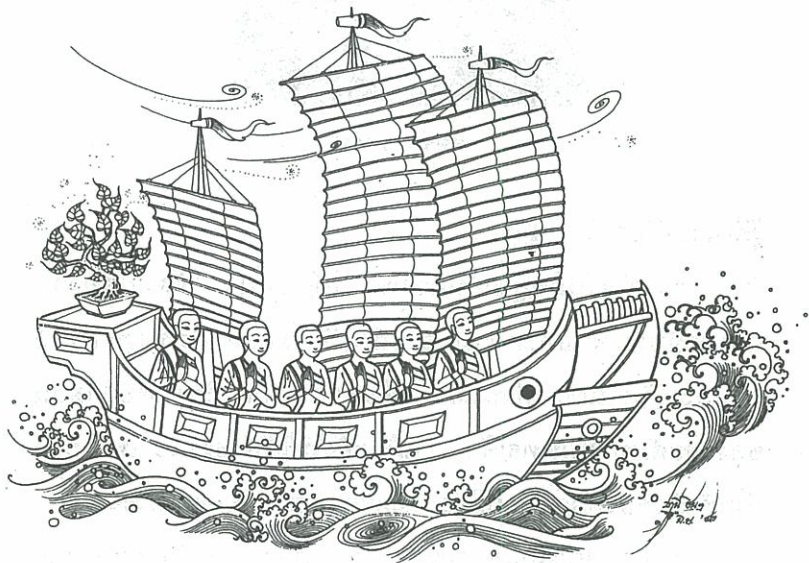

จอร์จ ชาร์ป

รู้สึกเช่นเดียวกันกับลูก...

“เมื่อใดที่ได้อยู่ใกล้หลวงพ่อก็ได้สนทนา ได้สัมผัสความเมตตาอันล้นพ้นและความอดทนที่ไม่มีที่สิ้นสุด ได้รับรู้อารมณ์ขันและปฏิภาณของท่านเสมอ แล้วเราก็จะเกิดศรัทธาต่อคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้จะยังไม่ได้ฟังธรรมะ เพราะทั้งเนื้อทั้งตัวของหลวงพ่อก็คือธรรมะของพระพุทธรูปท่านนั่นเอง...

“ผมอาศัยเพียงความทรงจำและภาพถ่ายเพียงภาพเดียวที่มีอยู่ในการวาดภาพครั้งนี้ (ภาพนี้ถ่ายที่ Insight Meditation Center ที่เมือง Barre มลรัฐ Massachusetts ในคราวที่หลวงพ่อกำลังไปแสดงธรรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐) เป็นแรงบันดาลใจให้ผมพยายามที่จะถ่ายทอดความรักความเมตตา ปัญญาญาณ และความเบิกบานแจ่มใสที่ส่งประกายจากหลวงพ่อลงในภาพวาดนี้”

พระนางสังฆมิตตาเถรี

ภิกษุณีที่ช่วยในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของงานในพระพุทธศาสนา คือการเผยแผ่คำสอนของพระบรมศาสดา ซึ่งผู้ที่เป็นกำลังสำคัญคนหนึ่งที่พุทธประวัติได้จารึกไว้และเป็นที่รู้จักกันดีก็คือ พระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์ผู้ครองประเทศอินเดียในสมัยนั้น

ประมาณ พ.ศ. ๒๓๘ หลังจากทีพระเจ้าอโศกมหาราช ขึ้นครองราชย์ และได้กลับพระทัยหันมารับนับถือพระพุทธศาสนา แล้ว ทรงทุ่มเทสติปัญญาและความสามารถเพื่อวางรากฐานให้แก่พุทธศาสนาให้เป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น ภารกิจที่เด่นชัดและทรงกระทำอย่างจริงจังก็คือ การส่งพระธรรมทูตออกไปเผยแผ่พระธรรมในดินแดนต่าง ๆ ถึง ๙ สาย สายหนึ่งนั้นลงไปเผยแผ่ที่ประเทศศรีลังกา ซึ่งเป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่สุดเขตแถบประเทศอินเดียทางใต้ และหัวหน้าคณะพระธรรมทูตคือ พระมหินท์เถระ พระโอรสของพระเจ้าอโศกมหาราช

การเผยแผ่พระศาสนาในประเทศศรีลังกาครั้งนั้น ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อพระมหินท์เถระ

เทศน์โปรดพระเจ้าติสสะ ทำให้ทรงเกิดความเลื่อมใสอย่างแท้จริง และหันมารับนับถือพุทธศาสนาพร้อมพระญาติและข้าราชการบริพาร ซึ่งในจำนวนนี้รวมถึง พระนางอนุพา ซึ่งเป็นชายาของพระเจ้ามahanาค ผู้เป็นพระอนุชาและอุปราชของพระเจ้าติสสะด้วย อนึ่ง สำหรับพระเจ้าติสสะนั้น ภายหลังจากเมื่อได้ทรงหันมานับถือศาสนาพุทธแล้ว ชาวเมืองพากันถวายพระนามว่า ‘พระเจ้าเทวานัมปิยติสสะ’ ซึ่งแปลว่า พระเจ้าติสสะผู้เป็นที่รักของเทวดา

ส่วนพระนางอนุพานั้น เมื่อได้ฟังธรรมแล้วเกิดความเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างยิ่ง จึงทูลขอการบรรพชาอุปสมบทจากพระมหินท์เถระ แต่เนื่องจากการบรรพชาอุปสมบทภิกษุณีนั้นจะต้องกระทำโดยสงฆ์สองฝ่าย คือจะต้องบวชจากภิกษุณีสงฆ์อย่างน้อย ๕ รูป แล้วจึงบวชจากภิกษุสงฆ์อย่างน้อยอีก ๕ รูปเช่นกัน เมื่อพระมหินท์เถระเห็นว่าพระนางอนุพามีความศรัทธาและมุ่งมั่นในการอุปสมบทอย่างแท้จริง จึงทูลให้พระเจ้าเทวานัมปิยติสสะส่งราชทูตไปขอภิกษุณีสงฆ์มาจากประเทศอินเดีย และเพื่อความเหมาะสมเพราะพระนางอนุพาเป็นเจ้าหญิง จึงทูลขอให้ พระนางสังฆมิตตาเถรี พระธิดาของพระเจ้าอโศกมหาราช และเป็นพระชนินุสราของพระมหินท์เถระ เสด็จเป็นประธานของคณะพระภิกษุณีสงฆ์ที่จะมายังประเทศศรีลังกา

การเดินทางสมัยครั้งพุทธกาลมีความยากลำบาก ดังนั้น พระนางอนุพาและข้าราชการบริพารที่ประสงค์จะบวชจึงต้องรอให้คณะของพระนางสังฆมิตตาเถรีเดินทางมาถึงซึ่งกินเวลานาน

ระหว่างนั้นจึงได้พากันรักษาอุโบสถศีลเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการบรรพชาอุปสมบทเป็นภิกษุณี

สำหรับพระเจ้าอโศกมหาราช แม้จะโศกเศร้าที่พระนางสังฆมิตตาเถรีซึ่งเป็นพระธิดาจะต้องจากไปไกล แต่ก็ทรงปลื้มปิติที่พระศาสนาจะได้สถิตอยู่ในต่างแดน กอปรกับทั้งพระนางสังฆมิตตาเถรีก็ทรงปลอบพระทัย และชี้ให้เห็นว่าเป็นโอกาสดีที่พระนางจะได้สืบพระศาสนาโดยประดิษฐานภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกา

ในที่สุดพระเจ้าอโศกมหาราชก็จัดส่งพระธิดาร่วมพระภิกษุณีที่มีวิชาความรู้อีก ๑๑ รูป เป็นคณะไปกับพระนาง พร้อมทั้งข้าราชการบริพารทั้งจากรวรรณะกษัตริย์ พราหมณ์ และมุขอำมาตย์ติดตามส่งเสด็จ ทั้งยังได้ัญเชิญกิ่งพระศรีมหาโพธิ์ไปด้วย คณะของพระนางสังฆมิตตาเถรีลงเรือที่ท่าตามลลิต โดยที่พระเจ้าอโศกมหาราชเสด็จตามไปส่ง และทอดพระเนตรจนกระทั่งเรือลับสายพระเนตร

แม้ในระหว่างทางจะมีอุปสรรคมากมาย ทั้งยังต้องเดินทางฝ่าคลื่นลมแรง แต่ด้วยปณิธานที่ต้องการจะวางรากฐานพระพุทธศาสนาในศรีลังกา ในที่สุดเรือของพระนางสังฆมิตตาเถรีพร้อมคณะ และหน่อพระศรีมหาโพธิ์ก็มาถึงท่าเรือชมพู่โกละ พระเจ้าเทวานัมปิยติสสะเสด็จมารับด้วยพระองค์เอง พร้อมขบวนรับเสด็จเป็นทางการจัดใหญ่โตสมพระเกียรติ และด้วยความศรัทธาอย่างยิ่ง พระองค์ทรงลุยน้ำลงไปรับเสด็จ

พระนางสังฆมิตตาเถรีในระดับน้ำสูงถึงพระอุระ อันเป็นการให้
เกียรติอย่างสูง

นอกจากนั้นยังได้จัดสร้างพระอารามให้เป็นที่ประทับโดย
เฉพาะในเมืองอนูราธปุระ ซึ่งเป็นเมืองหลวงสมัยนั้น โดย
ขยายและเพิ่มเติมอุบาสิกาวินัยออกไปแล้วพระราชทานนามว่า
'หัตถาฬิกวิหาร' หรือเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า **ภิกขุณูปัสสัย** แปล
ว่า อารามของภิกษุณี

ส่วนกิ่งพระศรีมหาโพธิ์ที่ทรงนำไปด้วยนั้น ได้จัดพิธีใหญ่
ทำการปลูกไว้ที่สวนมหาเมฆ โดยต้นพระศรีมหาโพธิ์ต้นนี้ได้รับ
การบำรุงรดน้ำรดรดติดต่อกันมานานถึง ๒,๓๐๐ ปี แม้ในปัจจุบันก็
ยังปรากฏอยู่

สำหรับพระนางอนุฬา และข้าราชการบริพารฝ่ายหญิงที่
ปรารถนาจะบวช พระนางสังฆมิตตาเถรีก็ทำการบรรพชาอุป-
สมบทให้เป็นภิกษุณี และจัดให้จำพรรษาที่ภิกขุณูปัสสัยนี้ อัน
นับเป็นต้นกำเนิดของภิกษุณีสงฆ์ในศรีลังกา และหลังจากนั้น
พระนางสังฆมิตตาเถรีก็ไม่ได้เสด็จกลับคืนประเทศอินเดียอีก
แต่ได้ทรงเป็นประธานของภิกษุณีสงฆ์ในประเทศศรีลังกา และ
ให้การอุปสมบทสตรีชาวศรีลังกา พร้อมทั้งให้การอบรมเทศนา
สั่งสอนเหล่าภิกษุณีบวชใหม่เหล่านั้นสืบมา ด้วยความตั้ง
พระทัยมั่นที่จะประดิษฐานพระศาสนาให้มั่นคง โดยในช่วงที่
ประกาศพระศาสนาอยู่ในต่างแดนนั้น ทรงสอนสตรีทั้งหลาย
โดยไม่เลือกชนชั้นวรรณะ ชี้ทางชีวิตเพื่อให้เหล่าสตรีได้ปฏิบัติ

เพื่อความพ้นทุกข์ ทรงทำงานโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากของพระองค์เอง และมุ่งหวังปลูกฝังความกล้าหาญในทางศีลธรรม ปัญญา และยกระดับจิตวิญญาณให้แก่เหล่าสตรีชาวศรีลังกา

พระนางสังฆมิตตาเถรีทรงประทับอยู่ในศรีลังกาจนถึงวาระที่ทรงสิ้นพระชนม์ ขณะนั้นทรงมีพระชันษาได้ ๗๙ ปี พระเจ้าอุตติยะซึ่งขึ้นเป็นกษัตริย์ต่อจากรัชสมัยของพระเจ้าติสสะได้จัดการพระศพถวายอย่างสมพระเกียรติ

การได้ค้นคว้าการเผยแพร่ศาสนาของภิกษุณีรูปนี้ ทำให้อดนึกย้อนไปถึงงานการเผยแพร่ศาสนาในต่างแดนของหลวงพ่อกุโณทกไม่ได้ โดยเฉพาะจากหนังสือ **อุปลมณี** หนังสือซึ่งเป็นผลงานจากสาธุศิษย์ของหลวงพ่อกุโณทก โดยมุ่งเสนอชีวิต ปฏิปทา และคำสอนของหลวงพ่อกุโณทก ซึ่งในภาคการจาริกไปต่างประเทศครั้งแรกของหลวงพ่อกุโณทก มีบทบาทแสดงธรรมของหลวงพ่อกุโณทกกล่าวถึงหลักการสำคัญที่หลวงพ่อกุโณทกใช้ในการเผยแพร่ศาสนาให้กว้างไกล ด้วยความเป็นสากลของภาษาธรรม ไม่เลือกชาติชั้นวรรณะตามที่เคยเทศน์ไว้ว่า

“ภาษาธรรมนี้ไม่ใช่ภาษาอะไรทั้งนั้น มันเป็นภาษาของธรรมะ เช่น น้ำร้อนนี่นะ...มันร้อน ทีนี้คนไทยเราเอามือไปจุ่มดูซิจะรู้สึกอย่างไร ให้เขมรเอามือไปจุ่มดูซิจะรู้สึกอย่างไร ให้คนจีนเอามือไปจุ่มดูซิจะรู้สึกอย่างไร ทั้งหมดรู้สึกรู้สึกอย่างเดียวกัน นั่นคือภาษาธรรม ถ้าถึงความจริงแล้วมันจะเป็นอันเดียวกันทั้งหมดเลย จะรู้สึกว่ามันร้อน แต่คำพูดที่ว่ามันร้อนนั่นมันก็

ต่างกัน เขมรก็พูดไปอย่างหนึ่ง ไทยเราก็พูดไปอย่างหนึ่ง ฝรั่งเศสก็พูดอีกอย่างหนึ่ง นี่มันต่างกันเท่านั้น แต่ความหมายอันเดียวกัน เมื่อมนุษย์เราจิตใจเข้าถึงอันเดียวกันแล้ว ไม่ต้องพูดกันมากเกินไป...”

ในการจาริกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศเป็นครั้งแรกนี้พร้อมพระอาจารย์สุเมโธ และนายตงซึ่งเป็นโยมอุปัฏฐากของหลวงพ่อดุญฎการอันใหญ่ยิ่ง อีกประการหนึ่งก็คือการที่หลวงพ่อดุได้เขียนบันทึกประจำวัน ซึ่งเนื้อความในบันทึกนอกจากกล่าวถึงกิจกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันแล้ว ยังเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของท่านออกมาแสดงเป็นธรรมะนอกสถานที่เป็นครั้งแรก และส่วนที่ได้ขออนุญาตคัดนำมาลงเป็นการปิดท้ายประวัติของพระนางสังฆมิตตาเถรีในฉบับนี้ แม้จะเป็นเพียงส่วนเดียว แต่ก็นับว่าทรงคุณค่ายิ่งในมิติของภารกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

“จินตนาการที่เกิดขึ้นใหม่ในการเดินทางจากเมืองไทยสู่กรุงลอนดอน ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกับแสงพระจันทร์ พระอาทิตย์ เมื่อถูกเมฆหมอกเข้าครอบงำก็เป็นอย่างหนึ่ง เมื่อปราศจากเมฆหมอกก็เป็นอย่างหนึ่ง เป็นเหตุให้คิดต่อไปว่า การเรียนธรรม การรู้ธรรม การเห็นธรรม การปฏิบัติธรรม การเป็นธรรม เหล่านี้เป็นคนละส่วนไม่ใช่สิ่งเดียวกัน และทำให้จินตนาการต่อไปอีกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้า **เมื่อเรายังไม่รู้ประเพณี คำพูด การกระทำของเขาทุกอย่าง**

เราไม่ควรถือตัวในทีนั้น' และคิดต่อไปอีกขณะเมื่ออยู่บน
กลีบเมฆนั้นว่า ชาติตระกูล ความรู้ คุณธรรมเป็นอย่างไร ก็
เป็นที่แปลกมาก เพราะเรื่องนี้ดูเหมือนเราได้ประสบมาก่อนแล้ว
ตอนที่เราได้ถวายชีวิตในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ว่าเราได้
มาเมืองนอกนี้ นี่คือเมืองนอกใน (วัฏฏะ) ไม่ใช่เมืองนอกนอก
การเห็นเมืองนอกใน พระพุทธเจ้าไม่สรรเสริญ พระพุทธเจ้าได้
สรรเสริญผู้เห็นเมืองนอกนอก ความคิดของเรามันคิดบวกคิดลบ
กันอย่างนี้เรื่อยไป จนถึงกรุงลอนดอน และได้ปรับกาย วาจา
ใจ ให้เข้ากับเขาได้เป็นอย่างดี ไม่มีอะไร ส่วนที่แปลกนั้นก็คือ ตา
หู จมูก ลิ้น กาย ส่วนใจนั้นปกติอยู่ตามเดิม เพราะได้เตรียมมา
นานแล้ว ต่างแต่ไม่แปลก แปลกแต่ไม่ต่าง คิดต่อไปว่า
ประชาชนในยุโรปนี้เขาได้ถึงจุดอิมมัตู์ทั้งหลายแล้ว แต่ยังไม่รู้
จักพอเพราะขาดธรรมะ เปรียบได้ว่าเหมือนผลไม้พันธุ์ดีเกิดอยู่
ในสวนที่มีดินดีแต่ขาดคนดูแล จึงทำให้ผลไม้ทั้งหลายเหล่านั้น
ไร้คุณค่าที่ควรจะได้ เหมือนมนุษย์ไร้คุณค่าจากการเกิดมาเป็น
มนุษย์ฉะนั้น” ❀

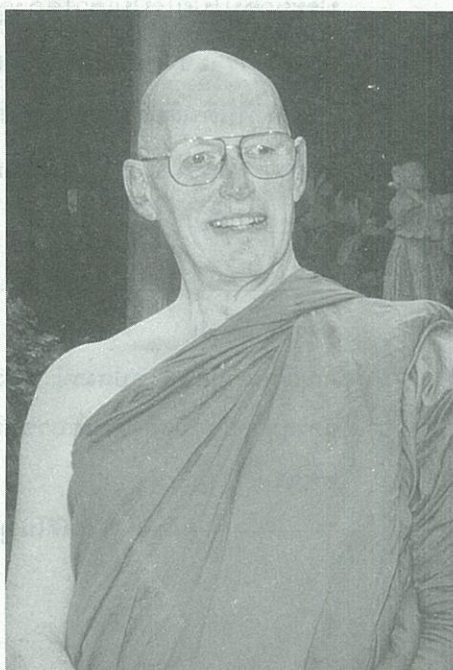
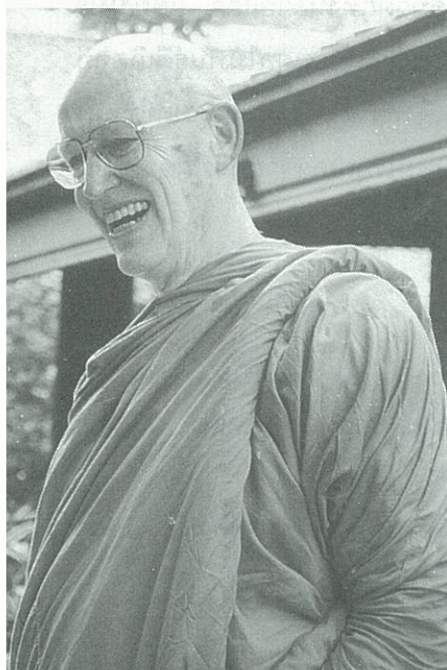
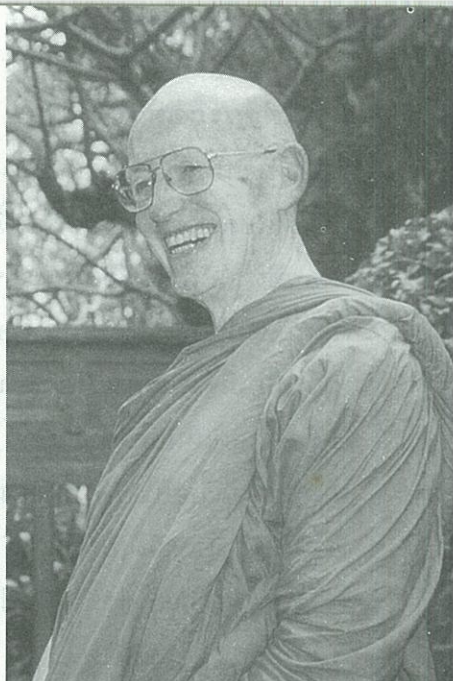
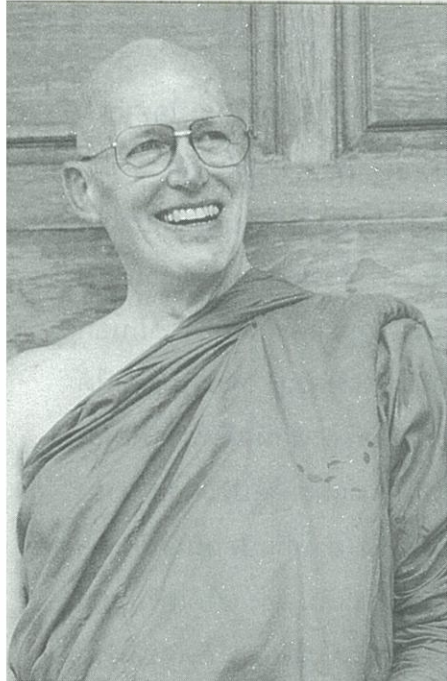

บรรณานุกรม

คณะศึกษานาตาศิษย์, **อุปถัมภ์**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕.

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์, **นักบวชหญิงในต่างแดน**. กรุงเทพฯ: บัญญา,
๒๕๓๒.

“_____”, **สตรีในพุทธกาล**. กรุงเทพฯ: ส่องศยาม, ๒๕๓๙.

พระสุเมธอาจารย์

บนเส้นทางความเบิกบานแห่งธรรม

เมื่อครั้งที่พระอาจารย์สุเมธอภิขุ คิษย์ชาวต่างชาติคนแรกของหลวงพ่อบุชา สุภัทโท แห่งวัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานีเดินทางกลับไปเยี่ยมโยมแม่ที่ป่วยหนัก ณ บ้านเกิด สหรัฐอเมริกา ไม่มีใครคาดคิดว่านั่นคือจุดเริ่มต้นของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทครั้งสำคัญที่ประเทศอังกฤษ

เพียงการขึ้นเครื่องบินที่ลอนดอนขากลับตามลักษณะของตัว พระอาจารย์สุเมธมีโอกาสพบกับคณะของมูลนิธิสังฆะแห่งประเทศอังกฤษ (English Sangha Trust) ที่มีบทบาทสำคัญในการก่อกำเนิดคณะสงฆ์ชาวตะวันตกในประเทศอังกฤษ รวมทั้งการสนับสนุนศาสนกิจของสงฆ์ในสหราชอาณาจักร

ต่อมา ประธานมูลนิธิซึ่งเป็นฆราวาสชาวอังกฤษเดินทางมาเมืองไทย กราบอาราธนาหลวงพ่อบุชาพร้อมทั้งพระอาจารย์สุเมธไปยังประเทศอังกฤษที่บ้านแฮมสเต็ด (Hamstead) สถานที่ซึ่งทางมูลนิธิเปิดให้คนทั่วไปเข้ามาใช้ศึกษาพุทธศาสนา

และเรียนวิปัสสนากรรมฐาน หลวงพ่อชาเห็นว่าน่าจะเป็นโอกาสอันดีที่ชาวตะวันตกจะได้ศึกษาพุทธศาสนาในประเทศของตน ในภาษาของตน ไม่ต้องไปดั้นด้นค้นหาในแดนไกล จึงมอบหมายให้พระอาจารย์สุเมโธและพระอีก ๓ รูปอยู่ลอนดอนต่อไป เพื่อช่วยสนับสนุนศาสนกิจ

ครั้นบ้านแฮมสเต็ดเริ่มมีชาวตะวันตกสนใจเข้าปฏิบัติภาวนามากขึ้น จึงเกิดปัญหาเรื่องความแออัดและปัญหากฎหมายเทศบาลท้องถิ่น ทำให้สำนักสงฆ์แห่งนี้เริ่มมีปัญหา ไม่เหมาะสมกับการพำนักของพระป่า

เข้าวันหนึ่ง ขณะที่พระอาจารย์สุเมโธออกบิณฑบาตตามปกติ มีชายชาวอังกฤษวิ่งออกกำลังกายสวนทางมาแล้วหยุดดูด้วยความสงสัย มีการไต่ถามหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งต่อมา ชายคนนั้นเกิดเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธรูปมากชิ้นตามลำดับ ถวายที่ดินผืนใหญ่ในเขตเวสต์ซัสเซ็กซ์ (West Sussex) ทางใต้ของประเทศอังกฤษที่มีพื้นที่กว่า ๔๐๐ ไร่ เพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งของวัดป่าแห่งแรกในประเทศอังกฤษ

แม้จะได้ที่ดินมาแล้ว แต่ปัญหาก็กังคงมีให้แก้ไขต่อไปไม่หยุดหย่อน เพราะบริเวณแถบนั้นมีกฎหมายที่เข้มงวดเคร่งครัดในเรื่องสิ่งปลูกสร้างมาก จึงยากที่จะดำเนินการสร้างกุฏิที่พักอาศัย

ปีถัดมา คุณาสน์เก่าแก่หลังหนึ่งชื่อ ชิตเฮิร์สต์ เฮาส์ (Chithurst House) มีอายุร้อยกว่าปี ประกาศขายพร้อมที่ดินกว่า

หลวงพ่อกับเด็ก

๖๐ ไร่ติดกับป่าไม้ที่ได้รับถวายมา คณะสงฆ์จึงตัดสินใจขาย
บ้านที่แฮมสเตอร์ ในราคา ๑,๒๐๐ ปอนด์ และซื้อบ้านชิตเฮิร์สต์
ในราคา ๑,๒๐๐ ปอนด์เท่ากัน

และนี่คือความเป็นมาของ วัดป่าจิตตวิเวก ศูนย์
ศึกษาและปฏิบัติธรรมที่เงียบสงบ สำหรับผู้ต้องการบำเพ็ญ
ภาวนาสถมถะและวิปัสสนากรรมฐานในปัจจุบัน

๕ ปีถัดมา วัดป่าจิตตวิเวกเริ่มเป็นที่รู้จักของผู้คนที่สนใจ
ในพระพุทธศาสนา มีพระเพิ่มจำนวนขึ้นและเริ่มมีปัญหาเรื่อง
ความแออัดอีกครั้ง เพราะกฎระเบียบของเทศบาลที่นั่นเข้มงวด

มากในเรื่องการก่อสร้าง ทำให้ไม่สามารถขยับขยายได้ ประกอบกับความต้องการของพระอาจารย์สุเมโธที่จะรักษาวัด ให้เป็นที่สงบเย็นสำหรับฝึกพระใหม่

เรื่องของสถานที่จึงกลับมาเป็นปัญหาให้ต้องคิดแก้ไข อีกครั้งหนึ่ง

ต่อมา ในสมัยรัฐบาลนางมาร์กาเรต แอตเซอร์ มีการเปิดโรงเรียนในประเทศหลายร้อยแห่ง หนึ่งในจำนวนนั้นคือโรงเรียนสอนเด็กพิการ ชื่อ เซนต์ มาร์กาเรต (St. Margaret School) อยู่ทางตอนเหนือของกรุงลอนดอน ที่ เฮเมล เฮมปีสเต็ด (Hemel Hempstead)

โรงเรียนแห่งนี้มีเนื้อที่ ๘๐ ไร่ ล้อมรอบด้วยทุ่งหญ้า และป่าไม้อันสวยงามสงบเงียบ มีอาคาร ๒๒ หลัง มีห้องประชุม และห้องครัวขนาดใหญ่ ในที่สุด จากโรงเรียนสอนเด็กพิการจึงกลายเป็นวัดแห่งใหม่ในชื่อที่มีความหมายว่า ไม่เกิด ไม่ตาย...วัดอมราวดี

วัดอมราวดี เริ่มก่อตั้งครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ปัจจุบันเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแบบเถรวาท จากประเทศไทย ที่มีชาวต่างชาติจากประเทศต่าง ๆ แทบทุกทวีปเดินทางเข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมมากขึ้นทุกปี

นอกเหนือจากวัดอมราวดีและวัดป่าจิตตวิเวก ทุกวันนี้ วัดป่าในต่างประเทศที่เป็นสาขาของวัดหนองป่าพง มีเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง ในอังกฤษเองมีวัดรัตนคีรีในนอร์ธัมเบอร์แลนด์

(Northumberland) ทางภาคเหนือ และวิหารเดวอน (Devon Vihara) ที่เดวอนเชียร์ (Devonshire) ทางภาคใต้

ปัจจุบันเมล็ดพันธุ์แห่งโพธิจากวัดหนองป่าพง อุบลราชธานียังขจรกระจายไปประดิษฐานพุทธศาสนาอีกหลายถิ่นที่ จากเกาะอังกฤษ ไปยังสวีตเซอร์แลนด์ อิตาลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา

‘สาวิกา’ ได้รับความเมตตาจากท่านเจ้าคุณพระสุเมธจารย์ หรือหลวงพ่อสุเมโธของลูกศิษย์ เล่าถึงเรื่องราวการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างแดนที่ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ นานา ตลอดจนแนวคิดในเรื่องการบวชแม่ชีศีล ๑๐ การให้โอกาสผู้หญิงได้พัฒนาไปบนหนทางแห่งพุทธะ

พระสุเมธจารย์หรือหลวงพ่อสุเมโธตอบคำถาม ‘สาวิกา’ ด้วยใบหน้ายิ้มละไมเบิกบาน สลับกับเสียงหัวเราะตลอดการสัมภาษณ์ ทำให้ชาวคณะเกิดความปีติ อารมณ์ดีกันถ้วนหน้า

การสร้างวัดในต่างประเทศตอนนี้ โดยเฉพาะที่ยุโรปรู้สึกว่าจะมีกันแทบทุกประเทศ ประเทศละหนึ่งแห่ง ที่สวีตก็มี อิตาลีก็มี
อยากจะเรียนถามหลวงพ่อว่าการอยู่ร่วมกันของชุมชนสังฆะที่นั่น เหมือนหรือแตกต่างกับในประเทศไทยหรือไม่อย่างไรคะ

ฝ่ายเถรวาทที่ยุโรปตอนนี้ก็มีไม่มากเท่าไร ส่วนมากเป็นแบบมหายานมากกว่า พระธิเบตเยอะ เถรวาทยังน้อยไป ที่สวีตเซอร์แลนด์ สาขาที่พยายามจะทำตามประเพณีของเรา ก็

พระธรรมโฆษาจารย์ (หลวงพ่อบัณฑิตนันทะ)
มีเมตตาไปเยี่ยมเยียนบ่อยครั้ง

เป็นสำนักที่ไม่ใหญ่เท่าไร มีพระ ๓-๔ รูป ที่อิตาลีกำลังไปได้ดี
ในกรุงโรมมีอาจารย์คนหนึ่งที่เป็นฆราวาสสอนวิปัสสนากรรม
ฐานอย่างดี เพราะตอนนี้คนอิตาลีหลายคนกำลังสนใจเรื่อง
วิปัสสนากรรมฐานมาก วัดของเราอยู่เหนือโรม นั่งรถสัก ๔๐
นาทีก็ถึง เป็นสถานที่ที่มีลำธาร มีป่าไม้ มีถ้ำ ชาวอิตาเลียน
ส่วนใหญ่เป็นคาทอลิก พ่อแม่จะรังเกียจมากถ้าลูกชายจะบวช
ชาวอิตาเลียนที่จะบวชเป็นพระจึงหายาก แต่ที่อังกฤษ
วัฒนธรรมต่างกัน อังกฤษถือว่าถ้าอายุครบ ๑๘ ปีแล้วก็จะพ้น

จากอำนาจการดูแลของพ่อแม่ ทำตามความคิดเห็นของตัวเอง
ได้ ที่อังกฤษคนที่มาบวชส่วนใหญ่ก็เป็นคนอังกฤษ บางทีก็คน
อเมริกัน รัสเซีย ไปแลนด์ ออสเตรเลีย เยอรมนี ฝรั่งเศส นานา
ชาติ

“...หลวงพ่อบอกว่า เรา
ทำงานเพื่อจะมีสติกับปัจจุบัน
ไม่ใช่เพื่อให้เสร็จ...”

ทราบมาว่าทั้งพระภิกษุสงฆ์และคณะแม่ชีที่วัดอมราวดี และที่
จิตตวิเวกต่างต้องทำงานกันอย่างหนักมาก

(หัวเราะ) ช่วงแรก ๆ เราต้องทำงานกันหนัก ต้องทำ
อะไรเองทุกอย่าง ไม่มีคนช่วย ไม่มีเงินจ้าง ใช้แรงของเราเอง
ประหยัดมาก แต่ก็มีส่วนดีที่เราได้ทำบุญ ทำเพื่อเป็นประโยชน์
แก่คนอื่นด้วย แต่ทุกวันนี้ ทั้งอมราวดีและจิตตวิเวกเรียบร้อย
ดีแล้ว ทั้งเรื่องกฎ ที่อยู่อาศัย จัดให้มีการปฏิบัติได้มากขึ้น ดีขึ้น
เราทำงานด้วยสติเหมือนตอนที่อยู่วัดหนองป่าพง สมัยนั้นอยู่
กับหลวงพ่อบอกว่าทำงานทำตลอด ต้องสร้าง ต้องทำความสะอาด
ในวัด เราก็กินทำงาน ทำให้เสร็จเพื่อที่ต่อไปจะไม่มีการทำ แต่ก็มี
งานทำตลอด (หัวเราะ) หลวงพ่อบอกว่า เราทำงานเพื่อจะมี
สติกับปัจจุบัน ไม่ใช่เพื่อให้เสร็จ แล้วค่อยปฏิบัติ ท่านบอก

ว่าไม่จริง ยังไม่เข้าใจ เวลาเราสร้างถนน กวาดลานบ้าน สร้าง
โรงงาน ให้ทำด้วยสติปัญญา เวลานี้จึงรู้สึกว่างานที่อมราวดี
และจิตตวิเวกมันน้อยไปเสียแล้ว (หัวเราะ)

หลวงพ่อบุญถึงหลวงพ่อบุญชา อยากจะขออนุญาตเรียนถามว่า
หลวงพ่อบุญรู้สึกอย่างไรคะต่อวิธีการสอนธรรมะของหลวงพ่อบุญชา
หรือประทับใจอะไรเป็นพิเศษในตัวท่านบ้าง

(ยิ้ม) เวลามีปัญหาเข้าไปหาท่าน ท่านก็ต้อนรับ ท่าน
มีความสามารถทำให้เราเห็นอารมณ์ของตัวเองได้ บางครั้งอยู่ใน
กุฏิเกิดอารมณ์ไม่พอใจ มีความสงสัยว่าเป็นอะไร ก็ไปหา
หลวงพ่อบุญชาที่กุฏิ พอได้ใกล้ชิดท่าน ความสงสัยมันก็ดับไป ไม่
ต้องพูด ไม่ต้องถามปัญหาอะไร ท่านเหมือนกระจกเงาที่เราจะ
มองเห็นตัวเองได้ บางที่ท่านไม่พูดอะไร แต่เราก็เห็นความ
ยึดมั่นถือมั่นของเราได้ ท่านสอนให้เราดูจิต รู้จักกาลเทศะ รู้
จักเจ้าของ ท่านสอนดีมาก ตอนที่อาตมาเป็นพระใหม่ ๆ ยังไม่

ประวัติพระสุเมธาจารย์ (หลวงพ่อบุญเมโ)

หลวงพ่อบุญเมโ เป็นชาวอเมริกัน ปัจจุบันมีอายุ ๖๕
ปี มีชื่อเดิมว่า โรเบิร์ต แจ็คแมน จบการศึกษาปริญญาโท
ทางเอเชียศึกษา (Asian Studies) จากมหาวิทยาลัยเบิร์คเลย์
เคยสมัครเป็นอาสาสมัครหน่วยสันติภาพ (Peace Corps)
โดยสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนจีนที่เกาะบอร์เนียว ๒ ปี

ชำนาญในเรื่องภาษา คนก็สงสัยว่าท่านสอนอย่างไร เพราะท่านพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ อาตมาก็พูดภาษาไทยไม่ได้ ความจริงท่านสอนแบบธรรมชาติ ให้เราดูอารมณ์ตัวเอง ดูจิตดูใจ ให้เห็นความทุกข์ เพราะตอนที่อาตมายังพูดภาษาไทยไม่ได้ บางทีก็อยู่แบบไม่รู้เรื่อง วัฒนธรรมต่างกัน ก็ไม่เข้าใจในหลายสิ่งหลายอย่าง ทำให้มีอารมณ์แบบระแวงใจ ไม่สบายใจเกิดขึ้น บางทีก็เห็นว่าทำอย่างนี้ไม่มีประโยชน์ ไม่จำเป็น อย่างในสมัยนั้น เวลาหลวงพ่อกับออกบิณฑบาต อาตมาจะออกบิณฑบาตก่อนท่านและกลับวัดก่อนท่าน ก็จะมีลูกศิษย์ท่านรออยู่ที่โรงฉัน รอให้หลวงพ่อกับกลับมา จะได้ล้างเท้าของหลวงพ่อกับ พระประมาณ ๒๐ รูปรอล้างเท้าหลวงพ่อกับคนเดียว ตอนนั้นอาตมาก็มองดูว่า พอแล้ว ไม่ต้องไปล้างแล้ว (หัวเราะ) มีทิวทัศน์อย่างนั้น บางทีมีพระบางรูปถามว่าสุเมโธจะล้างเท้าหลวงพ่อกับด้วยไหม ก็บอกว่าไม่ ไม่ทำ เกิดความรังเกียจประเพณีแบบนี้

เคยเป็นฮิปปี เป็นนักแสดง

มาประเทศไทยครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ และกลับมาอีกครั้งหลังจากลาออกจากอาสาสมัครสันติภาพเมื่อปี ๒๕๐๙ โดยมาสอนภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เริ่มศึกษาและปฏิบัติธรรมกับท่านเจ้าคุณพระเทพ

มาก เกิดความขุ่นเคืองว่าประเพณีอย่างนี้ไม่ชอบเลย ไม่ยอมทำตาม คิดว่าเราฉลาดกว่านั้น (หัวเราะ) แต่หลวงพ่อก็ไม่ว่าอะไร ไม่พูดอะไร แต่ท่านก็รู้แหละว่าสุเมธกำลังเป็นทุกข์อยู่ ท่านก็มาพูดเรื่องการดูจิต ดูอารมณ์ ว่าเห็นความทุกข์ที่ไหน ดับที่ไหน จนวันหนึ่ง อาตมากำลังนั่งอยู่ที่โรงฉัน หลวงพ่อกำลังเดินกลับจากบิณฑบาต ก็ดูจิต ดูอารมณ์ที่ขุ่นเคือง รังเกียจ ก็รู้สึกเป็นทุกข์จริง ๆ ที่จะนั่งอย่างนี้ ยึดถืออารมณ์ขุ่นเคืองอย่างนี้ พอหลวงพ่อกับมา อาตมาเลยไปช่วยล้างเท้าให้หลวงพ่อ แล้วพบว่าล้างเท้าหลวงพ่อกว่าไม่ได้เป็นทุกข์ ประเพณีอย่างนี้ไม่เป็นทุกข์ นี้เรียกว่าเห็นความทุกข์ของเรา เห็นทิฏฐิของเรา ถือความเห็นของเราเป็นทุกข์ เห็นว่าความทุกข์เป็นอย่างนี้ และเห็นว่าสิ่งที่เรารังเกียจไม่ผิดอะไร กลับทำให้เราสบายใจด้วยเพราะว่าได้ร่วมกับพระรูปอื่น ๆ ๒๐-๒๑ รูป ล้างเท้าหลวงพ่อ และรู้สึกว่าการล้างเท้าหลวงพ่อเป็นความสุขจริง ๆ

สิทธิมนีคณะ ๕ วัดมหาธาตุ โดยอาศัยพระอีกรูปหนึ่งในวัดที่รู้ภาษาอังกฤษช่วยเป็นล่ามให้ ปฏิบัติต่อเนื่องอยู่หลายเดือน จนต่อมาตัดสินใจออกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบวชเป็นสามเณรที่วัดเนินตะนาว จังหวัดหนองคาย ขณะอายุได้ ๓๒ ปี

เป็นสามเณรได้ประมาณ ๑ ปี มีโอกาสพบพระ

หลวงพ่อบุญรอดอะไรกับหลวงพ่อบุญรอดเป่าคะ ในตอนที่ไปล้าง
เท้าท่าน

ท่านก็มองดู และถามว่า สุขเมไรดีใหม่ (หัวเราะชอบใจ)
ตอนจะสร้างวัดที่อังกฤษ ไม่ทราบว่าเป็นตำริของหลวงพ่อบุญ
รอดตำริของหลวงพ่อบุญรอด

หลวงพ่อบุญรอดเคยถามอาตมาว่า จะกลับบ้านใหม่ เพราะ
สมัยนั้นมีสงครามเวียดนาม มีทหารอเมริกันอยู่ที่อุบลฯ บางที่
ทหารอเมริกันก็มาที่วัดหนองป่าพง คนไทยพาไป หลวงพ่อบุญ
รอดก็จะคอยสังเกตว่า เวลาทหารอเมริกันมา อาตมาไม่ค่อยสนใจ
ไม่ค่อยอยากพบทหารอเมริกันเลย ท่านก็สงสัยว่าทำไมเป็น
อย่างนั้น ท่านถามว่ามีความคิดที่จะกลับไปอเมริกาหรือเปล่า
อาตมาก็ปฏิเสธ บอกว่าพอใจจะอยู่เมืองไทย ไม่คิดจะกลับไป
ท่านก็ถามว่าทำไม ก็ตอบว่า ในอเมริกาอยู่ลำบาก รู้สึกว่าคง
รักษาวินัยไม่ได้ อยู่เป็นพระบริสุทธิ์คงไม่ได้ ท่านก็ถามว่าคน

อุตงค์ที่พูดภาษาอังกฤษได้รูปหนึ่ง ซึ่งเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อบุญ
รอด วัดหนองป่าพง จึงเกิดความสนใจที่จะไปปฏิบัติฝึกสติ
ปฏิฐาน จากนั้น จึงอุปสมบทเป็นพระภิกษุก่อนเดินทางไป
จำพรรษา เป็นลูกศิษย์ฝรั่งคนแรกของหลวงพ่อบุญรอด ใช้ชีวิต
เป็นพระป่าที่เคร่งครัด

ต่อมา เมื่อมีลูกศิษย์ชาวต่างชาติมากขึ้น หลวงพ่อบุญ

ใจดี คนใจบุญที่อเมริกาไม่มีหรือ เราก็บอกว่ามี แล้วท่านก็บอก
ว่า กลับไปได้ ทำให้เอาตมาคิดเรื่องการกลับเมืองนอก จิตใจ
หลงพ้อซาท่านไม่ได้คับแคบเลย จากนั้น ตอนไปเยี่ยมพ่อแม่
ที่อเมริกา เลยไปอังกฤษด้วย แล้วมูลนิธิพุทธศาสนาที่นั่นก็
นิมนต์เอาตมาให้ไปอยู่ประจำที่อังกฤษ

ไปอยู่ช่วงแรก ๆ เป็นอย่างไรบ้างคะ

ช่วงแรก ไปอังกฤษกับหลวงพ้อซา ท่านไปอยู่ด้วยเดือน
หนึ่ง แล้วท่านก็แนะนำให้เราอยู่ต่อ ท่านกลับมาเมืองไทย ตอน
ที่ท่านกลับ ท่านบอกกับเอาตมาว่า พระสุเมโธต้องอยู่อังกฤษ ๕
ปี ท่านก็สั่งอย่างนั้น (หัวเราะ) อยากรับเมืองไทยง่าย ๆ ต้อง
อดทน ท่านคงจะรู้ว่าลำบาก นำรำคาญใจ ถ้าไม่มีพันธะอะไร
เอาตมาคงตัดสินใจกลับได้ง่าย ๆ แต่พอสัญญากับหลวงพ้อ ก็
ต้องอดทนต่อสิ่งที่เกิด ทำตามที่ท่านสอน ปีแรกอยู่ยาก เกิด
อารมณ์อยากกลับเมืองไทย พอปีที่สองก็ดีขึ้น ปีที่สามดีขึ้น

ชาวมืดความคิดที่จะให้ชาวต่างชาติที่มาบวชได้มีสถานที่ซึ่ง
สามารถดูแลปกครองกันเอง เพื่อเลี่ยงปัญหาวัฒนธรรมที่
แตกต่างกันระหว่างพระไทยและพระฝรั่ง จึงเกิดเป็นวัดป่านานาชาติ
โดยมอบหมายให้หลวงพ้อสุเมโธเป็นเจ้าของอาวาสดูแล

ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้สุเมโธภิกขุ เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ ‘พระ

มาก ๆ (หัวเราะ) พอปีที่สามหลวงพ่อก็ให้กลับไปเยี่ยมที่เมืองไทยได้ ไม่ต้องรอถึง ๕ ปี ตอนหลังหลวงพ่อก็เป็นอัมพาต อาตมาก็เดินทางกลับมาเยี่ยมท่านทุกปี ท่านเดินไม่ไหว แต่ยังสนใจลูกศิษย์ที่อยู่เมืองนอก เวลาไปหาท่านที่โรงพยาบาลหรือที่วัดหนองป่าพง อาตมาก็จะเล่าว่าการปฏิบัติของเราที่อังกฤษเป็นอย่างไรให้ท่านรู้ ท่านก็แสดงความสนใจในเรื่องที่เราพูดถึง ปัจจุบันนี้ ทำที่การยอมรับนับถือศาสนาพุทธในอังกฤษ มีการตอบรับเป็นอย่างไรบ้างคะ

ทุกวันนี้ อาตมาคิดว่าคนอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความคิดแบบรักตัวเอง ไปหาเงิน วัตถุนิยมอะไรอย่างนี้ ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่เป็นคริสต์ แต่คนที่จะปฏิบัติตามจริง ๆ มันน้อยไป คนอังกฤษไม่ค่อยคิดมากเรื่องศาสนา มีแต่ความรู้สึกว่าใครอยากจะเป็นอะไรก็เป็น ไม่มีใครขัดข้องหรือรังเกียจ พุทธศาสนาก็เป็นสิ่งที่ดีในความรู้สึกของคนอังกฤษ ส่วนใหญ่ก็จะ

สุเมธอาจารย์' ถือเป็นท่านเจ้าคุณที่เป็น 'พระฝรั่ง' ชาวต่างชาติดรูปแรกที่ได้รับเกียรติยศให้เป็นหนึ่งในพระราชาคณะของคณะสงฆ์ไทย

ปัจจุบัน หลวงพ่อสุเมโธเป็นเจ้าของอาวาสวัดอมราวดี ศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอังกฤษและยังคงเดินทางมาประเทศไทยบ้างเป็นครั้งคราว

มองว่าพุทธศาสนาเป็นเรื่องสันติภาพ เป็นเรื่องความสงบ การไม่ฆ่าสัตว์ แต่ก็ยังมีบางคนที่สนใจเรื่องการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า คนอังกฤษไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องการบ้านการเมือง วัตถุก็อุดมสมบูรณ์ อะไร ๆ ก็ดีแล้ว แต่ยังมีความทุกข์อยู่ ไม่มีวิธีที่จะรักษาจิตใจสักเท่าไร ไม่มีใครสอนทางพ้นทุกข์ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนาเป็นทางที่จะนำไปสู่ตรงนั้นได้

แล้วทางวัดอมราวดีรวมถึงวัดสาขาต่าง ๆ มีวิธีการสอนชาวอังกฤษและชาวต่างชาติให้เข้าใจพุทธศาสนาอย่างไรบ้างคะ

ชาวอังกฤษและชาวต่างประเทศส่วนมากจะมาเพื่อการปฏิบัติ ส่วนเรื่องพระพุทธเจ้า เรื่องประเพณี เรื่องการเป็นพระ เขาจะไม่ค่อยสนใจเท่าไร สนใจแต่เรื่องที่จะรู้ว่าจิตใจเป็นอย่างไร อยากจะเห็นทางพ้นทุกข์ สนใจอยากจะทำสมาธิ สนใจเรื่องการปฏิบัติ แต่ศรัทธาทางพุทธศาสนายังไม่ค่อยมั่นคงเท่าไร

หลวงพ่อกำลังจะกล่าวถึงหลักสูตรการปฏิบัติที่ตอนนี้จัดทำขึ้นสำหรับชาวต่างชาติพอให้เห็นเป็นตัวอย่างบ้างได้ไหมคะ

มีศูนย์กลางสอนปฏิบัติ จัดเป็นคอร์ส ๑๐ วัน ครั้งแรกก็จัดนั่งสมาธิสำหรับคนที่ไม่เคยปฏิบัติเลย เฉพาะวันเสาร์ให้คนที่ไม่เคยรู้วิธีที่จะนั่งสมาธิหรือเดินจงกรม ได้มีโอกาสไปฝึก ๒ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง ในคอร์สของเรา แนะนำให้รักษาศีล ๘ เป็นหลัก เป็นวิธีที่จะอยู่ร่วมกัน และต้องอยู่แบบเรียบง่าย ไม่ให้

สมาชิกในสังฆะของวัดอมราวดี

คลุกคลีกัน ห้ามพูดกัน ช่วง ๓ วันแรกคนที่มาส่วนใหญ่ก็ไม่ว่าจะทำอะไร มีอารมณ์กระวนกระวายบ้าง พอถึงวันที่ ๔ จะเริ่มสงบพอสมควรที่จะเข้าใจ และเราก็จะมีอาจารย์แนะนำให้พิจารณาความทุกข์ที่เกิดขึ้น ให้พิจารณาสิ่งเหล่านี้กำหนดในปัจจุบัน ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ มีสติปัญญาใช้ความรู้สึกทางกาย ทางใจ เป็นสิ่งที่เรากำหนดรู้ ที่จะนำไปสู่การดับทุกข์ได้ นี่เป็นวิธีการแบบพุทธศาสนา เป็นวิธีการที่

พระพุทธรเจ้าเคยสอน

หลวงพ่อบ้างได้ไหมคะว่า ตอนนี้ที่วัดอมราวดีมีลูกศิษย์บวชไป
แล้วเท่าไร

ตอนแรก ๆ พอมีคนสนใจจะบวชเป็นพระมากขึ้น อาตมาก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะไม่มีเสมา ไม่มีอุปัชฌาย์ ก็กลับมาเมืองไทยไปหาหลวงพ่อบ้างที่อุบลฯ ท่านก็แนะนำให้ไปหาพระ

“...หลวงพ่อกำลังเดินกลับจากบิณฑบาต ก็ดูจิตดูอารมณ์ที่ขุ่นเคือง รังเกียจ ก็รู้สึกเป็นทุกข์จริง ๆ ที่จะนั่งอย่างนี้ ยึดถืออารมณ์ขุ่นเคืองอย่างนี้ พอหลวงพ่อบ้างมาถึง อาตมาเลยไปช่วยล้างเท้าให้หลวงพ่อบ้าง แล้วพบว่าล้างเท้าให้หลวงพ่อบ้างไม่ได้เป็นทุกข์ ประเพณีอย่างนี้ไม่เป็นทุกข์...”

ผู้ใหญ่ในกรุงเทพฯ อาตมาไปกราบนมัสการสมเด็จพระพุฒาจารย์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเดชาฯ แล้ว และก็สมเด็จพระสังฆราชท่านก็อนุญาตให้ทำหน้าที่เป็นพระอุปัชฌาย์ในเมืองนอก ตั้งแต่นั้นมาก็บวชทุกปี ส่วนมากทำการอุปสมบทที่วัดจิตตวิเวกในเดือนกรกฎาคม อากาศดี บวชลูกศิษย์ที่เห็นว่าสมควรจะบวชเป็นพระภิกษุได้ ๑๗-๑๘ ปีมาแล้ว มีประมาณเกือบ ๑๐๐ รูป ก็มีสักบ้าง อยู่บ้าง เป็นชาติอะไรมากที่สุดคะ

มีหลายชาติ ส่วนใหญ่เป็นคนอังกฤษ แต่เยอรมันก็มี
ออสเตรเลียก็มี

หลวงพ่อก็มีประสบการณ์การสอนธรรมะ สอนปฏิบัติทั้งฝรั่งและ
คนไทย คิดว่าสอนฝรั่งกับสอนคนไทย ใครสอนยากกว่ากันคะ

ชาวยุโรปเป็นคนชอบระเบียบ ถ้าเราบอกว่าไม่ให้พูด
กัน แล้วมีใครพูดอะไร หรือไปรบกวนคนอื่น เขาก็จะมีอารมณ์
โกรธ เกิดความรังเกียจคนคนนั้น ว่าไอ้หมอนี้เป็นอุปสรรค
ทำให้เราปฏิบัติไม่ได้ ติดความสงบ เป็นความเห็นแก่ตัวชนิด
หนึ่ง อยากจะควบคุมให้มันเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ส่วนคนไทย
ชอบคลุกคลี (หัวเราะ) ชอบคุยกัน แต่ถ้าพูดถึงเรื่องศรัทธา
อาตมาชอบสอนคนไทย เพราะมีศรัทธาในพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ อยู่แล้ว เรื่องเหล่านี้ไม่ต้องพูดกันมาก เป็นเรื่องที่คน
ไทยเข้าใจ มีศรัทธา ไม่สงสัย แต่สำหรับฝรั่ง ถ้าเราพูดถึง
พระพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เขาจะไม่ค่อย
รู้ความหมายเท่าไร คือความหมายตามพจนานุกรมอาจจะได้
แต่ไม่ถึงใจ ไม่เข้าใจ พระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร เขาก็คิดว่าเป็น
ศาสนาสมายโบราณ แต่ไม่เห็นเป็นที่พึ่ง ก็ต้องอบรมกันมาก แต่
เรื่องนี้คนไทยไม่ต้อง เพราะมีศรัทธาแล้ว

หลวงพ่อก็คะ บางคนกล่าวว่าคนไทยอยู่กับพุทธศาสนามานานก็
จริง แต่ก็มักติดอยู่กับเรื่องพิธีกรรม ความเชื่อ ไปไม่ถึงแก่นแท้
ของคำสอน คืออยู่ใกล้แต่อาจจะใกล้ไป ไม่เห็นคุณค่า แต่กับ
ฝรั่งไม่เคยพบศาสนาที่สอนในเรื่องของเหตุและผลอย่างนี้ มัก

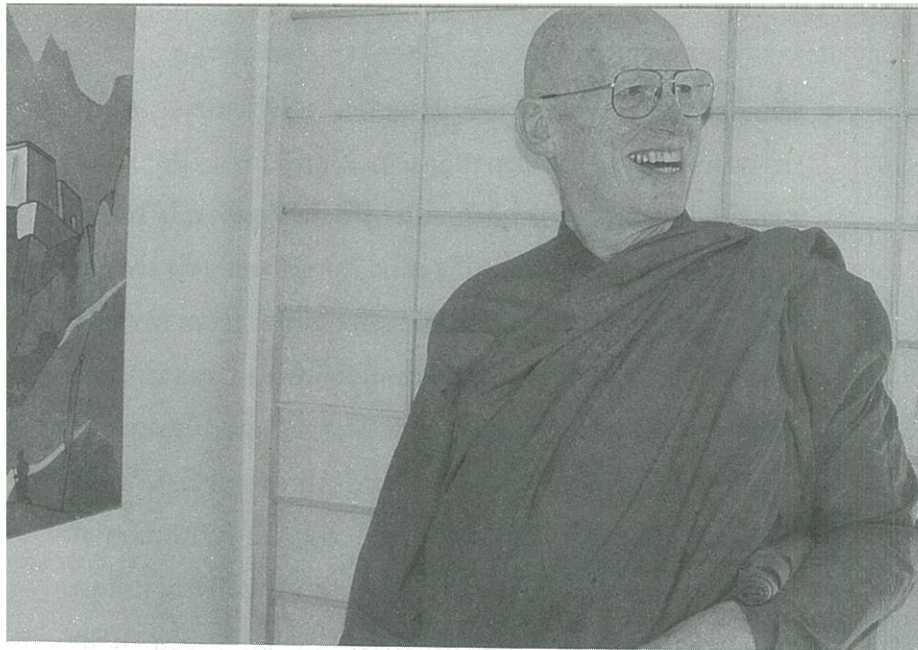
จะสนใจมากกว่า เห็นคุณค่าและเอาจริงเอาจังมากกว่า ตรงนี้
หลวงพ่อก็มีความเห็นอย่างไรคะ

เห็นว่าเป็นเรื่องบุคคล เพราะคนไทยที่เข้าใจอย่างลึกซึ้ง
ก็มี ฝรั่งเศสก็เป็นบางคนที่เข้าใจได้ บางคนเราเห็นว่าเข้าใจดี
แต่ในที่สุดแล้วก็ไม่ค่อยเข้าใจเท่าไร (หัวเราะ) ส่วนคนไทยมี
ปัญหาเรื่องยึดถือโดยไม่รู้เรื่อง หรือทำตามโดยไม่พิจารณา
อาจารย์พูดอะไรก็เชื่อ ไม่ค่อยสงสัย และไม่กล้าสงสัยก็มี แต่
ฝรั่งเศสสงสัยเสมอ (หัวเราะ) ว่าพระสุเมธที่ท่านไม่รู้อะไร ท่านรู้แค
ไหน ไม่เห็นด้วยก็มี แต่คนไทยส่วนใหญ่มีศรัทธาต่อพระ
ไม่ค่อยกล้าแสดงความสงสัย หรือแสดงความไม่เห็นด้วย แต่
ฝรั่งเศสไม่กลัว ถ้าไม่เห็นด้วยจะบอกเลย (หัวเราะ)

อย่างเช่นเรื่องอะไรบ้างคะที่ฝรั่งเศสไม่ค่อยเข้าใจ หรือไม่เห็น
ด้วย

บางคนก็สงสัยเรื่องพระเวสสันดร ฝรั่งเศสส่วนมากอ่าน
แล้วไม่เข้าใจความหมาย เห็นว่าพระเวสสันดรเป็นคนโง่ ๆ ที่ตั้ง
ลูกทิ้งเมียให้แก่คนไม่ดีแบบซุกซก แต่จริง ๆ นิทานชาดกไม่ใช่
เรื่องชีวิตจริง เป็นเรื่องของคนที่เราคงจะไม่พบในชาตินี้ เป็น
เรื่องของคนพิเศษที่สร้างบารมี เป็นคนที่อธิษฐานและมีความ
ศรัทธาถึงที่สุดแล้ว ท่านอธิษฐานแล้วก็ตั้งใจทำตาม ไม่มีข้อ
ยกเว้น ถ้ามีใครขออะไร ท่านก็ไม่ปฏิเสธ ถ้ามีก็จะให้เลย
เพราะท่านรู้อยู่ในใจว่าเป็นทางที่ดี คนธรรมดาที่สงสัยว่าพระ
เวสสันดรเป็นคนโง่ ๆ ไม่รู้เรื่อง ฝรั่งเศสหลายคนก็เข้าใจอย่างนี้

หรือเรื่องของพระพุทธเจ้าตอนเป็นเจ้าของชายสิทธัตถะ อยู่ใน
ปราสาทที่สวยงาม มีภรรยาที่รักมาก มีลูกที่น่ารัก มีลาภยศ
สรรเสริญ สุขสบายอุดมสมบูรณ์ มีสิ่งที่ดีที่สุดที่จะได้ในกา
เป็นมนุษย์สมัยนั้น แต่ท่านก็สงสัยว่าทุกข์เป็นอย่างไร เพราะ
ในชีวิตของท่านยังไม่ได้พบ พอแอบออกไปนอกปราสาทพบสิ่ง
ภายนอก ก็เห็นว่าชีวิตไม่ได้เป็นอย่างที่เห็นในปราสาท ไป
ตลาด ไปหมู่บ้านเห็นคนแก่ คนเจ็บ คนตาย และก็มีสมณะ มี
เทวดาทั้งสี่ จึงเกิดความสงสัย แล้วกลับปราสาทเหมือนกับคน
ที่โตขึ้นแล้วเริ่มสงสัย คิดที่จะเสียสละ ตอนนั้น ท่านแยกจาก
ชีวิตที่คุ้นเคย จากสิ่งที่สวยงาม สิ่งที่ดี แยกกับสิ่งที่รักมากที่สุด
เช่น ภรรยา ลูก แต่ท่านไม่ได้ทิ้งภรรยาเพราะท่านเบื่อ ไม่รัก
หรือไม่ยอมรับผิดชอบ ไม่ทำหน้าที่เป็นพ่อของลูก ท่านไม่ได้
เป็นอย่างนั้น ท่านรู้ว่าท่านต้องทำอย่างนี้เพราะต้องการแสวง
หาความจริง และคนที่จะแยกกับสิ่งที่รักมากอย่างนี้ได้ หา
ยากที่สุด คนส่วนใหญ่ที่บวชเป็นพระ บางทีก็บวชเพราะเบื่อ
แล้วเรื่องชีวิต (หัวเราะ) หรือบางทีก็หนีจากการรับผิดชอบ หนี
จากหน้าที่ แต่พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้เป็นอย่างนั้น พอท่าน
ตรัสรู้แล้ว ท่านก็กลับไปโปรด ท่านไม่ได้ทิ้ง ท่านไม่ได้เป็นคนที่
ไม่ทำหน้าที่ ท่านคิดแบบกว้างขวาง ท่านคิดถึงสิ่งที่จำเป็นที่สุด
สิ่งที่ดีที่สุดที่จะทำได้ในการเป็นมนุษย์ รู้ว่าเป็นสิ่งที่เป็น
ประโยชน์แก่คนที่เรารักด้วย
พูดถึงเรื่องคนรัก ความรัก รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ฝรั่งให้ความสนใจ

ความปกติที่เบิกบาน

และให้ความสำคัญมาก

คิดว่าเรื่องความรัก เป็นเรื่องที่คุณไปหลงอารมณ์นี้มาก และยกเป็นสิ่งสำคัญที่สุด แต่ความจริงคนที่จะรักกันทุกวันนี้ก็อยู่ร่วมกันได้ไม่ค่อยนานเท่าไร ก็มักเกิดอารมณ์เบื่อหน่าย หรือเข้ากันไม่ได้ หย่ากันได้ง่าย ในสังคมตอนนี้ไม่มีอะไรที่จะมาบังคับให้คุณอยู่ร่วมกันได้ ไม่ค่อยคิดให้ถึงที่สุดว่าจุดมุ่งหมายในการเป็นมนุษย์เป็นอย่างไร เกิดมาทำไม ชีวิตมนุษย์มีประโยชน์อย่างไร เกิดมาเพื่อจะทำอะไร คนที่สงสัยอย่างนี้หายาก คนส่วนมากพอมีทุกข์ก็ไม่อยากให้มีทุกข์ อยากจะมี

ความสุขมาก ๆ หรืออยากจะแก้ปัญหามีอยู่ในจิตใจ คือ
อยากรู้วิธีไม่ให้โกรธ ไม่ให้อิจฉา แต่คนที่อยากพ้นทุกข์จริง ๆ
ยังมีอยู่ไม่มาก

ถ้าเทียบทุกข์ของฝรั่งกับทุกข์ของคนไทยจากประสบการณ์ของ
หลวงพ่อดู คิดว่ามีความแตกต่างกันในรายละเอียดใหม่คะ อย่าง
เช่น เรื่องของเหตุแห่งทุกข์

ทุกข์ของคนเหมือนกัน คิดว่าไม่ได้เป็นเรื่องวัฒนธรรม
แต่วัฒนธรรมของไทยเน้นการมีส่วนร่วม ไม่ค่อยนิยมความเห็น
แก่ตัว ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่เป็นภรรยาเป็นสามีเป็นแม่
เป็นพ่ออะไรอย่างนี้ แต่ทางตะวันตกทุกวันนี้ นิยมแต่อิสระภาพ
เป็นปัจเจก คือไม่ต้องคิดถึงคนนี่คนนั้น คิดถึงแต่ตัวเอง ไม่
คิดถึงว่าหน้าที่ของเราเป็นอย่างไร เป็นลูก เป็นพ่อ เป็นแม่ ไม่คิด
คิดแต่ว่าจะทำตามความคิดเห็นของเรา เราเป็นอิสระ เรามี
สิทธิที่จะทำตามความคิดเห็นของเราเอง ไม่มีใครสอนว่า ถ้า
เป็นลูกต้องรับผิดชอบอะไร หรือเป็นพ่อเป็นแม่ ต้องรับผิดชอบ
ต่อลูกอย่างไร เป็นสามีต้องรับผิดชอบภรรยา ภรรยาต้อง
รับผิดชอบอะไร ส่วนมากทำตามความคิดเห็นของตนเองมาก
ถือแบบตามใจมากที่สุด จนถึงขั้นเห็นแก่ตัว ส่วนดีก็มี คือทำให้
เราไม่ผูกพันกันมากกับครอบครัวกับญาติพี่น้อง ถ้าอยากจะ
บวชก็ทำ พ่อแม่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ไม่เป็นไร (หัวเราะ)
ไม่เป็นอุปสรรค สำหรับคนไทยมีความรู้สึกกว่าเรามีหน้าที่ที่ต้อง
ทำ แต่ฝรั่งถือความคิดของตัวเองเป็นใหญ่

ทุกข์ของฝรั่งนี้ซับซ้อนกว่าของคนไทยไหมคะ

ใช่ ซับซ้อนมาก (หัวเราะ) บางทีเรารู้สึกกฎธรรมชาติไม่พิจารณากฎแห่งกรรมว่าเป็นอย่างไร ถัดตามทฤษฎีว่าสิ่งสูงสุด สิ่งที่ดีที่สุดควรจะเป็นอย่างนั้นะ และก็มีความทุกข์เพราะในชีวิตประจำวันของเราไม่ได้เป็นอย่างนั้น ไม่ได้เป็นอุดมคติ ไม่ได้เป็นสิ่งที่ดีที่สุด อาจไม่ดีก็ได้ แต่ก็เกิดความพอใจ ไม่รู้จักพอดี ไม่มีใจนืดชีวิต เห็นอะไรที่ไม่ชอบ เจออะไรที่ไม่ชอบก็ยกเป็นเรื่องสำคัญ เรื่องนิดเดียวก็ขยายความให้เป็นทุกข์มากได้ ทำให้มีความทุกข์มาก ทั้งที่จริง ๆ ธรรมชาติก็เป็นอย่างนี้ เกิดมามีร่างกายอย่างนี้ ไม่ได้เป็นสิ่งที่ดีที่สุด แต่เป็นอย่างนี้ เราต้องอดทน สามารถจะยอมรับให้เป็นอย่างนี้ได้ แต่วัฒนธรรมทางตะวันตกไม่คิดอย่างนี้ คิดว่าไม่ควรจะเป็นอย่างนี้ ควรจะเป็นอย่างนั้น อย่างดีที่สุด คือไม่เคยพอใจกับชีวิตกับอะไร มีสิ่งที่ดี สิ่งที่ดีงามในชีวิต ก็ไม่เคยพอใจกับสิ่งเหล่านั้น

ทราบว่าการอังกฤษมีการบวชผู้หญิงด้วย ทำงานอยู่หลายปีไหมคะ ถึงได้มีคำริที่จะมีผู้หญิงในสังฆะ

ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าก็อนุญาตให้ผู้หญิงบวชเป็นภิกษุณีได้ แต่เดี๋ยวนี้ ในประเทศไทย พม่า ศรีลังกา ภิกษุณีไม่มีแล้ว แต่ยังมีอยู่ในจีน ฝ่ายมหายาน สมัยปัจจุบัน เป็นวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตย ไม่ถือว่าผู้ชายสูงกว่าผู้หญิงหรือบางทีก็ถือว่าเสมอกัน ทำให้ผู้หญิงสงสัยหลายอย่าง คิดว่าฝ่ายเถรวาทดูหมิ่นดูถูกผู้หญิง มีความคิดกันอย่างนี้ รู้สึกกัน

อย่างนี้ ว่าผู้หญิงไม่มีสิทธิอะไร 'ไม่มีความสามารถ' และก็
ความคิดเห็นสมัยปัจจุบันก็มีระเบียบมาก ไม่สามารถจะกลับ
มาบวชภิกษุณีได้อีก ยังสงสัยว่าจะทำอย่างไร เพราะไม่มีแล้ว
ในฝ่ายเถรวาท 'ไม่รู้วิธีคิด' ถ้าเป็นภิกษุณีแล้วจะรักษาวินัยอย่าง
ไร อันนี้ก็เป็นปัญหาด้วย สับสนมากในเรื่องนี้ ไปหาอาจารย์
ในเมืองไทย ส่วนใหญ่ท่านก็อนุญาตให้บวชเป็นแม่ชีศีล ๑๐ ได้

“...การให้ผู้หญิงบวชแม่ชีศีล ๑๐
จะช่วยชักชวนให้ชาวอังกฤษ ชาว
ยุโรปเลื่อมใสฝ่ายเถรวาทได้...”

ทำได้ไม่ผิดอะไร ที่บวชไปก็มีแม่ชีสุนทรา แม่ชีจันทร์สิริก็ดี ไม่
ผิดหวังเลย มีประโยชน์มากด้วย เดี่ยวนี้ในวัดอมราวดี แม่ชีไทย
แม่ชีเขมร แม่ชีรัสเซีย ไปแลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ เยอะเลย
นานาชาติ แต่เราก็ต้องเลือกให้ดีนะ เลือกคนที่มีศรัทธาจริง ๆ
มีความตั้งใจจริง ๆ คนที่เป็นโรคประสาทก็ไม่ไหว ผู้หญิงที่มี
ความประสงค์ที่ดีจะมีความมั่นใจ มั่นคงในการปฏิบัติ ตั้งใจ
มาก บางทีก็อดทนในหลายสิ่งหลายอย่างที่ผู้ชายไม่ค่อยอดทน
ก็เป็นสิ่งที่ดีที่ผู้หญิงมีความอดทนมาก มีศรัทธามาก 'ไม่ค่อย
ลังเลสงสัยมาก' การให้ผู้หญิงบวชแม่ชีศีล ๑๐ จะช่วยชักชวน
ให้ชาวอังกฤษ ชาวยุโรปเลื่อมใสฝ่ายเถรวาทได้ ให้เขามีศรัทธา

เกือกกุล

มีกำลังที่จะถวายเป็นชีวิตได้ เพราะการบวชเป็นพระหรือบวชเป็น
แม่ชีถือเป็นทางลัด เคยมีผู้ชายคนหนึ่ง เป็นคนอังกฤษอยาก
จะเสวยสุขมาก ๆ และอยากจะทำปฏิบัติด้วย วันหนึ่ง มาหาแล้ว
ถามว่า เรื่องการปฏิบัติมีทางลัดไหม อาตมาก็บอกว่ามีอยู่นะ
ก็ถามว่าอะไรล่ะ อาตมาบอกว่าบวชพระคือทางลัด (หัวเราะ)
ปัจจุบันนี้ ทราบมาว่าหลวงพ่อมอบหมายให้ผู้หญิงได้ทดลองที่
จะดูแลกันเองในสาขาหนึ่งด้วย

(ยิ้ม) มีสาขาเฉพาะแม่ชีศีล ๑๐ แม่ชีที่นั่นมีความกตัญญู

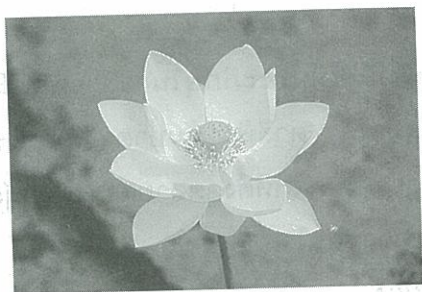
การอบรมสั่งสอนก็ไม่ต่างกันกับพระเลยทั้งเรื่องการอบรม การปฏิบัติ ก็ขอให้ทำหน้าที่ที่จะปฏิบัติเพื่อปล่อยวาง เพื่อจะไม่เห็นแก่ตัว เรื่องที่ผู้หญิงอยู่รวมกันทางตะวันตกทางยุโรปไม่ค่อยมี ผู้หญิงฝรั่งส่วนใหญ่อยู่แบบเอกเทศ อยู่ต่างหาก อยู่กับสามีหรือผู้ชายก็ได้ อยู่กับเพื่อนก็ได้ แต่การอยู่รวมกันหลาย ๆ คนอย่างมีสันติภาพด้วยนั้น อันนี้ต้องมีคนช่วยบ้าง ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จะช่วยให้อดทนต่อวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เดี่ยวนี้แม่ซีแก้ปัญหาเองได้แล้ว มีอะไรเกิดขึ้นในกลุ่มก็สามารถจะแก้ปัญหาตนเองได้ ทำให้ไม่เป็นภาระสำหรับพระภิกษุ อาตมาก็มีความยินดีที่จะเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ผลในการปฏิบัติ เรื่องหลักศาสนานี้สำคัญมาก การเป็นแม่ซีเป็นพระ สิ่งเหล่านี้สมมติเฉย ๆ

หลายคนอยากทราบว่า หลวงพ่อทำอะไรจะได้เบิกบาน อยู่ตลอดเวลาอย่างนี้คะ

แต่ก่อนเคยเป็นคนโกรธง่าย ถ้ามีอารมณ์เกิดขึ้น จะอดทนไว้มาก ไม่ออกมา เหมือนกับเป็นระเบิดเลย กดดันอารมณ์ไว้ อันนี้เป็นปัญหาที่ทำให้เรามีความทุกข์มากและอยากบวชเป็นพระ ไม่อยากจะทำอย่างนี้ต่อไป ทำให้เราตั้งใจปฏิบัติ เพราะถ้ามีศรัทธาในพระพุทธศาสนาเสียแล้ว ก็น่าจะเป็นทางที่จะแก้ปัญหาได้ เดี่ยวนี้ก็ยังมีโกรธบ้าง มีอาการเกิดขึ้น แต่มีสติที่จะรับรู้มากขึ้น ไม่ตามอารมณ์นั้น มีสติเพียงพอที่จะรู้ว่าอารมณ์นี้เป็นวิบากกรรมในปัจจุบัน ไม่กดดันอารมณ์ตาม

ก็รับรู้ว่ามันเป็นแบบนี้ แล้วมันก็จะเปลี่ยนแปลงหายไป
ความจริงจิตใจของเราทุกคนเป็นจิตใจที่บริสุทธิ์ สะอาด สว่าง
สงบ แต่เราเป็นผู้ตามอารมณ์เอง อารมณ์นี้เป็นตัวเป็นตน
เราตามอารมณ์ไปเรื่อย ๆ ทำให้เราไม่เห็นความสว่างหรือความ
สงบในใจ แต่พอได้ปฏิบัติ จะเห็นความสงบได้ เห็นความ
บริสุทธิ์ได้ เห็นแล้วก็จะรู้ว่าเรื่องอารมณ์ที่เกิดขึ้นไม่เป็นปัญหา
ทนได้ อารมณ์ไม่ดีก็ทนได้ ถ้าอารมณ์ดีก็จะแผ่ไปให้เป็น
ประโยชน์ต่อคนอื่นได้

เหมือนดังความเบิกบานของหลวงพ่อกที่แผ่ไปให้ผู้มี
โอกาสอยู่ใกล้รู้สึกผ่อนคลาย สบายใจ และมองเห็นได้
อย่างชัดเจนถึงผลการปฏิบัติตามแนวทางของพุทธะอัน
เป็นแนวทางที่หลวงพ่อกถือเป็นสัจมาตลตลอดระยะเวลา
กว่าสามสิบปีที่ผ่านมา ภายใต้อุณหภูมิแห่งความเมตตาของ
หลวงพ่อกชา สุภัทโท แห่งวัดหนองป่าพง

ความลุ่มหลงในความวิเศษของ 'ตัวกู'
ร้ายกาจยิ่งกว่าความลุ่มหลงใด ๆ
เพราะเมื่อมันใจในความวิเศษของ 'ตัวกู' เสียแล้ว
มันก็มองไม่เห็นความบกพร่องพลั้งพลาดของ 'ตัวกู'

รัฐจวน อินทรกำแหง

เดินทางพันไมล์

ในงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ทุกครั้งที่ได้เห็นพระภิกษุในกาสาवพัสดร์สีเข้ม เรือน
ร่างสูงโปร่ง จมูกโด่ง ตาสีฟ้า อุ่มบาตร เดินผ่านไปอย่างสงบ
สำรวม เชื่อว่าเป็นภาพที่ดึงดูดสายตาของผู้คนให้หันกลับ
ไปมองซ้ำด้วยความสนใจ..

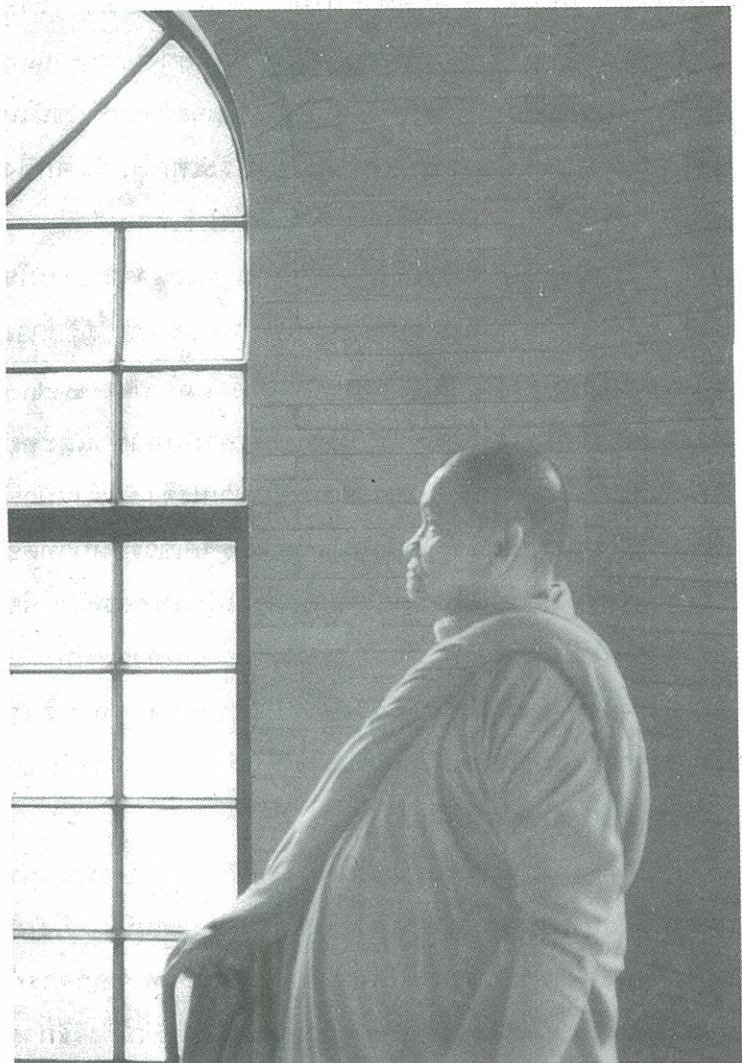
พระฝรั่ง

อาจเป็นเสียงอุทานในใจของใครหลายคน และสิ่งที่น่าสนใจ
ตามมาคือความสนใจใคร่รู้ว่าพระฝรั่งจะกินอยู่อย่างไร? ฉันท
ข้าวจากบาตรได้หรือไม่? และจะปฏิบัติตามข้อวัตรต่าง ๆ ได้
อย่างเคร่งครัดเพียงไร?

แต่คำถามที่น่าสนใจกว่านั้นคือ...

ใครคือครูบาอาจารย์ของพระฝรั่งเหล่านี้ ?

หลวงพ่อบุชา สุภทโทเป็นองค์อุปฆฉฌาย์และครูอาจารย์
ซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวตะวันตกทั้งที่ต่องการอุปสมบทเป็นพระภิกษุ
และผู้ทีประสงค้จะรักษาศีล ปฏิบัติธรรม โดยเฉพาะที่วัดป่านานาชาติ
ชาติ บ้านนุ่นหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

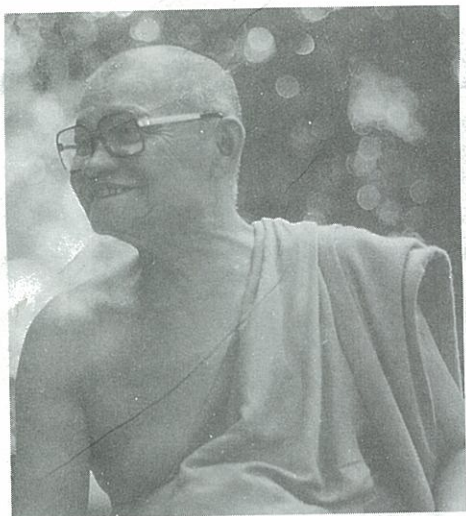

โลกวิทู เราเกิดมาเพื่อดูโลกอันนี้ให้แจ่มแจ้ง

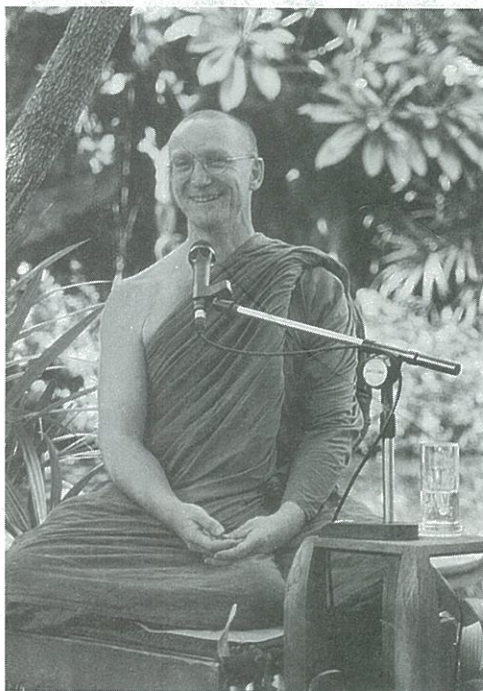
ซึ่งเป็นวัดแรกที่หลวงพ่ोजัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อมุ่งหมายให้เป็นอาวาสสำหรับชาวต่างประเทศซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกันได้ปกครองกันเอง (อันจะยังประโยชน์ในการกลับไปเผยแผ่พระพุทธศาสนายังประเทศตะวันตกซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของพระภิกษุชาวต่างประเทศเหล่านี้)

เมื่อแรกที่จัดตั้งวัดปานานาชาตินั้น พระอาจารย์สุเมโธ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ชาวต่างประเทศองค์แรกของหลวงพ่อกษาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสงฆ์รูปแรก จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ พระอาจารย์สุเมโธได้รับอาราธนาไปตั้งสำนักสาขาและอยู่ประจำที่ประเทศอังกฤษ พระอาจารย์ปภาภโรจึงเข้ารับหน้าที่ต่อมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระอาจารย์ชาคโร ได้เข้ารับหน้าที่ต่อจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ก็ได้รับนิมนต์ไปตั้งวัดในประเทศออสเตรเลีย พระอาจารย์ปลันโนจึงเข้ารับหน้าที่เป็นประธานสงฆ์รูปที่ ๔ จนกระทั่งได้รับนิมนต์ไปตั้งวัดในประเทศสหรัฐอเมริกา พระอาจารย์ชยสาโรจึงได้รับการนิมนต์ขึ้นเป็นเจ้าอาวาสวัดปานานาชาติจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

คอลัมน์สัมภาษณ์พิเศษเนื่องในวาระพิเศษฉบับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของหลวงพ่อกษาในต่างแดนนี้ จึงได้กราบนิมนต์ พระอาจารย์ปลันโนภิกขุ และ พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุ ศิษย์ของหลวงพ่อกษามาให้สัมภาษณ์ถึงวิธีการสอนของหลวงพ่อกษาที่ส่งผลต่อภารกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน ตลอดจนทัศนคติที่มีต่อหลวงพ่อกษาและพระพุทธ

“พวกท่านทั้งหลายให้ตั้งใจทุก ๆ องค์
จะอยู่สาขาก็ดี อยู่ที่นี่ก็ดี
จะไปอยู่ที่ไหนก็ตาม อย่าลืมตัว
ให้ท่านทรงข้อวัตรปฏิบัติไว้
คือเรายังไม่สำเร็จ ภาระของเรา
ยังมีมาก คือข้อวัตรปฏิบัติใน
การละ การบำเพ็ญของเรายัง
มีมาก ให้เป็นห่วงไว้...”

พระอาจารย์ปสันนิกขุ

ศาสนาในปัจจุบัน ซึ่งคงไม่ต้องกล่าวว่่าทีมงานมีความปิติยินดี
อย่างไรกับการที่ท่านทั้งสองเมตตาอนุญาตให้กองบรรณาธิการ
สาวิกาสัมภาษณ์ เนื่องด้วยภารกิจที่ท่านปฏิบัตินั้นอยู่ต่างถิ่น
คือพระอาจารย์ปสันนิกขุ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสอยู่ที่
วัดอภัยคีรี ประเทศสหรัฐอเมริกา และพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุ
เป็นเจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติ จังหวัดอุบลราชธานี ดังนั้นจึง
ถือเป็นโอกาสอันพิเศษที่จะได้รับฟังสองทัศนะสองมุมมอง

พระอาจารย์ปสันโนภิกขุ เป็นชาวแคนาดา มีความสนใจทางพระพุทธศาสนา ปรารถนาจะวันออกตั้งแต่สมัยยังเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย แต่เนื่องจากสมัยนั้น (ประมาณปี ๑๙๖๘) หนังสือแหล่งข้อมูลที่จะให้ค้นคว้าก็มีไม่มากนัก แต่เมื่อมีความสนใจแล้วท่านก็พากเพียรค้นคว้าและสะสมความรู้เรื่อยมา ขณะนั้นหนังสือที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับเซนเสียมาก จนตั้งใจว่าเมื่อเรียนจบมหาวิทยาลัยแล้วจะไปเรียนเซนที่ประเทศญี่ปุ่น แต่ก่อนไปท่านก็ปรารถนาจะท่องโลกกว้างเสียก่อน จึงเดินทางไปเที่ยวทั่วยุโรป ตะวันออกกลาง อินเดีย และจนกระทั่งมาถึงเมืองไทย

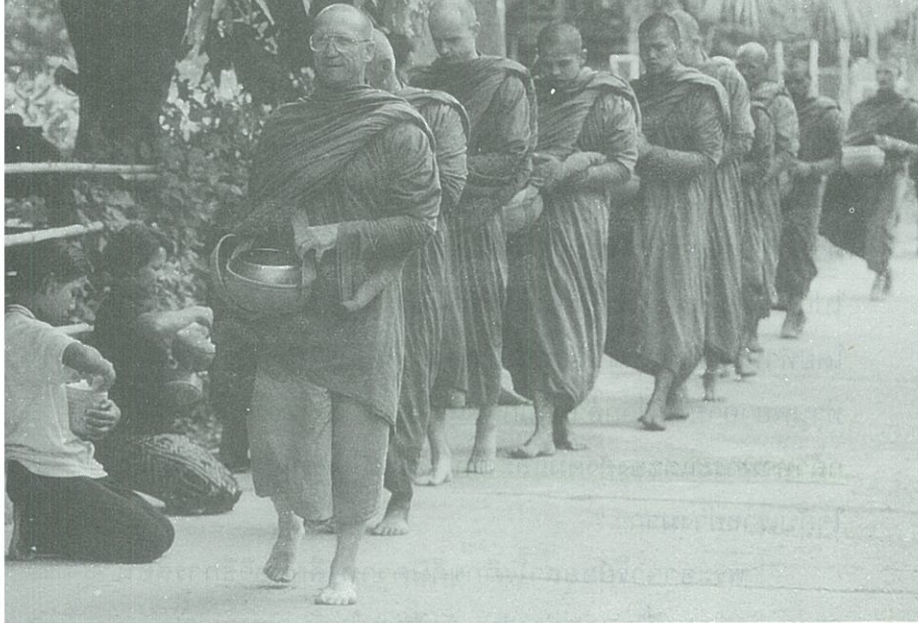
พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุ ก็มีประวัติความสนใจในพระพุทธศาสนา กล่าวคือโดยอุปนิสัยพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุเอง ก็เป็นผู้ที่ชอบการผจญภัย แสวงหาประสบการณ์ชีวิต ทำอะไรที่ยาก ๆ และท้าทายเพื่อเป็นการทดลองตนเอง สร้างความอดทนและความรอบรู้ให้กับตนเอง กับทั้งมีความสนใจในด้านวัฒนธรรมหรือศาสนาของโลกตะวันออก เคยเดินทางไปประเทศอินเดีย และเคยปฏิบัติตามแนวคำสอนทั้งศาสนาพุทธและฮินดูทางพุทธทั้งมหายานและเถรวาท ประกอบกับได้มีโอกาสไปกราบพระอาจารย์สุเมโธ ที่ลอนดอน ประเทศอังกฤษ ท่านรู้สึกเลื่อมใสพระอาจารย์สุเมโธเป็นอย่างยิ่ง เห็นว่าเป็นผู้ปฏิบัติอย่างจริงจัง ท่านจึง ขอเป็น 'ปะขาว' คือโกนหัว ทุ่มขาว ห่มขาวอยู่กับคณะของพระอาจารย์สุเมโธตลอดพรรษานั้น ในช่วง

เวลาดังกล่าวท่านได้รับคำแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวกับหลวงพ่อชา
จนเกิดศรัทธาที่จะเดินทางไปวัดหนองป่าพง ที่เมืองไทย

ครั้งแรกที่พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุได้พบหลวงพ่อชา
นั้นเต็มไปด้วยความปลื้มปิติ ตามที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“อาตมาได้เห็นท่านครั้งแรกก็รู้สึกทันทีเลยว่าท่านไม่
เหมือนใครที่เราเคยรู้จัก เหมือนครั้งแรกที่เห็นภูเขาหิมาลัย หรือ
น้ำตกใหญ่ ๆ หรืออะไรที่เป็นธรรมชาติอันโดดเด่น รู้สึกว่าตัว
เองและทุกคนที่นั่งห้อมล้อมท่านมีอะไรไม่ปกติหรือเศร้าหมอง
หลวงพ่อกันคนเดียวที่มีความเป็นปกติอย่างน่าอัศจรรย์...อาตมา
บอกกับตัวเองว่า เจอแล้ว...ครูบาอาจารย์ที่เราแสวงหา ที่นี่เรา
หยุดได้แล้ว”

ในขณะที่มุมมองของพระอาจารย์ปสันโนภิกขุก็ทำให้ที่ม
งานเกิดความประทับใจไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ท่านมีความ
เลื่อมใสตั้งแต่บริบทรอบหลวงพ่อชาทีเดียว เริ่มตั้งแต่ความ
สงบและร่มรื่นของวัดหนองป่าพง ซึ่งในความรู้สึกของพระ
อาจารย์ปสันโนภิกขุ ขณะนั้น คือ เป็นสถานที่ที่มีความสอดคล้อง
กับที่ศึกษามาในพระสูตร กล่าวคือพระพุทธรูปเจ้ามักจะสอนในป่า
วัดหนองป่าพงที่ท่านเห็นก็เป็นวัดในป่า ตรงกับที่ในพระพุทธร
ประวัติ นอกจากนั้นยังเห็นความขยันและความเรียบร้อยของ
ลูกศิษย์หลวงพ่อ ซึ่งมีทั้งพระ เณร แม่ชีมีระเบียบน่าเลื่อมใส
และญาติโยมที่มาวัดก็มีความขยันในการปฏิบัติ สนใจในการ
ศึกษา ฟังธรรม ดังนั้นความรู้สึกของพระอาจารย์ปสันโนภิกขุก็คือ

พระอาจารย์ปสันโนภิกขุนำพระเณรออกบิณฑบาตที่บ้านนุ่งหวาย

“เมื่อเราพบหลวงพ่อบุญมา เราก็เห็นท่าน คือตัวท่านก็ดี สถานที่และบุคคลที่อยู่รอบ ๆ ท่านก็เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความสำคัญของตัวเอง มีสำนวนในภาษาไทยว่า ถ้าอยากรู้ว่าพระในวัดท่านปฏิบัติอย่างไร ก็ไปดูส้วม ถ้าอยากรู้ว่าอาจารย์เป็นอย่างไร ก็ให้ไปดูเณรน้อย...”

สำหรับความรู้สึกที่ท่านมีต่อหลวงพ่อบุญมาและถ่ายทอดออกมาให้ทีมงานได้รับฟังก็คือ

“ท่านให้ทั้งความอบอุ่น ทั้งความร่าเริง ทั้งน่าเกรงกลัว คือจะพูดเล่นกับท่านก็ไม่ได้ เราต้องสำรวม...ท่านจะพูดตรงไป

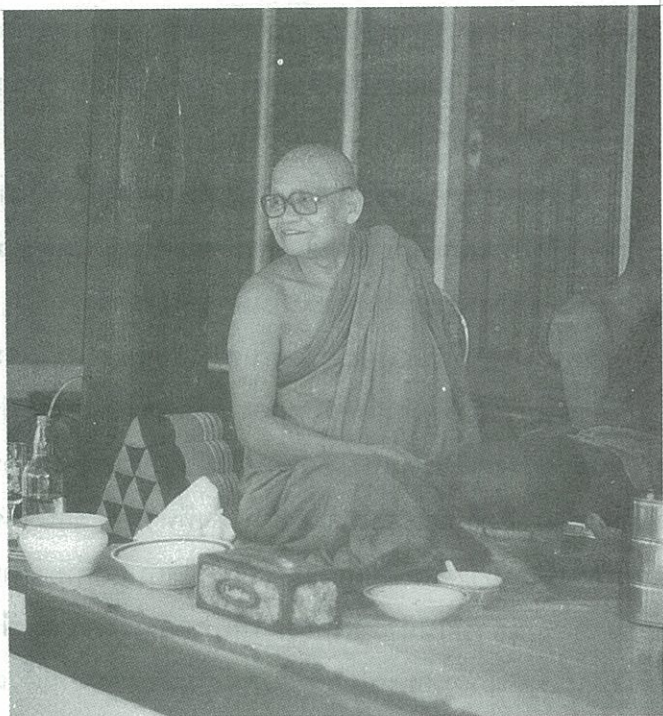
ตรงมา ด้วยคำพูดที่พยายามทำให้เราคิด ทำให้เราตั้งใจ ยังจำได้...คำแรกที่พูดกับเรา ท่านถามว่า “ท่านมาเพื่อตายที่นี่หรือเปล่า” ...โอ้โฮ...เราก็จะรู้สึกอย่างไร เราก็ไม่ได้คิดที่จะมาตายที่วัดหนองป่าพงหรอก คิดว่าจะศึกษานิด ๆ หน่อย ๆ แล้วก็ไปเที่ยวต่อ แต่ท่านรู้จุกจุกที่จะทำให้เราได้สำนึกแล้วดึงออกมาโดยท่านชี้ให้เราเห็นกิเลสของตัวเอง เห็นความกลัวของตัวเอง ท่านพยายามให้เรากล้าทวนกระแสกิเลสตัณหาของตัวเอง และกล้าทวนกระแสของสังคมและโลก อันนี้เป็นส่วนที่ท่านให้กำลังใจกับเราอย่างมาก...”

พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุก็มีความรู้สึกต่อวิธีการสอนของหลวงพ่อกันที่ไม่แตกต่างกัน ดังที่ท่านให้สัมภาษณ์ว่า

“หลวงพ่อกันต้องการทดสอบความอดทน วิธีของท่านคือบังคับให้มีสติ เผลอไม่ได้ ขณะเดียวกันก็มีความกระตือรือร้น มีความระมัดระวังตัวมาก การอยู่กับท่านเหมือนท่านเป็นกระจกเงาให้เราเห็นตัวเอง เพราะเมื่ออยู่กับคนไม่มีกิเลส เราก็จะรู้สึกในกิเลสของตัวเองได้เร็วและชัดเจน หลวงพ่อกันมีการทดลองบ่อยจนเห็นเป็นเรื่องราวธรรมดา แต่รู้สึกได้ว่าท่านดูเราอยู่ตลอดเวลา...”

ขณะที่ให้สัมภาษณ์ ใบหน้าเมตตาของพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุบ่งบอกถึงความอímเมทที่ได้ย่นระลึกถึงทุกคำสอนทุกวัตรปฏิบัติของครูบาอาจารย์ซึ่งสถิตยืในความรู้สึกอยู่เสมอ

“...นอกจากนั้นท่านก็ชอบใช้วิธีสรรเสริญ เพื่อดูว่าเรา

...วันนี้ฉันเสร็จแล้ว พรุ่งนี้จะฉันอะไร ไม่ต้องพูดถึง ไม่ต้องไปสะสม...

จะลิ้มตัวใหม่ หลงตัวเองใหม่ ท่านจะสรรเสริญสักกระยะหนึ่ง แล้วก็เปลี่ยนกระตั้นหันไปว่าแรง ๆ เพื่อจะดูว่ามีปฏิภิกิริยาใหม่ รู้เท่าทันเรื่องการสรรเสริญ นินทาใหม่...

อย่างมีอยู่ครั้งหนึ่งท่านดูอาตมา คือท่านเล่าถึงสมัย ก่อนที่เราจะยังไม่มีการเย็บผ้า ต้องเย็บเอง อาตมาอยากทราบว่าจะใช้เวลานานเท่าไร? ตอนนั้นเพิ่งหัดพูดภาษาไทยใหม่ ๆ ก็ยังใช้

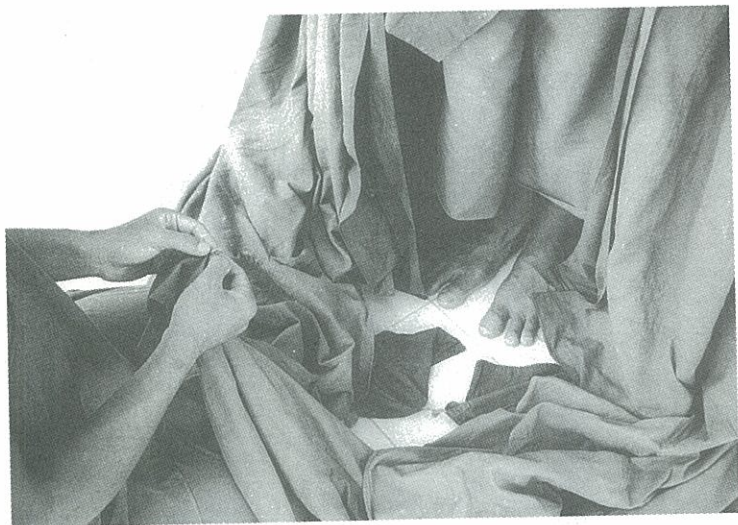
คำไม่ค่อยถูก อาตมาถามว่าเสียเวลาเท่าไร หลวงพ่อก็ดูว่า
ไม่ได้เสียเวลา แต่เป็นการปฏิบัติของเรา เรื่องนี้ยี่สิบกว่าปีมา
แล้ว อาตมายังจำได้”

วิธีการสอนของหลวงพ่อนั้นเป็นที่ติดตรึงในใจของสอง
พระภิกษุผู้เป็นตัวแทนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแง่มุมที่
แตกต่างกัน อย่างพระอาจารย์ปสันโนภิกขุ นั้น เล่าว่า

“ความรู้สึกที่เมื่อเราปฏิบัติกับหลวงพ่อกัน เราก็จะมี
ความกล้าหาญ กล้าฝึกฝน กล้าทดลอง กล้าอดทน เพราะท่าน
เองก็เป็นตัวอย่างดูตัวท่านเอง คือท่านก็ไม่ได้สอนอย่างหนึ่งทำ
อีกอย่างหนึ่ง สิ่งที่ท่านสอนท่านก็ทำ สิ่งที่ท่านทำท่านก็สอน
ท่านก็ตรงไปตรงมา แล้วท่านก็จะให้กำลังใจกับลูกศิษย์ลูกหา
อย่างมาก แล้วท่านก็จะรู้จักเวลาที่สมควรเร่งความเพียร
สมควรที่จะเรียกว่าถนอมหนอยก็ได้ คือ ไม่ต้องทรมานตัวเอง
ท่านจะรู้จักความเหมาะสม ถ้าสมควรท่านก็จะพยายาม
ทรมานเรา พยายามทำให้เราเร่ง ถ้าไม่สมควรท่านก็จะ
เฮ้ย...ไม่ต้องไปทรมานหรอก ให้ทำสบาย ๆ แล้วท่านไม่ต้องไป
ข้อโกงอย่างนั้นจะได้ผลดีกว่า คือท่านก็จะรู้จักเวลาที่เร่ง
เวลาที่พักผ่อน”

ในขณะที่พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุก็เล่าถึงกลวิธีของ
หลวงพ่อกันในอีกแบบหนึ่ง

“อาตมามีความสุขในการอยู่ใกล้ชิดท่าน ท่านสอนให้พิถี
พิถันในการเคลื่อนไหว โดยเฉพาะในการอุปัฏฐากครูบาอาจารย์

เข้าช่วยพระเถระกลัดรังคัม ก่อนออกบิณฑบาต

เรียกว่าเอาการอุปัฏฐากครูบาอาจารย์มาเป็นอารมณ์กรรมฐาน
ก็ว่าได้ กล่าวคือต้องศึกษาว่าท่านชอบอย่างไร ท่านทำอย่างไร
ต้องค่อย ๆ ดูท่าน ดูว่าท่านร้อนไหม ท่านต้องฉันยาเวลาไหน
บ้าง เราก็ต้องเตือนท่าน อย่างเช่นถ้าท่านต้องการฉันน้ำร้อน
ท่านก็จะเอามือมาจับกระทิก เราก็ต้องรีบเอามือมาถึงกระทิกก่อน
จะได้เทน้ำร้อนถวายท่าน อย่างกระโดนก็ต้องคอยหมั่นดู เททำ
ความสะอาดให้ จีวรท่านต้องนำไปซัก ไปทำความสะอาด
ห้องให้ ดูแลบริวารของท่านทุกสิ่งทุกอย่าง มีความสุขมาก”

ทำไมจึงเรียกว่าสิ่งนี้เป็นกลวิธีของหลวงพ่อ...เพราะ
การสอนเช่นนี้ได้ส่งผลอย่างอนเนกอนันต์ถึงระบบความสัมพันธ์

ในสังฆะ ซึ่งเป็นแกนกลางอันมั่นคงต้องงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มั่นคงต่อไป ดังคำให้สัมภาษณ์ของพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุที่ได้แสดงให้เห็นอัจฉริยภาพของหลวงพ่อบุญมาอย่างแท้จริง

“หลวงพ่อบุญมาจะเน้นในเรื่องความสามัคคีของสงฆ์ ในการสร้างความรู้สึกความเป็นสงฆ์ตลอดจนถึงความสัมพันธ์อันถูกต้องระหว่างพระภิกษุกับสามเณรที่อยู่ในวัด วิธีการสำคัญที่ท่านใช้ก็คือเรื่องของการอุปัฏฐาก ท่านได้ใช้ข้อวัตรในเรื่องอุปัชฌาย์วัตร สร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างผู้ที่อยู่มา

ก่อนกับผู้ที่บวชตามหลัง เพราะบางที่ผู้บวชใหม่เกรงกลัวที่จะ
คุยกับผู้ใหญ่ก็ไม่กล้า แต่ถ้ามีหน้าที่ที่ต้องไปทำความสะอาด
ต้องซักผ้าให้ ต้องล้างบาตร ก็เป็นโอกาสที่จะได้พูดคุยและเป็น
กันเองกับผู้ใหญ่ ที่สำคัญเรื่องนี้เป็นตัวอย่างของวิธีการสร้าง
ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความสัมพันธ์กันในคณะสงฆ์
จะเห็นได้ว่าหลังจากหลวงพ่อบุญรอด หรือมรณภาพก็ดี
คณะสงฆ์ทั้งหมดก็ยังคงทรงตัวอยู่ ไม่ได้กระจัดกระจายเพราะ
มีข้อวัตรปฏิบัติที่คล้ายกันมาก และไม่ค่อยได้เปลี่ยนแปลง...

“...อาตมาตั้งข้อสังเกตว่า ระบบอาวุโสของสงฆ์มีเงื่อนไข
สำคัญที่เป็นการป้องกันอันตราย หรือเป็นเรื่องรับประกันความ
ปลอดภัยก็คือ...ประการแรก วินัยเป็นสิ่งที่พระต้องรักษาทุกรูป
โดยไม่มียกเว้น ไม่มีอภิสิทธิ์ แม้แต่พระอรหันต์ก็ยังต้องรักษา
พระวินัย ตามที่ได้ศึกษาในสมัยพุทธกาล พระอรหันต์ทำ
หลายอย่าง ไม่ว่าจะทำเพื่อตัวท่านหรือเพื่ออนุชนรุ่นหลัง
อย่างเช่น พระมหากัสสปะที่ออกอุคคตตลอดชีวิต นี่คือเมตตา
ของพระอรหันต์ ฉะนั้น เมื่อเรามีระบบอาวุโสเช่นนี้ก็ถือเป็น
ระบบที่มีขอบเขต เมื่อผู้ใหญ่สั่งเราซึ่งเป็นผู้ nhỏก็ต้องปฏิบัติตาม
แต่เราก็รู้ว่าท่านจะไม่สั่งให้เราทำสิ่งที่ผิดวินัยหรือผิดศีลธรรม
เพราะถ้าหากท่านสั่งให้เราทำอะไรที่ผิดศีลธรรม เราก็มีสิทธิ์
ปฏิเสธทันที โดยไม่ถือว่าบาป แต่ถือเป็นหน้าที่ของเราด้วยซ้ำ

“...ประการที่สอง เรามีระบบปวารณาตัวที่วัด คือ
พระภิกษุทุกรูปจะต้องปวารณาตัวว่า ถ้าพวกท่านเห็นว่าผมทำ

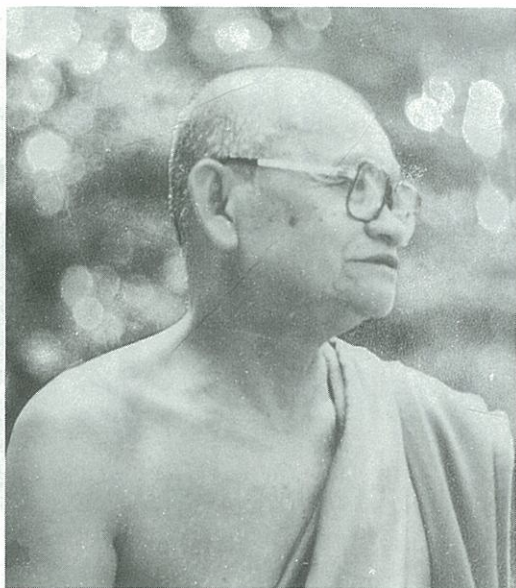
อะไรผิดก็นิมนต์ หรือกรุณาบอกผมด้วย ซึ่งสิ่งที่เป็นระบบเช่นนี้ ได้ขาดหายไป มันก็เลยเสียหลัก เมื่อผู้น้อยเห็นผู้ใหญ่ทำ ความผิดก็ไม่กล้าบอก กลัวบาป ซึ่งผิดหลักวินัย วินัยบอกว่าอย่างไร... วินัยบอกว่าผู้น้อยมีหน้าที่ที่จะต้องบอกกล่าว ไม่ใช่เป็นการว่า... แต่เป็นการกราบเรียนด้วยความเคารพ”

ขณะที่พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุให้สัมภาษณ์มาถึงตรงนี้ บางคนในที่ทีมงานดาโต...รีบกราบเรียนถามท่านว่า...การกราบเรียนด้วยความเคารพนั้น ในวิถีของสงฆ์นั้น...ทำกันอย่างไร ซึ่งท่านก็ตอบด้วยใบหน้ายิ้ม ๆ ว่า

“ก็กราบเรียนท่านว่า ท่านอาจารย์ครับ ผมไม่ทราบว่ามีผมมองผิดหรือเปล่า แต่ผมมีความไม่สบายใจที่ท่านอาจารย์ทำแบบนี้ ไม่ทราบว่ามีเหตุผลอะไรหรือเปล่า ถ้ามีผมขอภัยด้วย แต่ว่าในมุมมองของผม ผมดูแล้วไม่สบายใจ...นี่...กราบเรียนท่านเช่นนี้ด้วยความหวังดีและพูดอย่างอ่อนโยนให้ท่านทราบ”

ถ้าพูดในภาษาสมัยใหม่ก็คงต้องพูดถึงระบบที่มีความโปร่งใสในการตรวจสอบ แต่แท้จริงแล้วระบบของสังฆะ โดยเฉพาะตามแนวประเพณีปฏิบัติของหลวงพ่อบุชา ท่านให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างยิ่ง ซึ่งพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุให้ความเห็นว่า

“อาตมาคิดว่าจุดเด่นของหลวงพ่อก็คือการสร้างสังฆะในหลักการ และก็สอนให้พระรับผิดชอบ ท่านจะมอบหมายหน้าที่ให้ทุกรูป รูปนั้นดูแลการสอน รูปนั้นดูแลเรื่องการอบรม รูปนี้ก็

“การมาอบรมในการบวช
ก็เลิกสิ่งชั่วกันไปเลย

เลิกอะไรที่มันเป็นกรรมเป็นเวร

เอาชนะตัวเอง

ไม่เอาชนะคนอื่น”

ดูแลเรื่องไฟฟ้า ใครที่มีความสามารถเทคนิค ท่านก็จะให้ขึ้น
ธรรมาสถนเทคโนโลยีมั้ง ไม่เว้นแม้แต่เรื่องการก่อสร้าง การ
ซ่อมแซมเสนาสนะ พระภิกษุที่ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่
อังกฤษ เก่งทุกอย่าง ซ่อมแซมบ้านก็ได้ ทำวัตรสวดมนต์ก็ได้
เจริญพุทธมนต์ สอนภาวนา รวมทั้งเทคโนโลยีมั้งก็เป็น เป็น
พระที่มีความสามารถรอบตัว เพราะหลวงพ่อบอกท่านสอนทุกสิ่ง
ทุกอย่าง และที่เน้นมากก็คือเรื่องสัมมาทิฐิ เรื่องการมีสติ
ท่านบอกว่าหัวใจของการปฏิบัติคือการมีสติ รู้ตัวอยู่ในปัจจุบัน”

อย่างไรก็ตาม เมื่อท่านให้สัมภาษณ์มาถึงตรงนี้ จำ
ต้องเชื่อมโยงไปถึงการประพฤติปฏิบัติของพระสงฆ์ในต่าง
ประเทศ ซึ่งมีสภาพภูมิอากาศ วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น

ความเชื่อและทัศนคติของคนในท้องถิ่นนั้นซึ่งแตกต่างออกไปจากคนไทย ซึ่งในเรื่องนี้พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุมีมุมมองว่า

“...เมื่อไปอังกฤษ ไม่มีที่วิวเหมือนเมืองไทย แรก ๆ ต้องไปอยู่ในบ้านเหมือนฆราวาส ก็ไม่เหมาะ เดินเท้าเปล่าก็ไม่ได้ เมื่อไม่สามารถรักษาวิถีเดิมเอาไว้ได้ก็ไม่ไปดีกว่า แต่หลวงพ่อก็บอกว่าถ้าไปอยู่เมืองนอก อาจจะต้องอนุโลมเรื่องปลีกย่อย แต่เราต้องรักษาวินัยสำคัญ ๆ เอาไว้โดยปรับตัวให้เหมาะกับสิ่งแวดล้อม อย่างวัดไทยในต่างประเทศเนื่องจากเป็นเมืองหนาว ค่าไฟสูงเพราะต้องเปิดฮีทเตอร์ คือพระต้องการจะห่มผ้าให้เหมือนที่อยู่ในเมืองไทยซึ่งเป็นเมืองร้อน ห่มแบบนี้ก็ทำได้ (ท่านอาจารย์พูดพลางชี้ให้ดูจิวรที่พาดปลายไปข้างหลังไหล่อีกข้างหนึ่ง) แต่ถ้าจะนุ่งห่มแบบนี้ก็ต้องเปิดฮีทเตอร์ตลอดเวลา ค่าไฟก็ต้องแพงมาก พระอาจารย์สุเมโธก็บอกว่า ไม่ไหว...เราก็เลยใส่สเวตเตอร์แขนยาวสีเดียวกับจิวร ก็ดี...เราก็อยู่ได้โดยไม่ต้องเปิดฮีทเตอร์ตลอดเวลา ซึ่งเราก็ถือว่าดีกว่า และดูเรียบร้อยไม่น่าเกลียด อันนี้ก็อยู่ในระดับที่อนุโลมได้

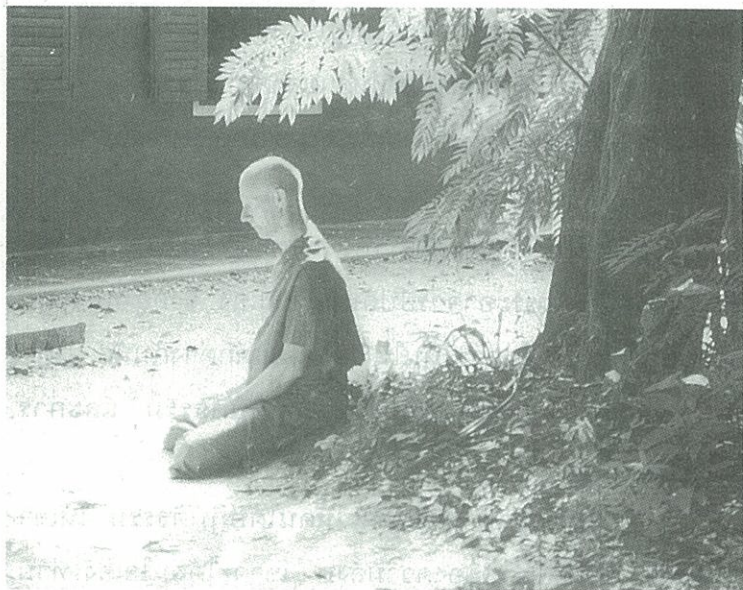
ฟังดูแล้วน่าจะเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่ยึดถือตามหลักธรรมข้อวัตรปฏิบัติอย่างเถรตรง และข้อสงสัยในเรื่องหลวงพ่อรักษาหลักการอนุโลมในเรื่องปลีกย่อยอย่างไรก็ได้รับคำตอบจากพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุไว้ว่า

“หลวงพ่อบอกว่าในเรื่องปลีกย่อย ให้เราถามตัวเองว่าที่จะเปลี่ยนเพราะเหตุผลหรือเพราะกิเลส ก็ไม่ใช่ว่าเรื่อง

ปลิกย่อยนั้นไม่มีความหมาย ปลิกย่อยก็ดีเหมือนกัน สำคัญ
 เหมือนกัน แต่บางทีก็ต้องชั่งน้ำหนัก เพราะสิ่งที่น่าพิจารณา
 ก็คือในพระวินัยหลาย ๆ ลิกขาบทที่พระพุทธองค์ท่านทรง
 บัญญัตินั้นไม่ได้หมายความว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเรื่องชั่วร้าย
 แต่เป็น เพราะเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ของสังคม และสังคมจะอยู่
 ได้ก็เพราะญาติโยมให้ความศรัทธา เพราะฉะนั้นบางสิ่งบาง
 อย่างแม้จะไม่ใช่เรื่องผิด แต่ถ้าชาวบ้านเขาถือ ก็อย่าทำดีกว่า
 ข้อพึงพิจารณาของข้อปลิกย่อยนี้โดยประการแรก ต้องให้เป็น
 ความเห็นชอบของหมู่สงฆ์ ต้องเป็นการยอมรับ และสังฆะ
 เห็นชอบซึ่งต้องมีการพูดคุยและปรึกษากันในระหว่างพระว่ามี

พระฝรั่งกับพ่อออก-แม่อกที่วัดหนองป่าพง

อยากได้สุขปฏิบัติให้ถูกทางก็ยอมได้สุข

ความคิดเห็นกันอย่างไร

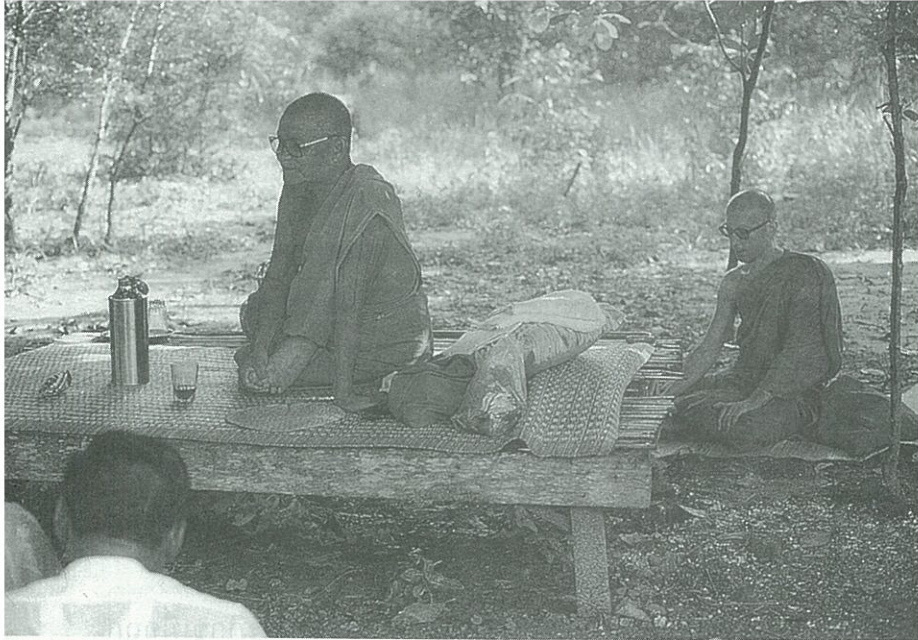
“ประการที่สอง ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของชาวบ้าน ยกตัวอย่างเรื่องของอังสะ ปรากฏว่าพระเจ้าแต่งตัวอย่างนี้ก็ เป็นคำวิพากษ์วิจารณ์ของคนอังกฤษว่าพระเจ้าแต่งตัวไม่เรียบร้อย เขาเห็นว่าโป๊ ฉะนั้น ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องนี้ก็ควร อนุโลมให้ใหม่ เพราะการแต่งตัวของพระเจ้าควรจะสร้างความรู้สึก ที่ดีสำหรับผู้มองเห็นความสงบสัจรวม แต่ถ้าคนเห็นมีความ รู้สึกตรงข้ามว่า เอ๊ะ...ทำไมพระในพุทธศาสนาแต่งกายไม่ เรียบร้อย แบบนี้ก็ไม่เกิดประโยชน์ และประการที่สุดท้าย คือ

ต้องรับความเห็นชอบจากพระผู้ใหญ่ในเมืองไทย ซึ่งอันนี้ก็เป็นเหตุผลที่จะต้องนิมนต์พระผู้ใหญ่หลายองค์มาเยี่ยมมาดู ไม่ใช่ทำให้ผู้ใหญ่มีความรู้สึกว่าจะทำอะไรตามอำเภอใจ หรือทำอะไรลับหลัง”

แม้ขณะที่ทำการสัมภาษณ์พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุที่เมืองไทยนั้น พระอาจารย์ปล้นโนภิกขุเอง ซึ่งอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็มีความเห็นในเรื่องนี้ไม่แตกต่างกันนัก โดยเฉพาะการมุ่งเน้นให้ผู้คนสนใจในการปฏิบัติธรรม และการรักษาศีล

“หลวงพ่อบอกว่าท่านต้องการให้คนได้ปฏิบัติธรรม ให้เขานั่งสมาธิ ให้เขาลืมรสของความสงบ เขาจะได้สนใจเอง ท่านพยายามให้คนได้เห็นความสำคัญของศีล ของข้อวัตรต่าง ๆ เพราะถ้าหากว่าศีลขาดตกบกพร่องมันก็จะทำให้มีความทุกข์ เปรี้ยว ร้อน รุนแรง ไม่สามารถที่จะรับความสุขสบายได้ เลยเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการปฏิบัติท่านก็จะยกตัวอย่างว่า ฝรั่งเศสก็ไปปฏิบัติธรรมเหมือนกับโจร ไปขโมยของหรือไปปล้นหรือไปทำอะไร แต่ว่าเดี๋ยวเดียวตำรวจก็มาจับ ทุกข์ แต่ว่าฉลาดอยู่อย่างหนึ่งก็ไปจ้างทนายความเก่ง ๆ และก็ไปขึ้นศาลสู้คดี ก็หลุดออก หลุดออกก็สบาย พันคดีแล้วสบาย สบายพักหนึ่งแล้วก็ไปปล้นอีก ไปขึ้นศาลอีก ไปจ้างทนายอีก ขึ้น ๆ ลง ๆ อย่างนี้อีก เหมือนกับคนที่ปฏิบัติธรรมแต่ไม่รักษาศีล ไม่นาน รุนแรง ก็ไปเข้ากรรมฐาน เข้ากรรมฐานจิตใจก็จะเกิดความ

มีทัศนคติที่ดี ทำให้ทางสบาย ๆ ของหลวงพ่อ

สงบบ้าง เบาลง สบายขึ้น ก็ออกไป ออกจากปฏิบัติธรรมเข้า
กรรมฐาน ก็ออกไปทำผิดศีลอีก ทุกข์อีก เข้ากรรมฐานอีก อย่าง
น้ำมันก็ขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่ อย่างน้ำมันไม่เหมาะไม่ควรร”

อัจฉริยภาพของหลวงพ่อชาซึ่งซ่อนอยู่ภายใต้บุคลิกอัน
เป็นธรรมชาติของท่านนั้น เป็นที่ประทับใจชาวต่างประเทศที่
ยอมมาเป็นลูกศิษย์โดยถ้วนหน้ากัน และเพราะการสอนอย่าง
ผ่านการพิจารณาอย่างแยบคายของหลวงพ่อนี้เองที่เป็น
ปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน
ยังยืนมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งพระอาจารย์ปสันโนภิกขุได้ให้

สัมภาษณ์ว่า

“หลวงพ่อบอกเข้าใจในความต้องการและรู้จักจิตใจของชาวต่างประเทศดี ท่านพยายามให้รู้จักสัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบ พยายามให้คิด ให้พิจารณา ท่านสอนหมดทุกคน แต่รู้สึกว่ามีฝรั่งท่านก็จะเน้นแล้วเน้นอีกเรื่องการสร้างความเห็นชอบเพราะส่วนใหญ่ฝรั่งที่ไปศึกษาธรรมะ ก็เป็นคนที่ได้รับการศึกษาสูง ก็มักจะมีความเห็น ความรู้เยอะ แต่ถ้าความเห็น ความรู้นั้นไม่มีสัมมาทิฏฐิ มันก็จะหลากหลาย มันก็เป็นโทษเป็นภัย ท่านก็จะพยายามให้เราสนใจในเรื่องสัมมาทิฏฐิ ทำให้เราเข้าใจในความเป็นจริง ความถูกต้อง”

ในขณะที่ทัศนคติของพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุเมื่อถูกถามถึงบทบาทของวัดไทยในต่างประเทศนั้น ท่านมองในกิจกรรมที่เกิดขึ้นในวัด และท่าทีของวัดและพระในวัดว่า

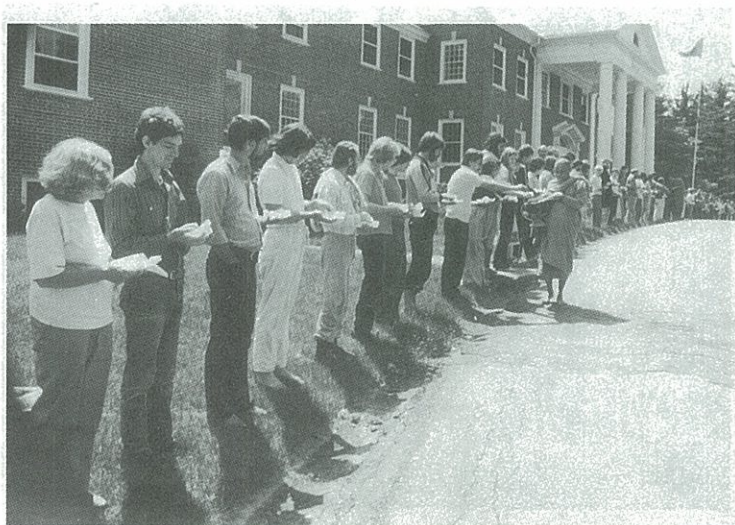
“บทบาทหน้าที่ที่ค่อนข้างชัดเจนของวัดไทยในต่างประเทศก็คือ เป็นศูนย์กลางของคนไทย คือนอกจากจะมีพิธีกรรมทางศาสนาแล้วยังเป็นที่ทำบุญ สำหรับบทบาททางสังคมก็เป็นที่ชุมนุมของคนไทย เป็นโรงเรียนศึกษาพระธรรม ดังนั้น นอกจากคนไทยแล้วจะไม่ค่อยมีใครเข้า ชาวตะวันตกนี้น้อยมาก เพราะสาเหตุหลายประการ เช่น มีความรู้สึกว่าเป็นวัดของไทยไม่ใช่ของเขา หรือบางคนอาจจะอยากเข้ามาศึกษา แต่พระพุทธภาษอังกฤษไม่ชัด ไม่สามารถอธิบายได้

สิ่งที่น่าพิจารณาอีกอย่างก็คือการวางท่าทีของวัดหรือ

อุทิศพระพุทธรูป

ของพระก็เป็นเรื่องที่ถูกเถียงกัน คือวัดถ้าเป็นวัดไทยก็จะมี
ญาติโยมส่วนใหญ่ที่เป็นคนไทย ซึ่งก็จะพอใจให้พระปฏิบัติแบบ
ไทย ๆ แต่ถ้าเป็นวัดพระในรูปแบบไทย แต่ทำเพื่อสากล เรื่องนี้
ก็จะมีปัญหาเพราะการอยู่ในสภาพแวดล้อมของเมืองนอก แต่
จะรักษาข้อวัตรปฏิบัติให้เหมือนอยู่ในเมืองไทยซึ่งมีสิ่งแวดล้อม
ช่วยก็เป็นเรื่องยาก แต่วัดปานานาชาติที่มีสาขาอยู่ร้อยกว่าวัด
นี้เรามีความรู้สึกว่าเป็นสายหนึ่งของหลวงพ่อบุญ และข้อวัตร
ปฏิบัติของเราก็เข้ากันได้กับวัดอื่น เมื่อเข้ามาอยู่ร่วมกันเราไม่
ต้องพูดกันมาก อย่างเช่นเรื่องการรับพระเศียรจากผู้หญิง
พระต้องเอาผ้ามารับ นี่เป็นธรรมเนียมของสงฆ์ในประเทศไทย
แต่พระศรีลังกาจะไม่ทำ และผู้หญิงฝรั่งซึ่งมีความระแวงพระอยู่

เมตตาของหลวงพ่อ

แล้ว การที่เราต้องเอาผ้ารับของ เขาถือว่าคุณคุณว่าเขานำ
รังเกียจหรือสกปรก... ซึ่งนี่ไม่ได้อยู่ในวินัย แต่เป็นการยึดถือปฏิบัติ
ซึ่งในความเห็นของอาตมาก็คิดว่าใช้ผ้ารับดีกว่า โดยถือว่าคุณ
ทำด้วยความเคารพในครูบาอาจารย์ของเรา ไม่ได้ถือว่าคุณไม่ใช้
ผ้ารับประเคนของแล้วจะเป็นสิ่งผิด แต่ทำในฐานะที่เรามาจาก
เมืองไทยและเป็นศิษย์หลวงพ่อชา สวณหนึ่งเราก็ทำด้วยความ
จงรักภักดีท่าน อีกอย่างก็คือครูบาอาจารย์ของไทยท่านมี
จิตวิथाสูง คือการใช้ผ้ารับประเคนของจากผู้หญิงก็ถือว่าไม่ใช่
เรื่องธรรมดา แต่การไม่เป็นธรรมชาตินี้ก็ดี เพราะทำให้เรา

รู้สึกมีสติที่กำลังอยู่ใกล้ชิดกับผู้หญิง ต้องระวังตัว ช่วยให้ทั้งพระและโยมต่างก็มีความระมัดระวัง”

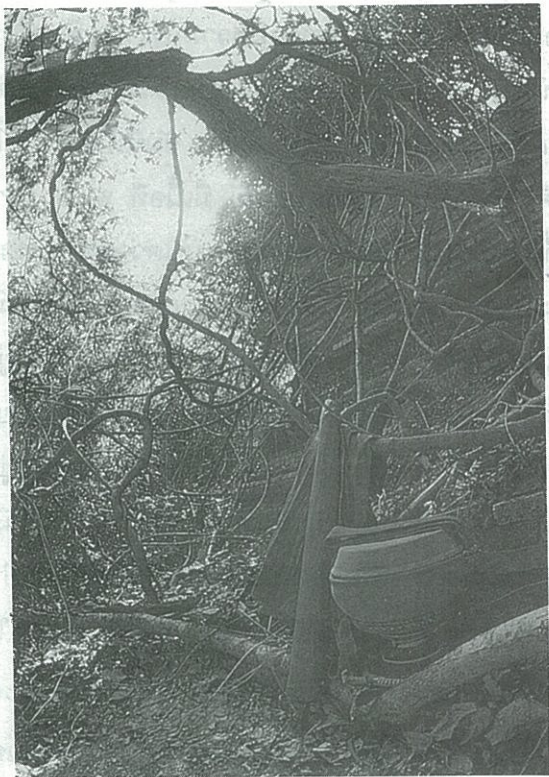
ทัศนะของพระอาจารย์ชยสาโรภิกขุในการมองระบบการทำงานของคณะสงฆ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดนนั้น มีดังนี้

“วัดอมราวดีจะมีปัญหาในเรื่องบทบาทและหน้าที่ เพราะเปิดเป็นศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนามากกว่าจะเป็นวัด ดังนั้นคำถามที่ตามมาคือ แล้วจะให้ความสำคัญกับการเผยแผ่มากแค่ไหน จะให้ความสำคัญกับพระสงฆ์อย่างไร ซึ่งเรื่องการหาความพอดีหรือความสมดุล และการสร้างประโยชน์ตนประโยชน์อื่นก็เป็นเรื่องยากอยู่แล้ว บรรยากาศที่วัดอมราวดีไม่มีความรู้สึกเหมือนได้เข้าไปในวัด พระท่านไม่ค่อยมีเวลาส่วนตัว งานมาก โยมก็มาก หลาก ๆ องค์กรมีความรู้สึกเหน็ดเหนื่อย ก็มีลาสิกขาออกไปบ้าง อย่างไรก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นทำให้เรามีการพูดคุยกันมากกว่าเราขาดอะไร และควรเตรียมอะไร ควรมีการเปลี่ยนแปลงให้พระ แม่ชีมีเวลาส่วนตัวมากขึ้น ลดภาระงาน การสอนให้น้อยลง และควรทำให้ชาวบ้านที่อังกฤษเข้าใจว่า สมณะคืออะไร ? ชีวิตของสมณะเป็นอย่างไร ? ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ต้องเผยแผ่เหมือนกัน แต่เป็นการเผยแผ่ระบบ และโครงสร้างของสังคมของนักบวช ซึ่งพื้นที่ที่ทำได้และรู้สึกว่าประสบความสำเร็จก็คือที่ออสเตรเลีย แต่ที่นั่นบรรยากาศคล้าย

เมืองไทย สอดคล้องกับการมีวิถีชีวิตแบบวัดป่า แต่ข้อพิจารณาประการหนึ่งก็คือพระโดยเฉพาะพระบวชใหม่ต้องอยู่ให้ห่างสังคม มีชีวิตวิเวก ฝึกสมาธิให้มาก ทำความเพียรให้มาก นั่นคือหน้าที่และภาระงานของพระ ไม่ใช่มีพระไว้ให้สอนโยม แต่ถ้าพระท่านได้ปฏิบัติพอสมควรแล้ว มีความพอใจหรือมีพรสวรรค์ในการสอนเราก็อนุโมทนา แต่ถ้าบางองค์ไม่สนใจจะสอนใครแต่จะปฏิบัติในกิจวิเวกไปเรื่อย ๆ ก็ควรจะอนุโมทนาเช่นกัน ก็ต้องถือว่าพระพุทธศาสนาต้องการมีพระหลากหลายแบบ”

แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของพระอาจารย์ปล้นในภิกขุที่ต้องการ สร้างวัดที่คล้ายภาพจำลองวัดหนองป่าพง ซึ่งเป็นสถานที่ที่สัปปายะ เพื่อมุ่งเน้นในการปฏิบัติอย่างแท้จริง

“...ส่วนความคิดของอาตมาเองเกี่ยวกับการเผยแพร่พุทธศาสนา อาตมาเองก็คิดว่าวัดอื่นก็ทำได้ ในต่างประเทศแล้ว เช่น อังกฤษก็มีตั้งหลายวัด ๔ วัด ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นสาขาของวัดหนองป่าพง ส่วนสำนักอื่นและสายอื่นทั้งในฝ่ายเถรวาท ทั้งฝ่ายมหายานเขาก็ได้ช่วยเผยแพร่พุทธศาสนาในอเมริกาก็พอสมควรแล้ว ความตั้งใจของอาตมาเองในการสร้างวัดที่นี้ก็อยากจะสร้างเป็นวัดป่าที่มุ่งในการปฏิบัติโดยตรง และก็ให้เน้นในเรื่องการฝึกพระสงฆ์ ฝึกพระคืออยากให้ชาวต่างประเทศเข้าใจในเรื่องนักบวช และรู้สึกว่

“เราอยู่สบายตามธรรมชาติ อยู่กับธรรมชาติ

ความอยาก ความอิจฉาพยาบาทน้อย

ความเจริญเกิดขึ้นตรงไหน?

ความไม่เจริญก็ตามไปตรงนั้น

ถ้าไม่รู้จักเจริญกันด้วยธรรมะ”

เท่าที่เรามาได้ ๒ ปีกว่า คือเขามีความกระหายหิวหรือหิวและ
อาจจะเห็นว่าเราเป็นนักบวชที่ทุ่มเทอุทิศชีวิตเพื่อปฏิบัติจริง ๆ
เราเลยได้รับความสนใจมากเกินคาด อันนี้เป็นส่วนที่ได้สร้าง
วัดอภัยคีรี ซึ่งก็เป็นป่าอุดมสมบูรณ์ มีเนื้อที่ ๖๐๐ กว่าไร่และ
เป็นป่าที่ล้อมด้วยป่าอีกทีหนึ่ง เงียบสงบ แต่ว่ายังต้องระมัดระวัง
คือเราจะคิดว่าสบาย ๆ ไม่มีอะไรที่น่ากลัว มันก็มีเหมือนกัน
อย่างในป่าสมัยก่อนในเมืองไทย ครูบาอาจารย์ต้องอยู่กับเสือ
อยู่กับช้าง ที่อเมริกาเราก็มีหมี มีเสือเหมือนกัน ก็เลยช่วยให้
ขยันในการปฏิบัติ เป็นที่สงบและที่เพียงพอที่จะให้อยู่เป็นกุฎ
เล็ก ๆ ในป่า ทุ่มเทในการนั่งสมาธิ เดินจงกรม ฝึกให้มีความรู้
ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตเป็นสมณะ ที่จริงถ้าเป้าหมาย
ของการสร้างวัด ก็อยากให้มีสมณะในต่างประเทศ ในเมือง
อเมริกาให้เป็นตัวอย่างเพื่อท่านเองก็ได้รับผลและก็จะได้
สืบทอดต่อไปให้มีวัด ให้มีนักบวช ทั้งหญิงและชายในอเมริกา
ต่อไป”

บทสัมภาษณ์พิเศษนี้ หากจะนับเป็นไมล์แล้วนับว่า
ต้องเดินทางไม่น้อยเลย ไม่ว่าจะเป็พระอาจารย์ชยสาโรภิกขุ
ที่เดินทางมาจากจังหวัดอุบลราชธานี พักที่กรุงเทพฯ ก่อนจะ
เดินทางต่อไปยังวัดในต่างประเทศ ในช่วงระยะเวลาอันสั้นนั้น
ได้เมตตาให้ทีมงานเข้าสัมภาษณ์ หรืองานที่สัมภาษณ์ที่
พระอาจารย์ปสันโนภิกขุ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง

จากกัลยาณมิตรที่ติดต่อประสานงานจนกระทั่งศาลเซ็ทที่
บันทึกคำสัมภาษณ์ของท่านเดินทางมาถึงมือที่มงานกอง
บรรณาธิการสาวิกา การห่มเทก่าลังกาย กำลังใจและกำลัง
แห่งสติปัญญารับใช้งานเผยแผ่พระธรรมนี้ มีความตั้งมั่นเพื่อ
สนับสนุนการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดนตาม
เจตจำนงของหลวงพ่อบุชา ซึ่งนับวันก็จะกว้างไกลและแผ่ขยาย
ตามสายตาอันแหลมคมตามที่หลวงพ่อบุชาได้คาดเดาไว้

และหากจะเปรียบเป็นกองทัพธรรมที่หล่อเลี้ยง
บำรุงทุกชีวิตด้วยจิตเมตตาเป็นที่ตั้ง ชุณพลซึ่งก็คือพระภิกษุ
ทุกรูปที่ได้รับฟังโอวาท คำสั่งสอนตลอดจนผ่านการ
ทดสอบจากหลวงพ่อบุชามาแล้ว ล้วนแต่เป็นกำลังอัน
สำคัญยิ่งในภารกิจที่มีคุณูปการใหญ่หลวงต่อประเทศและ
สังคมโลกในขณะนี้ 🙏

สหธรรมิก

จักสถิตในต่างแดน

สหธรรมิก...

หมายถึง ผู้มีธรรม หรือผู้ปฏิบัติธรรมร่วมกันนั้น เป็นองค์ประกอบของสังฆะที่หลวงพ่อบอกให้ความสำคัญและสั่งสอนลูกศิษย์ที่เป็นทั้งพระภิกษุและฆราวาสอยู่เสมอ

โดยคัมภีร์ฝ่ายวินัยทั่วไป สหธรรมิก มี ๕ คือ ภิกษุ ภิกษุณี สิกขมานา สามเณร สามเณรี แต่ในคัมภีร์มหานิทเทศแห่งพระสุตตันตปิฎกมีเพิ่มอีก ๒ คือ อุบาสก และอุบาสิกา

หลังจากที่หลวงพ่อบอกได้ตั้งหลักแหล่งที่วัดหนองป่าพง และได้บำเพ็ญประโยชน์งานพัฒนาต่าง ๆ กับทั้งฝึกอบรมพระภิกษุสามเณรแล้ว ท่านก็ตั้งอกตั้งใจสอนชาวบ้านโดยใช้หลักอริยสัจสี่เช่นเดียวกับการสอนพระสงฆ์ เพียงแต่เน้นย้ำในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของฆราวาส การสอนของหลวงพ่อบริเวณนี้โดยภาพรวมคือมุ่งกำจัดมิจฉาชีพ ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ คือความเห็นชอบให้เกิดขึ้น และปรารถนาให้มีความเข้าใจความหมายของไตรสรณคมน์และยึดเป็นที่พึ่งอย่างแท้จริง ให้

เล็กละอบายมุข ประกอบสัมมาอาชีวะและตั้งอยู่ในศีลธรรม
ชักชวนมาจำศีลทุกวันพระ เพื่อฟังเทศน์ นั่งสมาธิ เดินจงกรม
และฝึกหัดเจริญสติในชีวิตประจำวัน ให้รู้จักใช้ปัญญา
พิจารณาหาเหตุผลในทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น เพื่อปฏิบัติต่อ
สิ่งรอบตัวอย่างถูกต้อง จนเป็นที่พึงของตนได้

ด้วยเหตุนี้หลวงพ่ोजึงปฏิเสธความเชื่อทางภายนอกเช่น
การดูหม้อ ความเชื่ออย่างงมงายในการถือฤกษ์งามยามดี
การติดในพิธีรีตอง ติดในประเพณีที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ
และปฏิเสธอย่างชัดเจนต่อการไปหวย หรือสร้างเครื่องราง
ของขลัง

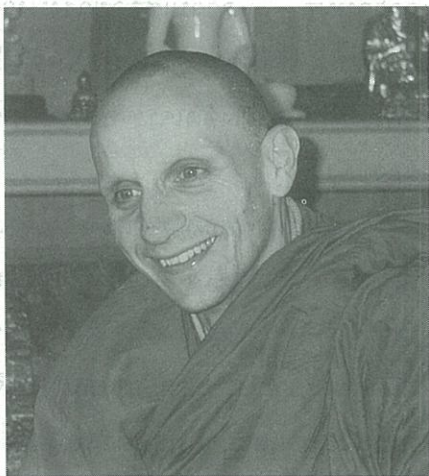
ผู้ที่เป็นพุทธศาสนิกชนคงปฏิเสธไม่ได้ว่าทำที่ที่มีต่อเรื่อง
เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในปัจจุบันหลายแห่งหลายที่ได้กระทำ
กันจนเกิดความเข้าใจผิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นภารกิจหรือเป็นอัน
หนึ่งอันเดียวกับพระพุทธรูปไปเสียแล้ว ดังนั้นผู้ที่สืบทอด
พระศาสนาและถ่ายทอดคำสอนของครูบาอาจารย์จึงเป็นบุคคล
ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อพระพุทธรูปนั้นได้
รับการสืบทอดไปยังต่างแดน

นานาทัศนะในฉบับนี้จึงเป็นการเดินทางไกลเพื่อติดตาม
สัมภาษณ์บุคคลผู้มีส่วนในการสร้างชุมชนวัดอมราวดี ประเทศ
อังกฤษ

และก็เป็นที่น่ายินดีว่าในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ทีมงาน
สาวิกาได้ภาพรวมของ “สหธรรมิก” ค่อนข้างชัดเจนทีเดียว

พระอาจารย์ยอดตเปโม

ท่านจบวิศวกรรมศาสตร์จากบอสตัน ขณะที่ยังเป็นนักศึกษาอยู่มีความรู้สึกที่ว่าสมองเจริญ แต่ใจรู้สึกขุ่นลง จึงคิดว่าจะต้องหาวิธีการทำให้จิตใจเสมอกัน จากนั้นเริ่มศึกษาและไฝหาผู้รู้ จนกระทั่งได้มีโอกาสไปเนปาล อินเดีย พม่า และสุดท้ายที่เมืองไทย แต่ก็ยังไม่ได้บวชเป็นพระในทันที หากแต่ได้มาทำงานที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างปี ๒๕๒๔ - ๒๕๒๕ ขณะนั้น ได้พบพระฝรั่งชื่อพระอภิชาโต ซึ่งได้ชวนให้ท่านไป

ปฏิบัติที่วัดบุญศรีมุนีกร ในที่สุดท่านได้บวชเป็นปะขาว และบวชเณร และเริ่มเห็นผลของการปฏิบัติ จนกระทั่งถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญเมื่อตอนออกพรรษา คือจะต้องตัดสินใจ

“...ตอนนั้นกำลังตัดสินใจว่าจะเป็นวิศวะ หรือเป็นพระ ต่อหรือไม่ จะทำอย่างไร รู้สึกว่าคนที่ เป็นวิศวะในโลกมีเยอะแยะ มีหลายร้อย หลายพัน หลายหมื่นคน แต่คนที่สนใจเรื่องลึกซึ้ง

ในหัวใจมีน้อย โดยเฉพาะฝ่ายปฏิบัติอย่างคนที่เข้าใจโลกนี้มีน้อย ก็น่าจะพยายามปฏิบัติต่อ...”

ท่านอดตเปโมอุปสมบทที่วัดบุญศรีมุนีกรในเมืองไทย แล้วได้เดินทางไปหาพระอาจารย์สุเมโธที่วัดอมราวดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ และปัจจุบันก็ยังอยู่ที่วัดนี้ ตลอดเวลา ๑๕ ปีที่ครองสมณเพศ แม้จะไม่เคยได้สัมผัสหลวงพ่อบุชา แต่ก็ได้รับการถ่ายทอดธรรมะจากพระอาจารย์สุเมโธ ดังที่ท่านได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“**ความสำคัญของการปฏิบัติอยู่ที่การหลุดพ้นในใจของเราเอง และความเข้าใจในเรื่องการหลุดพ้น ความหลุดพ้นเป็นเรื่องของปัจจุบัน การแก้ปัญหาในใจอยู่ที่การดูจิตในปัจจุบัน ถ้าทะเลาะกับใครในการทำงาน ต้องดูว่างานเป็นปัญหา หรือใจเป็นปัญหา...เรื่องของการพัฒนาใจ หมายถึงการดูจิตใจในปัจจุบัน และหาวิธีในการออกจากการยึดถือจิตใจของเรา ทุกวิธีปฏิบัติเป็นอุบายแก้จิต ให้จิตสามารถจะดูจิตเอง แล้วก็เห็นว่าสิ่งที่เข้ามาแทรกจิต มันทำให้เป็นปัญหาในจิตได้อย่างไร การออกจากการเป็นทุกข์อยู่ที่การเพ่งดูจิตของเราเอง...**

“...เมื่อพบศาสนาพุทธ เราเห็นว่าศาสนาพุทธเหมือนกับวิทยาศาสตร์ทางใจ และเราเห็นว่าคิดอย่างนี้ถูกสมัย เพราะสมัยนี้มันสมัยวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ก็มีกฎหมายทางโลก ศาสนาพุทธก็มีกฎหมายทางใจ แต่พวกนักวิทยาศาสตร์ไม่เชื่อกฎหมายทางใจเท่าไร ไม่ยอมรับ แต่ว่าความจริงถ้าเรา

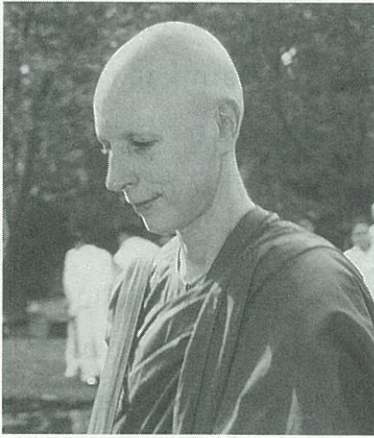
สังเกตเหมือนกับเป็นนักวิทยาศาสตร์ สังเกตใจตัวเอง จะเห็นว่าความจริงมีเหตุผล แล้วก็เห็นกรรม เห็นว่าเป็นจริง ก็มักจะเห็นด้วยใจตนเองได้...”

ปัจจุบันท่านอดุตเปโมทำหน้าที่เป็นพระเลขาของพระอาจารย์สุเมโธ และเป็นกำลังสำคัญในการประสานงานการสร้างโบสถ์วัดอมราวดี และงานด้านอื่น ๆ ของพระอาจารย์สุเมโธ

ณ วัดอมราวดีนั้น นอกจากพระภิกษุแล้ว ยังมีนักบวชสตรีซึ่งแบ่งเป็น “อนาคาริกะ” คือนักบวชสตรีที่นุ่งหม้อขาว ถือศีล ๘ กับ “ศีลธारा” หรือ Brown nun เนื่องจากเป็นนักบวชสตรีที่นุ่งหม้อผ้าย้อมสีน้ำตาล และถือนิคม ๑๐ โดยที่ทีมงานสาวิกาได้มีโอกาสสัมภาษณ์ ๓ ท่าน ซึ่ง ๒ ท่านแรกนั้นเป็น ๒ ใน ๔ ท่านแรกที่มาขอบวชที่วัดนี้ และปัจจุบันยังคงครองสมณเพศอยู่

ท่านแม่ชีสุนทรา

ท่านแม่ชีสุนทราเถรีผู้ใหญ่เป็นอาจารย์สอนกรรมฐานวัดอมราวดี เป็นชาวฝรั่งเศสซึ่งมีโอกาสเป็นผู้ถ่ายทอดธรรมเทศนาของพระอาจารย์สุเมโธจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศสให้กับญาติโยมที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส อีกทั้งเป็นหนึ่งในผู้

ติดตามพระอาจารย์สุเมโธ เพื่อช่วยสอนกรรมฐานในต่างประเทศ รวมทั้งได้รับมอบหมายให้ไปสอนและเผยแผ่ธรรมะในประเทศต่าง ๆ

ก่อนที่จะเข้ามาบวช ท่านเป็นอาจารย์สอนเต้นรำ เป็นนักแต่งเพลงและครูสอนศิลปะ กับทั้งได้แต่งงานและใช้ชีวิตครอบครัวอยู่ ๑๐ ปี จึงแสวงหาคำตอบให้กับชีวิต โดยที่ในปี ๒๕๒๖ หลังจากที่พระอาจารย์สุเมโธได้รับอนุญาตจากพระเถระผู้ใหญ่ในประเทศไทยแล้ว ท่านพร้อมกับท่านจันทรสิริ และแม่ชีอีก ๒ รูป ก็ได้รับการบวชเป็นกลุ่มแรกที่สำนัก “จิตตวิเวก” (Chithurst Monastery) โดยเริ่มจากเป็นอนาคาริกะ ถือศีล ๘ และเป็นศีลธารา ถือศีล ๑๐ ตามลำดับ และปัจจุบันท่านก็ยังอยู่ที่วัดอมราวดี

ท่านแม่ชีสุนทราเป็นผู้ที่ให้ภาพชัดในเรื่องทัศนคติของคนตะวันตกที่มีต่อพระ แม่ชี และโดยเฉพาะค่านิยมของความเสมอภาคและเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย

“...ในช่วงแรกคนในสังฆะจะดูแลความเป็นไปของวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการบูรณะอาคารแต่ปัจจุบันได้รับการแบ่งเบาโดยกลุ่มของฆราวาสซึ่งมีผู้รับเหมา เมื่อไม่กี่ปีมานี้พระและ

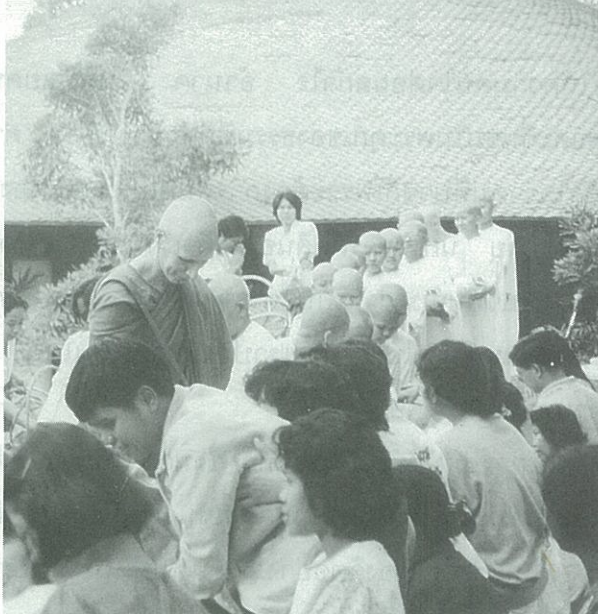
แม่ชีอาวสุโสได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานในวัดและตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ งานส่วนใหญ่มอบหมายตามความสามารถมากกว่าการแบ่งตามเพศหรือเพราะความอาวุโส...แต่สิ่งที่เป็นงานที่แท้จริงของสมณะคือการปฏิบัติธรรมและรักษาพระวินัยซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของวัดอมราวดี...

“...เกือบทุกเรื่องที่ชุมชนของเราดำเนินไปตามแนวทางประชาธิปไตย พระและแม่ชีต่างมีโอกาสที่จะฝึกฝนอบรม สดับฟัง ศึกษา ฝึกสอนธรรม และยังได้รับกิจนิมนต์ไปอบรมธรรมะหรือไปจุดธูป...สิ่งชะงักงันไม่อาจเกิดขึ้นได้หากปราศจากการตระหนักรู้ว่าความเป็นหญิงและชายเป็นเพียงภาพภายนอก...

“...หน้าที่สำคัญของแม่ชีคือความชัดเจนต่อสิ่งที่ควรทำในพระศาสนา และระลึกถึงเป้าหมายของชาวพุทธหรือพระนิพพาน หนทางของแม่ชีคือไปสู่การละวางการยึดมั่น ถือมั่น ซึ่งผลแห่งการภาวนาคือการมีสันติภาพภายในและการรู้แจ้งในธรรม เมื่อวิถีชีวิตของสมณะมีรากฐานทางจริยธรรมที่เข้มแข็งและมีศรัทธาที่ลึกซึ้ง จะให้แรงบันดาลใจต่อผู้อื่นในการก่อเกิดคุณธรรมและความรู้ความเข้าใจในการใช้ชีวิต ตลอดจนเจ้าจิตให้กุศลเกิดขึ้น ดังนั้นหน้าที่ของเราต่อสังคมก็คือการดำรงอยู่ในพระวินัยตามแบบอย่างของพระพุทธองค์ และนำทางญาติโยมด้วยการปฏิบัติ และการสอนของพวกเขา...

“...ในประเทศอังกฤษแม่ชียังคงเป็นปรากฏการณ์ใหม่ในสังคมตะวันตกผู้คนจะถูกคาดหวังให้ต้องเก่ง มีการศึกษา

ทำงานหนักและทรนทน มีมาตรฐานสูงมาก ดังนั้นแม่ชีที่นี้ส่วนใหญ่จึงจบจากมหาวิทยาลัย หรือไม่กี่มีตำแหน่งหน้าที่การงานก่อนมาบวช โชคดีที่พระอาจารย์สุเมธได้ให้ทิศทางที่ชัดเจนโดยได้ย้ำให้รู้ว่าอะไรคือหน้าที่ของชีวิตนักบวช เป้าหมายของนักบวชคือการเป็นอิสระจากมายาภาพและถึงอิสรภาพคือพระนิพพาน และแม้ว่าที่วัดอมราวดีจะมีสิ่งที่ต้องทำมากมาย แต่เราก็มักยังได้รับกำลังใจในการใช้ทุกสถานการณ์มาเป็นแบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนและพัฒนาจิตใจอย่างสม่ำเสมอ...

“...ในสังคมตะวันตก ชีวิตของพระและแม่ชีไม่มีอะไรน่าประทับใจเพราะไม่สามารถทำให้เป็นมหาเศรษฐี ทั้งนี้เพราะ

สังคมให้ความสนใจต่อผลกำไร อำนาจ แต่มีน้อยคนที่จะ
เคารพและชื่นชมในพระคุณของธรรมที่มีต่อมนุษย์ คนส่วน
มากเข้าใจว่าคนที่บวชก็เพราะต้องการหนีปัญหาและต้องการมี
ชีวิตที่สุขสบาย นี่เป็นการตัดสินใจอย่างผิวเผินมาก เพราะชีวิต
สมณะนั้นเกี่ยวพันกับความเป็นอิสระของจิตใจ ถอนรากเหง้า
แห่งกิเลสตัณหาออกไป พวกเขาปฏิบัติอย่างสันโดษ และ
เรียบง่ายตามเหตุปัจจัย...

“...การปฏิบัตินั้นเป็นงานที่ลึกซึ้งมาก เป็นงานที่ต้องใช้
พลังและความตั้งใจทั้งหมดของปัจเจกชนคนหนึ่ง การศึกษา
ธรรมะ และศึกษาเรื่องจิตอย่างลึกซึ้งนั้นไม่เหมือนกับการทำ
กิจกรรมอื่น ๆ ผลที่เราต้องการไม่ใช่แค่การเกิดสันติสุขในชั่ว
พริบตา หากแต่คือความตั้งใจมั่นในการปฏิบัติ การสร้างความดี
การปฏิบัติภาวนา และการตระหนักรู้ในธรรม...”

ท่านแม่ชีจันทร์สิริ

ท่านเป็นชาวคริสต์และเป็นผู้ที่เคร่งศาสนาอย่างยิ่ง เมื่อ
อายุเพียง ๑๐ กว่าต้น ๆ ก็ตั้งปรารถนาว่า จะอุทิศชีวิตเพื่อสร้าง
โลกให้เป็นสถานที่ที่น่าอยู่มากขึ้น ท่านจบการศึกษาปริญญา
โทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยเซนต์แอนดรู
ประเทศ สก็อตแลนด์ ในช่วงเวลานั้นเริ่มรู้สึกถึงความขัดแย้ง

อย่างรุนแรงภายในจิตใจของตนเอง เป็นความขัดแย้งระหว่าง
สิ่งที่คิดว่าควรจะเป็นกับความไม่ดั่งงามในตัวซึ่งได้แก่ความอิจฉา
ความกังวล จากนั้นจึงได้รับการแนะนำให้ฝึกสมาธิ จนกระทั่ง
ได้พบและเข้าฝึกการอบรมวิปัสสนากรรมฐาน [retreat]
กับพระอาจารย์ สุเมโธที่กรุงลอนดอน

ท่านแมซีจันทรสิริ
เป็นผู้ซึ่งได้มีโอกาสได้
พบทั้งหลวงพ่อชาและ
พระอาจารย์สุเมโธ และ
ภาพที่ประทับใจก็คือ

“...ครั้งหนึ่งฉันได้
เห็นภาพที่น่าประทับใจ
เป็นภาพที่หลวงพ่อสุเมโธ
อาจารย์ใหญ่ของเรานั่งพับ

เพียบอยู่กับพื้น ขิดเก้าอี้ท่านอาจารย์ชา เหมือนลูกชาย
ตัวน้อย ๆ ที่นั่งอยู่แทบเท้าพ่ออย่างสบายใจ อย่างมีความสุข
มองเห็นชัดถึงความรักและความเคารพที่หลวงพ่อสุเมโธมีต่อ
หลวงพ่อชา ...

ดังนั้นคำให้สัมภาษณ์ของท่านจึงทำให้ทีมงานระลึกถึง
ดอกบัวที่กำลังเบ่งบานในทิศตะวันตกอยู่ขณะนี้

“...การที่ฉันหันเข้ามาสู่ศาสนาพุทธนี้ ไม่ได้เป็นการ
ทอดทิ้งศาสนาคริสต์แต่อย่างใด แต่เป็นเพราะพุทธศาสนา

สามารถให้คำตอบแก่ฉันได้ ที่จริงแล้วฉันก็ยังมี ความชื่นชอบใน คำสอนของศาสนาคริสต์ และยังมีความเป็นเพื่อนกับทุกคนที่ นับถือศาสนานั้น โดยเฉพาะนักบวชในศาสนา ฉันคิดว่าเราน่าจะมีอะไรที่แบ่งปันและเรียนรู้จากกันและกันได้มาก...

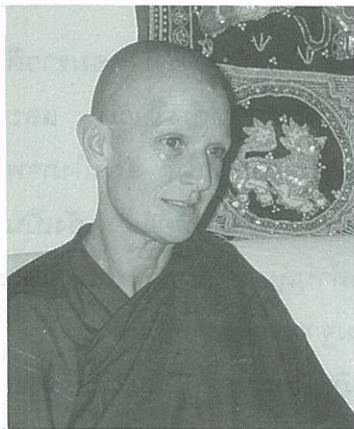
“...ฉันพยายามดำเนินชีวิตนักบวชให้เรียบง่าย และมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตคือการกำจัดความโลภ โกรธ หลงให้หมดไปจากจิตใจ การอยู่ในชุมชนเช่นนี้เป็นโอกาสอันดีที่ทำให้เรามองเห็นความหลงผิด การยึดมั่น และการปล่อยวางได้อย่างชัดเจน และที่นี้ยังเปิดโอกาสให้ฉันมีส่วนร่วมทั้งในชุมชนของนักบวชสตรี สงฆ์ และฆราวาสที่เข้ามาปฏิบัติธรรม ฉันช่วยนำการอบรมวิปัสสนากรรมฐานบ้างใน บางคราว บางครั้งก็ช่วยเรียบเรียงวารสารของวัดชื่อ Forest Sangha Newsletter...

“...สำหรับฉันแล้ววิถีชีวิตเช่นนี้เป็นวิถีชีวิตที่ประเสริฐที่สุด เป็นวิถีชีวิตที่เปิดโอกาสให้จิตได้พัฒนาให้เกลี้ยงเกลายิ่งขึ้น ด้วยการนำเอาผลที่เกิดกับตัวเองหลังจากที่ได้ปฏิบัติมาแบ่งปันกับชุมชนเพื่อมีส่วนร่วมในการที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงในโลกที่สับสนและเต็มไปด้วยความทุกข์...”

ปัจจุบันท่านแม่ชีจันทร์สิริเป็นหัวหน้าแม่ชีที่วัดป่าจิตตวิเวก และทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนกรรมฐานซึ่งบางโอกาสจะรับนิมนต์มาสอนที่วัดอมราวดี

ท่านแม่ชีอุเบกขา

ท่านแม่ชีเป็นคนฝรั่งเศส เชื้อสายอิตาเลียน มาจากครอบครัวเคร่งศาสนา เป็นครูสอนในโรงเรียนอนุบาล บวชเมื่ออายุ ๓๕ ปี โดยเป็นอนาคาริกะ ๒ ปี และเป็นศีลธารามาแล้ว ๑๒ ปี รวมบวชและครองสมณะเพศมาแล้ว ๑๔ ปี

ท่านแม่ชีอุเบกขาให้ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับชีวิตหลังจากที่ได้ฝึกหัดและเรียนรู้เกี่ยวกับการทำปฏิบัติว่า

“...มันเหมือนกับหยดน้ำ เพิ่มมากขึ้น ๆ โดยไม่รู้ตัว แต่พอมองรายละเอียดของชีวิต ฉันเรียนรู้ว่าฉันเป็นคนใหม่ ไม่เหมือนเดิม แต่ครอบครัวฉันไม่คิดเช่นนั้น เมื่อฉันกลับไปเยี่ยมบ้านที่ฝรั่งเศส ฉันรู้ว่ามีบางสิ่งเปลี่ยนไป ฉันรู้สึกสงบขึ้น รับฟังสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ก่อนหน้านั้นถ้าพวกเขาเริ่มตั้งคำถามหรือบอกว่าฉันต้องทำโน่น ทำนี่ ฉันจะไม่ฟัง แต่ทุกวันนี้ฉันรับฟังมากขึ้น...

“๑๔ ปีผ่านไปรวดเร็วมาก ฉันเองยังประหลาดใจอย่างมากว่าฉันอยู่มานานถึง ๑๔ ปี เพราะฉันบอกทุกปีว่าฉันจะไป

ฉันจะไป แต่ฉันก็ยังอยู่ที่นี้ จริง ๆ แล้ว ๑๔ ปีไม่ใช่เรื่องใหญ่
โตอะไรเลยถ้ารู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดจริง ๆ ของชีวิตที่ต้อง
ทำ ในแต่ละครั้งฉันจะดูจิตของฉัน และรู้ว่าไม่มีอะไรอย่างอื่น
ที่ฉันต้องทำนอกจากการดูจิต ฉันต้องทำสิ่งนี้ต่อไป ฉัน
ต้องการความเป็นอิสระ และมาอยู่ที่นี้เพื่อมุ่งสู่นิพพาน มัน
อาจจะหลายภพหลายชาติ แต่ก็ไม่เป็นไร นั่นเป็นความตั้งใจ
ของฉัน...

ท่านแม่ชีอุเบกขาปัจจุบันเป็นหัวหน้าแม่ชีที่วัดอมราวดี
ซึ่งทำหน้าที่ในการดูแลสังฆะของนักบวชหญิงในวัด และ
ประสานงานต่าง ๆ ท่านแม่ชีอุเบกขาได้เล่าให้ฟังเล่าถึงภาพ
รวมในวัดอมราวดีซึ่งนอกจากจะเอื้อต่อการปฏิบัติแล้ว ยังเป็น
ศูนย์รวมจิตใจให้ผู้คนได้มีโอกาสทำบุญ ทั้งการทำทาน และ
การปฏิบัติ โดยการเปิดอบรมกรรมฐานตลอดทั้งปีอีกด้วย

“...ผู้ที่มาพักกับเราเพื่อปฏิบัติภาวนา มีที่พักสำหรับ
๕๐ - ๖๐ ท่าน ผู้ปฏิบัติเหล่านี้จะจ่ายค่าอาหาร ไม่ต้องทำงาน
ฝึกสมาธิ ส่วนอีกพวกหนึ่งช่วยเราทำงาน และได้รับค่าปรึกษา
การสั่งสอน พักอยู่กับเรา ปฏิบัติเหมือนกันทั้งหญิงและชาย
แต่ละคนอยู่ได้มากที่สุดสำหรับครั้งแรกคือ ๓ วัน จากนั้น
สามารถขยายออกไปได้ถึง ๑ เดือน และถ้าต้องการอยู่นาน
กว่านั้นต้องทดลองอยู่อีก ๓ เดือน ถ้าผ่านการทดสอบกิจกรรม
ต่าง ๆ และถ้าอยู่ได้ถึง ๑ ปีและสนใจอยู่อีก ก็อยู่ได้อีก ๑ ปี
หลังจากนั้นต้องถามต่อไปว่า ต้องการทำอะไร...

นอกจากจะต้องทำงานในการดูแลสังฆะของนักบวชหญิงในวัดแล้ว คณะแม่ชีของวัดอมราวดียังจะต้องเป็นผู้นำธรรมะมาสู่วิถีชีวิตของผู้คนที่เข้ามายังวัดอมราวดีอีกด้วย

“...ฉันได้เรียนรู้จากศาสนาพุทธว่าการช่วยเหลือสังคมคือการทำหน้าที่ของเราและปล่อยใจให้เป็นอิสระ เมื่อเราฝึกสมาธิตระหนักถึงความสงบสุข และเมื่อเราพร้อมเราก็เพียงเข้าร่วมกับผู้คนที่ ถ้าเขามีปัญหา เราก็ตอบปัญหานั้น ซึ่งนั่นก็คือเราพร้อมแล้ว นี่คือการสอนของศาสนาพุทธ สิ่งที่ดีที่สุดที่เราสามารถช่วยสังคมได้ คือปล่อยใจให้เป็นอิสระ...”

ในท้ายที่สุด ท่านแม่ชีอุเบกขาได้ให้สัมภาษณ์อย่างน่าฟังถึงทัศนะที่มีต่อพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

“...ที่เมืองไทย โดยเฉพาะเมื่อฉันเดินทางไปตามถนน ฉันรู้สึกได้ถึงพุทธศาสนาที่นั่น ทุกอย่างสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมจิตใจ คุณจะรู้สึกได้ว่าพุทธศาสนาอยู่ในจิตใจของคน ฉันรู้สึกเหมือนได้ทำงานกับพระพุทธองค์ และสิ่งที่ตั้งจิตอธิษฐานก็คือ ขอพระพุทธศาสนาได้เผยแผ่ออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น...”

องค์ประกอบสุดท้ายของสหธรรมิกคืออุบาสกและอุบาสิกา ซึ่งที่วัดอมราวดีมีคนต่างวัย ต่างอาชีพเข้ามาปฏิบัติ ช่วยทำงาน และที่สำคัญคือเป็นเสมือนหนึ่งกำลังในการเกื้อหนุนงานของวัด และงานพระศาสนาให้แก่กระจายออกไปยิ่งขึ้น

ถ้าหากสุภาษิต “กองทัพเดินได้ด้วยท้อง” ทั้งคุณป้า วันทนา และคุณสุชาวดี ก็เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ กองทัพธรรมที่วัดอมราวดีนี้ ซึ่งแต่ละคนก็มีเส้นทางชีวิตที่ แตกต่างกัน กว่าจะมาบรรจบกันบนเส้นทางบุญนี้ได้

คุณวันทนา หรือ “ป้าวัน” นั้น เป็นลูกชาวนา เดิมอยู่ จังหวัดราชบุรี สนใจการปฏิบัติธรรมและฝึกสมาธิตอนเป็นวัยรุ่น เมื่อมาอยู่ที่อังกฤษก็ฝึกต่อกับหลวงพ่อชา และพระอาจารย์สุเมโธ

คุณป้าวันเป็นผู้ที่มีจิตศรัทธาอุปัฏฐากพระอาจารย์สุเมโธ ตั้งแต่สมัยที่เริ่มก่อตั้งวัดป่าจิตตวิเวก ปัจจุบันคุณป้าทำงานใน ลอนดอน แต่ทุกวันอาทิตย์ คุณป้าจะไปทำบุญที่วัดอมราวดี และช่วยเหลืองานต่าง ๆ คุณป้าวันเล่าให้ฟังถึงเรื่องราวในอดีตว่า

“...สมัยนั้นบ้านผมพึ่งมาก หลวงพ่อก็ยังบิณฑบาตไม่ได้ คนไทยทั่วไปยังไม่รู้จัก ป้าและสามีก็ต้องออกจากบ้านตั้งแต่ตีสี่ เอาอาหารไปวางไว้ให้ในครัว ซึ่งเป็นโจ๊กบ้าง ข้าวต้มบ้าง แล้วจึงกลับมาทำงาน...

“...ไม่มีใครทราบว่ามีใครเป็นคนทำไป หลวงพ่อพูดว่า พอออกจากสมาธิ ตีห้า หก โมงเช้า ก็มีอาหารเทวดามาวางไว้ให้...

กล่าวได้ว่าคุณป้าวันนั้นเป็นผู้สนับสนุนและริเริ่มให้มีการใส่บาตรพระภิกษุในท่ามกลางบริบทที่ล้อมรอบด้วย

วัฒนธรรมที่แตกต่าง ที่สำคัญคือไม่มีใครเคยคุ้นกับการเดิน
บิณฑบาตของพระภิกษุ

“...ตอนนั้นเป็นช่วงบุกเบิก นำสงสาร...แรก ๆ ไปไม่ได้
อาหารหอบ แต่ท่านก็ยังไปบิณฑบาต...หลวงพ่อบอกว่าให้
บิณฑบาตเอาคน ไม่ใช่เอาอาหาร หลวงพ่อให้บิณฑบาตเอา
คน เพราะถ้าคนสนใจก็จะตามมาคุยที่วัด...

“...ตอนแรกที่
ชิตเซอร์สท์ ป้าคิดว่าจะลอง
ใส่บาตรดูเป็นครั้งแรก ไป
กับคุณโต สัมพันธ์รักษ์
และคุณนิตกับลูกชาย และ
แม่บ้าน ป้ากับสามี ทุกคน
ไปตัดหญ้ากันก่อน ผู้ชาย
ตัดหญ้า ผู้หญิงเอามาเผา
ป้าก็ทำอาหารไปด้วย จะ
เอาไปใส่บาตร ลุงบอกให้
ป้ายืนคอยใส่บาตรเพราะพระจะออกเดินแยกเป็น ๒ ทาง ที่นี้
เราคอยพระมา คอยอยู่ ๒ ชั่วโมง หลวงพ่อก็เดินกลับมา เรา
ก็ใส่ บาตรแบบเมืองไทย หลวงพ่อก็ดีใจมาก บอกว่าเป็นครั้ง
แรกที่ได้รับบาตรแบบเมืองไทย โมหานาบุญด้วยนะโยมวันทนา
เราก็ปลื้ม ก็ชนโบสถ์และค้ำที่ใส่เป็นครั้งแรก (คุณป้าวันเล่า
พลางหยิบขันให้ดูด้วยใบหน้ายิ้มขึ้น)

“...ที่นี่ พอเจอใครก็บอก ก็เริ่มมีคนไปมากขึ้น จนกระทั่งหลวงพ่อกับไปสอนสมาธิเป็นครั้งแรกที่วิทยาลัย KING COLLEGE ทั้งหมดประมาณ ๔๕ คน ก็เลยได้ความคิด บอกหลวงพ่อกว่าให้ฝรั่งที่มาฝึกกรรมฐานใส่บาตรแบบเมืองไทยดีไหม...”

ปัจจุบันจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะได้เห็นภาพของฆราวาสต่างชาติ ต่างสีผิวในวัดอมราวดี ใส่บาตร สวดมนต์ และกราบพระอย่างงดงาม เมื่อชาวต่างชาติเข้าอบรมกรรมฐานที่วัดอมราวดี หลายคนสมัครใจและยินดีที่จะได้โอกาสใส่บาตรนักบวชในพระพุทธศาสนา

สัมภาษณ์ คุณสุชาวดี

คุณสุชาวดี หรือ คุณดี อุบลสิกาที่พำนักอยู่ในวัดอมราวดี เมื่อประมาณปี ๒๕๓๒ ได้มาเปิดร้านขายอาหารประเภทแซนด์วิชในประเทศอังกฤษ แล้วก็เริ่มเข้าวัด จนได้รู้จักหลวงพ่อบุญและไปร่วมงานพระราชทานเพลิงเมื่ót่านมรณภาพ ในวันที่เก็บอัฐิได้อธิษฐานว่า พรารถนาจะไปช่วยงานพระพุทธศาสนาที่วัดหลวงพ่อบุญที่เมืองนอก และก็ได้อาสมใจจริง ๗ บางครั้งช่วยทำสวน แต่งานที่ถนัดส่วนใหญ่จะอยู่ในครัว ซึ่งเป็นงานหนัก และต้องการคนช่วย โดยเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์จะมีคนเข้าวัดมาก คนช่วยจึงมีชาวไทยบ้าง ศรีลังกาบ้าง ความสามารถของคุณดีก็คือ

“...บางทีคนไทย ศรีลังกามาทำบุญร่วมกัน เราก็ต้องแบ่งว่า คนศรีลังกามีอุปนิสัยอย่างไร คนไทยมีอย่างไร ต้อง

แยกให้ออก และต้อง
ปฏิบัติต่อเขาให้มีความ
สุขมาก ๆ อย่างเวลาเขา
มาช่วย เขาก็จะบอก
ว่า...ถ้าเจอเธอในครัวนะ
ฉันจะดีใจมาก ๆ ...

ไม่ต้องสงสัยว่า
การทำงานที่มีการพัฒนา
จิตควบคู่ไปด้วยทำให้

คุณดีสามารถจัดการการทำอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงไร
โดยเฉพาะการกะจำนวนอาหาร ที่ทีมงานที่ไปสัมภาษณ์และ
ได้เห็นการกะอาหารชนิดไม่ให้เหลือของเธอ นั้นประทับใจ
มาแล้วเพียงไร ซึ่งคุณดีไม่ได้ชื่นชมตนเอง หากแต่บอกว่า

“...ดีทำโดยไม่มีรายได้ตอบแทน แต่ดีอุทิศให้กับพระพุทธ
เจ้า และอุทิศให้กับครูบาอาจารย์...”

คุณดีมีกิจกรรมมากมาย เช่น ก่อตั้งมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือ
คนพิการ และคนด้อยโอกาสในท้องถิ่น และยังมีโครงการ
ที่จัดอบรมให้กับคนพิการและคนด้อยโอกาสในท้องถิ่น

ทอม ฮันค็อก (Tom Hancock)

คุณดีมีประสบการณ์การทำงานในหลายประเทศ เช่น ไทย
และอินเดีย

ภายใต้ความเป็นกัลยาณมิตรแห่งธรรมและความอบอุ่น
ด้วยไมตรีจิตของชุมชนวัดอมราวดี ผู้คนหลากหลายทั้งชาวไทย

และชาวต่างประเทศ
ได้ร่วมกันจรจโรงพระ
ศาสนาด้วยความรู้
ความสามารถ ความ
ถนัดเฉพาะทาง ของ
แต่ละคน

ฆราวาสผู้เป็น
กำลังสำคัญของวัดมี
ได้มีเฉพาะชาวไทย
ในต่างแดนเท่านั้น

แต่ชาวต่างชาติผู้มีความสามารถในด้านสถาปัตยกรรมก็ได้มี
โอกาสแบ่งปันความสามารถของตนเพื่อการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
คุณทอม สถาปนิกผู้ออกแบบโบสถ์ของวัดอมราวดีได้กรุณาเล่า
ให้ฟังถึงแนวคิดของโบสถ์วัดอมราวดีว่า

“ผมหารือกับหลวงพ่อก่อนแล้วได้ความว่า ผู้คนที่เข้ามาใน
โบสถ์นั้น ปกติจะมีจำนวนไม่มากนัก แต่บางครั้งก็มีมาก
ทำอะไรจึงจะมีที่พอดีสำหรับคนทั้งกลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ ไม่ดู
โหล่งเหรงเวลาคนน้อย ไม่อึดอัดเวลาคนมากเหมือนโบสถ์ทั่ว ๆ
ไป ท่านต้องการให้พระสงฆ์และฆราวาสเกิดความรู้สึกอบอุ่น
ไม่ห่างเหินเหมือน ๆ ที่เป็นมา ที่ผมคิดก็คือน่าที่จะเป็นรูป
ทรงสี่เหลี่ยมด้านเท่า เพราะเป็นทรงที่เรียบง่ายในตัวของมันเอง
ทั้งเป็นทรงที่ทำหลังคาครอบได้สะดวก และที่สำคัญคือเป็น

ทรงที่ล้อกับรูปทรงของพัทธสีมาที่วางไว้ โครงสร้างเดิมที่วางไว้ ตั้งแต่เริ่มแรกนั้นเป็นทรงกลม แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านโครงสร้างและวัสดุต่าง ๆ จึงเปลี่ยนเป็นทรงแปดเหลี่ยม...

“...ผมคิดว่าการทำโครงสร้างด้วยไม้โอ๊กนั้นให้ความรู้สึกของป่า ผมนึกถึงตอนที่เห็นพระอุรังคิในเมืองไทยผูกกลด

ไว้กับกิ่งไม้ในป่า ช่วงล่างที่เป็นเสานขนาดใหญ่ดูเหมือนกับลำต้น แล้วสูงขึ้นไป เสาที่เล็กลงดูเสมือนเป็นกิ่งก้านสาขาที่แตกแขนงสูงขึ้นและเล็กลง...

“หลวงพ่อดต้องการให้พื้นที่ปฏิบัติให้ความรู้สึกเหมือนอยู่ในถ้ำ เราจึงไม่ให้อาคารนี้สว่างมากนัก โดยสร้างหน้าจั่วที่เป็นหน้าต่าง ๔ บานเป็นทางให้แสงผ่าน ซึ่งก็ผ่านเข้ามาได้น้อยมาก...

“...หลวงพ่อดต้องการให้ยอดของหลังคาแสดงให้เห็นว่ามีพระพุทธรูปอยู่ภายใน ท่านเอารูปสลักมาให้ดู ซึ่งผมเองก็พยายามที่จะสะท้อนถึงรูปแบบของสถูปนั้นอยู่ แต่ต้องไม่ใช่การไปลอกวัฒนธรรมตะวันตกออกมาทั้งหมด เพราะดูจะแตกแยกเกินไป ผมต้องทำให้ออกมาดูแล้วเป็นส่วนหนึ่งของ HERTFORDSHIRE แต่ก็ต้องมองให้เป็นสถูปในมุมมองของชาวพุทธ ผมจึงตัดสินใจสร้างให้ยอดเป็นรูปเปลวเพลิง...”

ถึงวันนี้ โบสถ์สร้างเรียบร้อยแล้ว และได้เป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจ และที่พบปะของชุมชนต่าง ๆ ที่เข้ามายังวัดอมราวดี สมตามความมุ่งมั่นของท่านอาจารย์สุเมโธและคุณทอม โบสถ์ที่ให้ความรู้สึกโปร่งแต่อบอุ่น โบสถ์ที่กรุ่นด้วยไอของความสงบและความร่มเย็น ช่วยน้อมนำจิตใจของผู้ที่อยู่ในให้ผ่อนคลายและสงบเย็น

ชฎารัตน์ สิงหฤกษ์

๔ กรกฎาคม ๒๕๔๒ นับเป็นวันที่ชุมชนพุทธทั้งในอังกฤษและส่วนต่าง ๆ ของโลกจะจารึกไว้ว่า เป็นวันฝังลูกนิมิต ที่

โบสถ์แห่งใหม่นี้ ช่วงเวลานี้เองที่ชุมชนวัดอมราวดีจะนำวัดใน
พระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตของคนในวัด ออกสู่สาธารณชน
ชาวต่างประเทศซึ่งยังไม่คุ้นเคยกับนักบวช และวัดในพุทธศาสนา
โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชุมชนรอบ ๆ วัดอมราวดีนั่นเอง ในงานนี้
พระอาจารย์สุเมโธ เลือัก **คุณชฎารัตน์** หรือ **คุณแนน** อุบาสิกา
ผู้มีความสามารถในด้าน
ศิลปะ เป็นผู้รับผิดชอบใน
การจัดทำนิทรรศการ

คุณแนนอยู่ในประ-
เทศอังกฤษมา ๒๕ ปีแล้ว
และเคยบวชเป็นอนาคา-
ริกะที่วัดอมราวดี ในงาน
ผังลูกนิมิตนี้ พระอาจารย์

สุเมโธได้เปิดโอกาสให้คุณแนนได้ใช้งานศิลปะเพื่อสื่อสาร
ธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนชาวพุทธในวัดอมราวดี คุณแนนเล่า
ให้ฟังเกี่ยวกับงานนิทรรศการของเธอว่า

“...มาช่วยทำนิทรรศการให้เพราะงานเปิดโบสถ์นี้เราจะ
เชิญชาวบ้านแถวเมืองนี้ที่เรามีความสัมพันธ์ด้วยแต่เค้ายังไม่
เข้าใจว่าเราทำอะไร เราก็จะให้มันเป็นวันเปิดให้เค้าเข้ามาฉลอง
เพราะเราถือว่านี้เป็นช่วงฉลองของชุมชนของเรา ในวันเปิด
โบสถ์เค้าไม่ต้องเข้าใจว่าการเปิดโบสถ์แบบพิธีการนี้ทำอย่างไร

ฉะนั้นวันเสาร์ก่อนวันพิธีเราจะเปิดโอกาสให้เค้าเข้ามาดูว่าวัดเป็นอย่างไร คือเปิดวัด ที่นี้ทางวัดก็เลยติดต่อมา ก็เลยประชุมแล้วก็บอกว่าอยากทำให้คนเข้าใจว่าวัดนี้เป็นยังไง ก็คิดว่าสิ่งสำคัญสำหรับแนวไม่ไหว้ว่า เพราะเราทำงานประชาสัมพันธ์กับชาวบ้านเยอะมาก อยู่มาสิบปีนี่เข้าใจเลยว่าทำยังไง คือทุกคนในวัดพยายามหลบ เค้ารู้ว่านี่เป็นวัดทางพุทธศาสนา มีผู้หญิงผู้ชายโกนผม ใส่ชุดอะไรไม่รู้ประหลาด เราไม่เคยอธิบายให้เค้าฟังเลยว่าทำไม ก็เลยบอกท่านว่าถ้าจะทำตรงนี้ก็ขอพูดความจริงเถอะ ทำให้อย่างสวยงามเท่าที่จะทำได้ ทำนิทรรศการที่เกี่ยวกับทำไมพวกที่เกี่ยวกับวัดที่นี้ทำยังไง มีกฎระเบียบหมายความว่าอย่างไร ...ไม่ต้องการทำร้ายเค้า แต่เราจะบอกว่าเราอยู่อย่างนี้ กินอย่างนี้ แต่งตัวอย่างนี้เพราะอะไร แล้วคนที่อยู่ที่นี้เค้าเข้าใจความหมายของพุทธ ธรรม สังฆะ ว่ายังไง แล้วเค้าปฏิบัติด้วยอะไร โดยไม่ต้อง Compromise นั่นคืองาน...

“...คือเราต้องการมี Confidence โดยไม่ต้องขอโทษ เพราะคนอังกฤษนี่ชอบขอโทษมาก นิสัยเป็นอย่างนั้น ตอนนี้เราก็มีโบสถ์สวยงามให้ Sorry แล้ว (หัวเราะ) ก็เชิญมาดู เพราะควรจะมีคนเข้าใจและเชื่อมั่นในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันแล้ว เพราะวัดอมราวดีเราอยู่มาสิบห้าปีแล้ว คนจะต้องรู้ว่าคืออะไร โดยที่จะต้องเลิกทำให้คนสงสัย (de-mystify) ว่าพุทธศาสนาใน

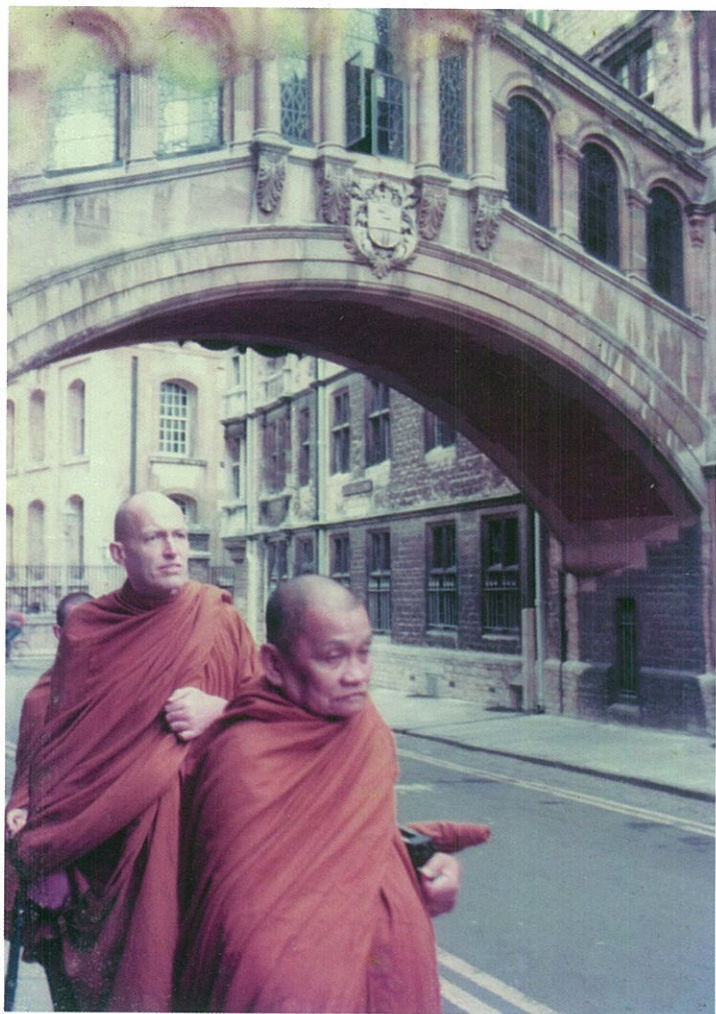
ภูเขา Great Gaddesden คืออะไร ซึ่งนั่นก็คืองาน ก็ไม่ยาก งานก็เป็น conceptual ไม่มีอะไรมาก อธิบายว่า นโมตัสสะ พุทฺธัง ธัมมัง สังฆัง แปลว่าอะไร ใช้รูป ใช้สีสวย ๆ ใช้ความหมายของไทย วาดทางไทย ใช้สไตล์ทางไทย ให้ดึงให้เค้ามาดูว่ามันสวย แล้วก็ใช้รูปจากอาคารที่วัด เกี่ยวกับพระ แม่ชี โดยมี การจัดแต่ง (Setting) ทั้งที่เป็นกันเองแล้วก็เป็นการ (Formal) หน่อยแต่ใช้ลายเส้นที่สวยงาม...”

ณ วันที่ชุมชนวัดอมราวดี และพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ได้หยั่งรากลงแล้วในแผ่นดินตะวันตก ชุมชนวัดอมราวดีมิได้เป็นเพียงสถานที่ปฏิบัติธรรมระบือนามดังคำเปรียบเปรยที่ว่า “ดอกบัวบานแล้วในทิศตะวันตก” เท่านั้น หากสหธรรมิกซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างสังฆะตามแนวของหลวงพ่ochaณ วัดอมราวดีนี้มีความเป็นปึกแผ่นด้วยพระภิกษุ แม่ชี อุบาสิกา อุบาสิกา และฆราวาส ต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ได้มีโอกาสแห่ง “บุญภาคี” คือได้พบปะและร่วมกันทำงานโดยธรรม อันเป็นงานรับใช้พระพุทธศาสนาด้วยแรงกาย แรงใจ ความเสียสละ ความอดทน และดวงจิตปรารถนาของทุกท่านที่อยู่ ณ ที่นั่นก็คือการจรรโลงและเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนตามหลักของพระพุทธศาสนาด้วยสัมมาทิฐิ ทุกดวงจิตที่ได้สดับและปฏิบัติธรรมจะเป็นอิสระด้วยกันโดยถ้วนหน้า ความเข้มแข็งใน

จริยธรรมของสหธรรมิก ณ วัดอมราวดีนั้นสมควรจะได้รับการ
นิยมนับถือจากพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป กับทั้งควรเป็นแบบ
อย่างในการที่พวกเราทุกคนจะดำเนินตามและพาตัวเข้าร่วม
เพื่อช่วยกันดำรงพระพุทธศาสนาให้สมบูรณ์แข็งแรงสืบไป

.....

.....

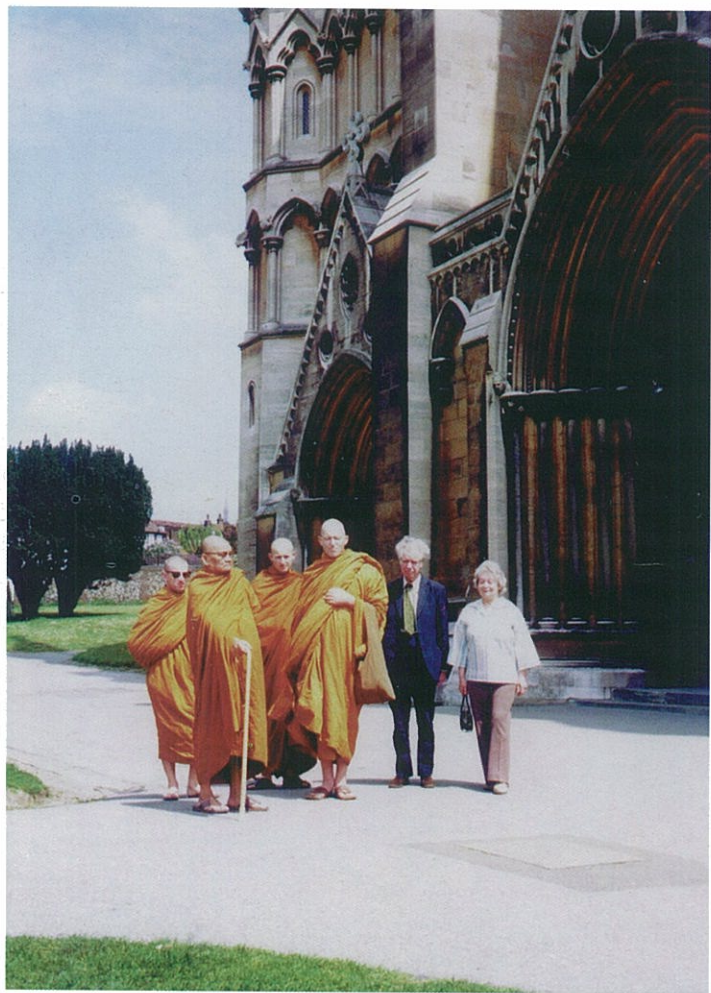

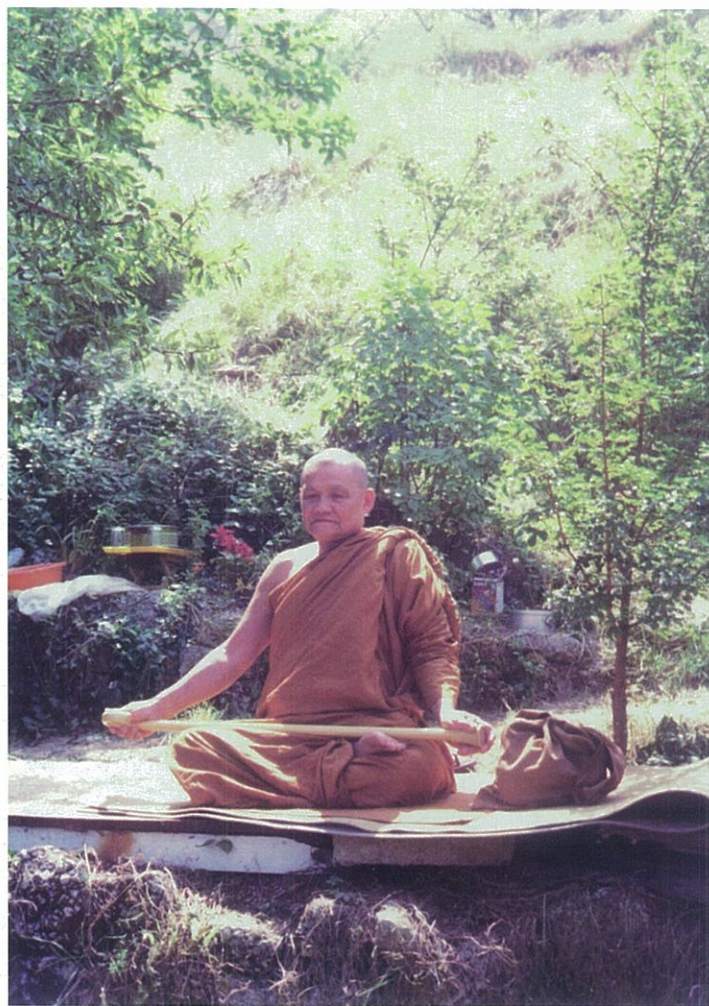

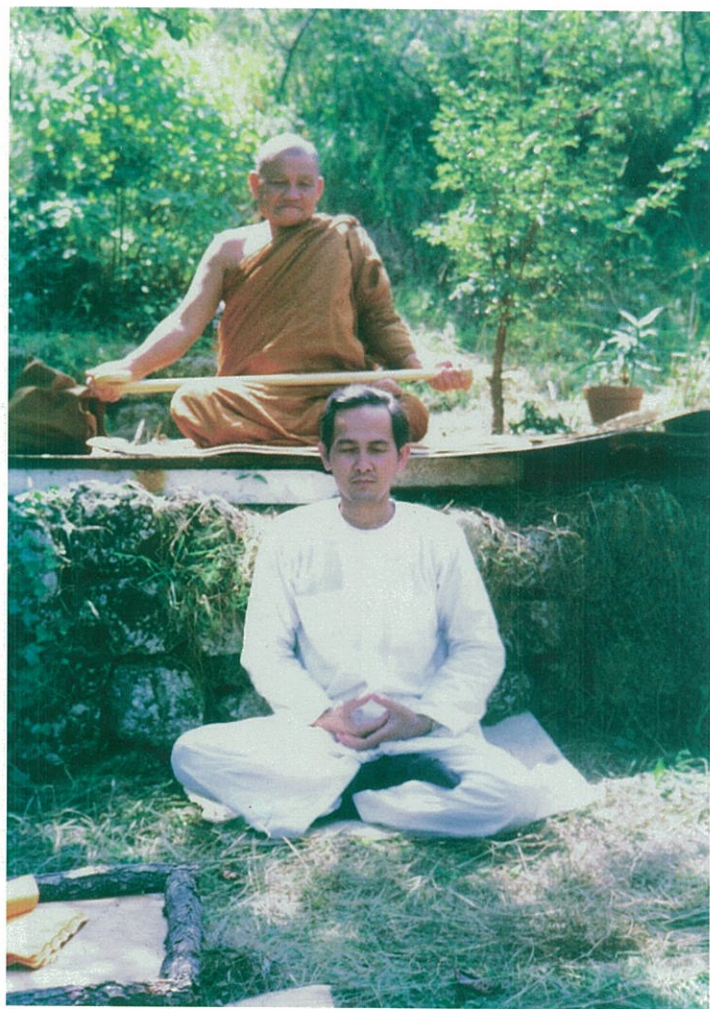

ดีที่สุดก็ไม่ดีเท่าว่าง (จากดี)

- ดีที่ดีกว่า Summum Bonum

ที่นักปรัชญาสมัยนี้ไม่รู้จัก อ้ายพวก Philosopher!

- ว่างจากดี คือ นิพพาน : ไม่มีปัญหา

เกี่ยวกับดี ไม่ดี ว่างจากดี หรือ

เหนือดี พันดี ไม่เป็นเหตุให้บ้าดี

เมาดี หลงดี จมดี

หลวงพ่อกับลูกศิษย์ฝรั่ง

เป็นที่ยอมรับกันว่าหลวงพ่อกับลูกศิษย์ฝรั่งมีลูกศิษย์ลูกหาชาวต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะชาวตะวันตก ซึ่งคนไทยทั่วไปเรียกกันติดปากว่าฝรั่ง และก็เป็นที่น่ายินดีที่ลูกศิษย์ฝรั่งของหลวงพ่อกับลูกศิษย์ฝรั่งได้เป็นตัวแทนที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไปยังต่างประเทศ ชาวตะวันตกที่สนใจในการปฏิบัติภาวนาและการบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาททวีจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ดังจะเห็นได้ว่ามีสำนักสาขาของวัดหนองป่าพงได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วหลายแห่งในประเทศตะวันตก เฉพาะที่ประเทศอังกฤษมีอยู่ ๔ สาขา สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ อีกแห่งละ ๑ สาขา โดยมีจำนวนพระสงฆ์ทั้งหมดประมาณ ๕๐ รูป และแม่ชีประมาณ ๑๕ คน

ส่วนในประเทศไทยมีวัดปานานาชาติ ซึ่งเป็นวัดพระฝรั่งวัดแรกที่หลวงพ่อกับลูกศิษย์ฝรั่งให้จัดตั้งขึ้นที่บ้านบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีมุ่งหมายให้เป็นอาวาสสำหรับชาวต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาและอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ได้

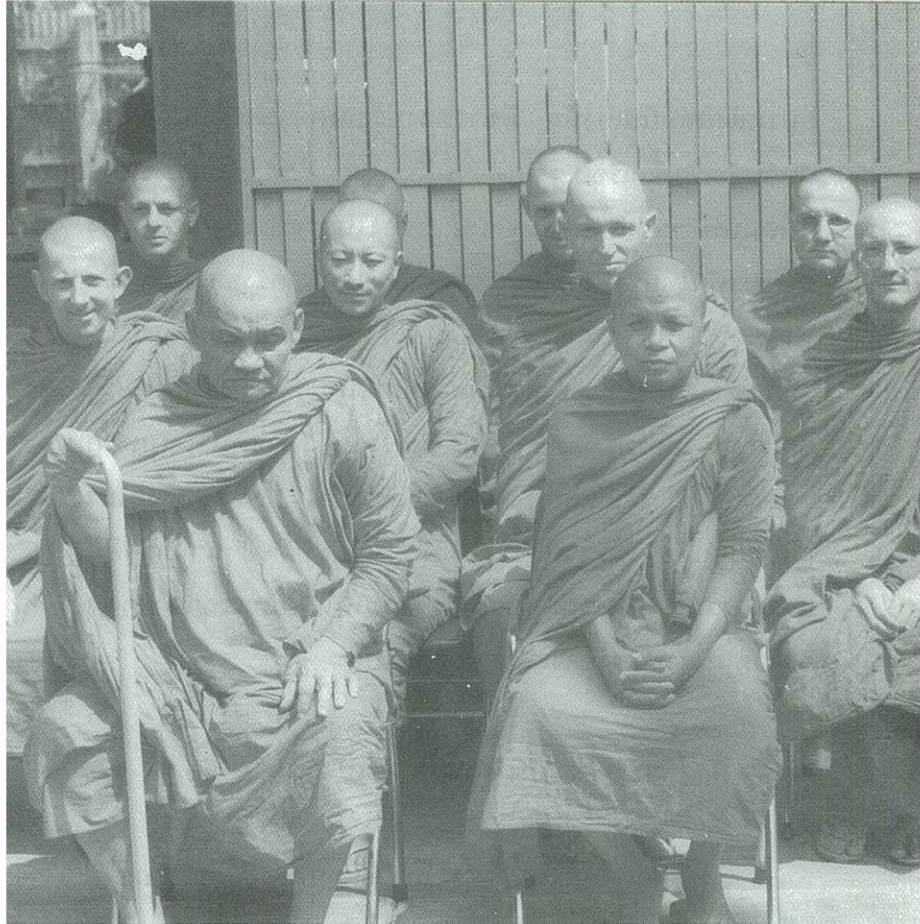
อบรมสั่งสอนกันเองนั้น มีชาวต่างประเทศจำนวนไม่น้อยและ
นับวันจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ที่ยุติการเดินทางลง ด้วยการขอบรรพชา
อุปสมบท ยอมละทิ้งถิ่นฐานบ้านช่องในต่างประเทศขอพักพิง
ในประเทศไทย เพื่อมุ่งมั่นแสวงหาบ้านอันแท้จริงของตนเองต่อ
ไปกระทั่งถึงปัจจุบัน (ปี พ.ศ. ๒๕๓๕) มีพระภิกษุ สามเณรประ
มาณ ๔๐ รูปจาก ๑๕ ประเทศ ได้แก่ แคนาดา อังกฤษ สหรัฐ
อเมริกา เยอรมนี ฮอลแลนด์ ฝรั่งเศส สวีเดน เดนมาร์ก
ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อิสราเอล ญี่ปุ่น ไต้หวัน สิงคโปร์
และมาเลเซีย จำนวนพระสงฆ์ที่พำนักอยู่ที่วัดป่านานาชาติมี
ประมาณ ๒๐ รูป นอกนั้นก็ผลัดเปลี่ยนกันไปอยู่ตามสาขาต่าง ๆ
ของวัดหนองป่าพงบ้างและออกธุดงค์บ้าง

ภ า ษ า นั้ น ส ำ ค ัญ ไ ฉ น

หลวงพ่อสอนฝรั่งอย่างไร ในเมื่อท่านพูดภาษาอังกฤษไม่
ได้ และลูกศิษย์ฝรั่งเองก็ไม่คุ้นกับภาษาไทย คำถามทำนองนี้มี
อยู่เสมอ และหลวงพ่อก็มีคำตอบเปรียบเทียบให้ฟังอย่าง
คมคายว่า

“น้ำร้อนก็มี น้ำฮ้อนก็มี ฮอทวอเตอร์ก็มี มันเป็นแต่ชื่อ
ภายนอก ถ้าเอามือจุ่มลงไปก็ไม่ต้องใช้ภาษาหรอก คนชาติไหน
ก็รู้ได้เอง”

บางที่ท่านตั้งคำถามเอาจับพวกช่างสงสัยในเรื่องเหล่านี้ว่า

แต่พระสงฆ์เหล่านี้กลับกลายเป็นคนธรรมดาสามัญธรรมดา

๑๑ วางทุกข์ วางสุข สงบจากทุกข์ สงบจากสุข นี่แหละทางของสมณะ

กัณฑ์

๑๒ ธรรมะเป็นเมฆ มีน้ำใสสะอาดทั้งดั้น มีกลิ่นดีทั้งนี้ มีกลิ่นดีทั้งนี้

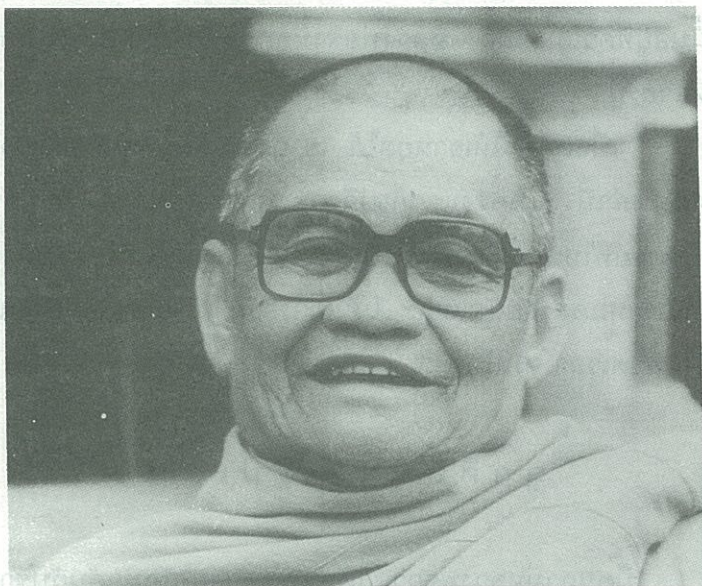
๑๓ บรมวิจิตรอมล กอระพวยประกายโรจน์เปล่งประกายโรจน์ดุจไฟทองคำ

๑๔

๑๕ กว้างไกลประจักษ์มีอยู่เฉพาะที่กอดพิงกับกอดประจักษ์เฉพาะที่กอด

“ที่บ้านโยมมีศัพท์เลี้ยงใหม่ อย่างหมาแมว หรือวัวควาย
อย่างนี้ เวลาพูดกับมัน โยมต้องรู้ภาษาของมันด้วยหรือเปล่า?”

เคล็ดลับในการสอนของหลวงพ่อยังมีอยู่เพียงประการเดียว
และไม่ใช่เรื่องลึกลับเลย นั่นคือท่านสอนด้วยการกระทำ จึงไม่
จำเป็นต้องใช้ภาษามาก ดังที่ท่านชี้แจงให้ฟังว่า

ด้วยปัญญาและรอยยิ้ม

“ถึงแม้มีลูกศิษย์เมืองนอกมาอยู่ด้วยมาก ๆ อย่างนี้ก็ไม่ได้เทศน์ให้เขาฟังมากนัก พาเขาทำเอาเลย ทำดีได้ดี ถ้าทำไม่ดีก็ได้ของไม่ดี พาเขาทำดู เมื่อทำจริง ๆ ก็เลยได้ดี เขาก็เลยเชื่อ ไม่ใช่มาอ่านหนังสือเท่านั้นนะ ทำจริง ๆ นั่นแหละ สิ่งใดไม่ดีก็ละมัน อันไหนไม่ดีก็เลิกมันเสีย มันก็เป็นความดีขึ้นมา”

การสอนแบบ ‘พาเขาทำเอาเลย’ นี้ บางทีหลวงพ่อก็เปรียบเทียบให้ฟังว่า “ไม่ยากหรอก ดิ่งไปดิ่งมาเหมือนควายนั่งเด็ยมันก็เป็นเท่านั้นล่ะ”

จุดเด่นและจุดอ่อนของมนุษย์เรามักจะอยู่ในที่เดียวกัน สำหรับพระฝรั่งส่วนใหญ่ที่มามอบตัวเป็นศิษย์ของหลวงพ่อนั้นอยู่นั้นอยู่ที่ความสงสัย หลวงพ่อจึงมีลูกศิษย์ช่างซักช่างถามอยู่หลายรูป

“เมื่อเราทำให้เขาหยุดได้ เขาก็มองเห็นข้างหลังถนัดเลย ฝรั่งเหล่านี้ แต่ครั้งแรกก็เปลืองอาจารย์นิดหน่อย อยู่กับอาจารย์ที่ไหนก็ต้องถามทั้งนั้นแหละ ก็คนไม่รู้จักนี่ ต้องถามจนกว่าหมดสงสัยนั่นแหละ ไม่มีอะไรจะถามถึงหยุด ไม่ยังงั้นก็วิ่งตลอดเวลา...มันร้อน...”

ลูกศิษย์ฝรั่งรูปแรก

มีคนถามหลวงพ่อกว่า ได้เคยทำความรู้จักมักคุ้นกับชาวต่างประเทศมาตั้งแต่ครั้งไหนและอย่างไร เขาจึงได้พากันมาสมัครเป็นลูกศิษย์ลูกหามากมายเช่นนี้ แท้ที่จริงหลวงพ่อรู้จักฝรั่งจากหนังสือที่ท่านเคยดูสมัยเป็นเด็กเท่านั้นเอง ซึ่งท่านได้เล่าถึงสายใยในเรื่องนี้ว่า

“มันมีนิมิตอยู่ ฝรั่งมาวัดหนองป่าพงมันเป็นนิมิต ตั้งแต่เป็นเด็กไม่กี่ปีหรอกเคยไปดูหนังกับเขาแล้วก็เห็นฝรั่งสูบยาตัว

ยาวๆ ดูแล้วก็คิดสนใจ เอ! คนอะไรนี่ตัวใหญ่ร่างใหญ่เหลือเกิน
ยังติดตามติดใจมาตลอดทุกวันนี้ อันนี้จึงมีพวกฝรั่งมาเยอะ อันนี้
พูดเป็นเหตุมันมีปรากฏอยู่นะ ต่อมาก็พอดีสุเมโธมาเลย
เหมือนสุเมโธนะแหละ... จมูกยาวๆ พอเห็น อ้อ! พระรูปนี้มัน
เป็นฝรั่งวัย เราเคยเห็นอยู่ในหนังสือเล่มเก่าให้สุเมโธฟัง มันเป็น
เหตุเป็นปัจจัย ยังงั้นมันถึงมีญาติฝรั่งมาก ทั้งที่พูดภาษา
อังกฤษไม่ได้ แต่ว่าฝรั่งยอมมาอยู่ด้วย เราก็พยายามฝึกให้เขา
รู้จักธรรมะตามความพอใจของเรา ถึงแม้เขาไม่รู้จักประเพณี
อะไรของไทยก็ช่างมันเถอะ เราก็ไม่ถือ เพราะว่ามันเป็นยังงั้น
แล้ว ก็ค่อย ๆ ช่วยเรื่อยมา อันนี้พูดถึงนิยายมันเป็นยังงั้นมา”

ก่อนจะมาสู่สำนักวัดหนองป่าพง ท่านอาจารย์สุเมโธ
อดีตทหารหน่วยเสนารักษ์แห่งกองทัพเรือในสงครามเกาหลี จบ
การศึกษาด้านเอเชียศึกษา ระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัย
เบิร์คเลย์ แคลิฟอร์เนีย เคยทำงานเป็นอาสาสมัครสันติภาพ
(PEACE CORPS) เป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่เกาะบอร์เนียว จาก
นั้นย้ายมาสอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มฝึกปฏิบัติธรรม
ที่วัดมหาธาตุ จนตัดสินใจเข้าสู่เพศบรรพชิตในที่สุด ท่าน
บรรพชาที่จังหวัดหนองคายเป็นเวลา ๑ ปี หลังจากอุปสมบท
แล้วไม่นาน ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ท่านก็มีโอกาสได้พบกับพระ
สมชาย ลูกศิษย์ของหลวงพ่อซึ่งเดินธุดงค์ไปในเขตนั้น และ
บังเอิญที่พระสมชายพูดภาษาอังกฤษได้ ท่านจึงได้ฟังกิตติศัพท์
และเกิดความสนใจในวัตรปฏิบัติอันเคร่งครัดของหลวงพ่อเป็น

อย่างมากจนถึงกับกราบลาอุปัชฌาย์ของท่านที่จังหวัดหนองคาย
เดินทางมาฝากตัวเป็นศิษย์ ขออยู่ศึกษาและปฏิบัติพระธรรม
วินัยกับหลวงพ่อกั้วที่วัดหนองป่าพง ซึ่งหลวงพ่อกั้วเมตตาไว้ แต่
ตั้งเงื่อนไขเอาที่ท่านว่า

“จะมาอยู่กับผมก็ได้ แต่มีข้อแม้ว่าผมจะไม่หาอะไรมา
บำรุงท่านให้ได้ตามความอยาก ต้องทำตามระเบียบข้อวัตร
เหมือนที่พระเถระไทยเขาทำกัน”

ปีแรก ในวัดหนองป่าพงผ่านไปอย่างอบอุ่น เพราะหลวง
พ่อกั้วให้ความเมตตาดีมาก ทำให้ท่านอาจารย์สุเมโธมีกำลังใจ
สามารถอดทนต่อความลำบากขัดข้องต่าง ๆ โดยไม่ท้อถอย แต่
พอขึ้นปีที่ ๒-๓ หลวงพ่อกั้วก็เริ่มเคี่ยวเข็ญท่านมากขึ้น แกรมมี
อุปายในการสอนและการทดสอบหลายอย่างหลายประการ ดัง
เรื่องที่ท่านเมตตาเล่าให้ฟังต่อไปนี้

เหม็นฝรั่ง

“...บางครั้งหลวงพ่อกั้วก็เล่าให้โยมทั้งศาลาฟังถึงเรื่องที่ผม
ทำไม่สวยไม่งาม เช่น การฉันข้าวด้วยมือแต่เปิบไม่เป็น ขย่ม
อาหารขึ้นมาเต็มกำมือแล้วโปะใส่ปากใส่จมูกเลอะเทอะไปทั้ง
หน้า ทั้งพระทั้งโยมหัวเราะกันลั่นศาลา ผมนั้นทั้งโกรธทั้งอาย มี
อยู่ครั้งหนึ่ง เณรไปหยิบผ้าสังฆาฏิของผมมาส่งให้หลวงพ่อกั้ว
ท่านบอกว่า รู้ทันทีว่าหยิบผิด เพราะมันเหม็น ผมได้ยื่นเข้าก็

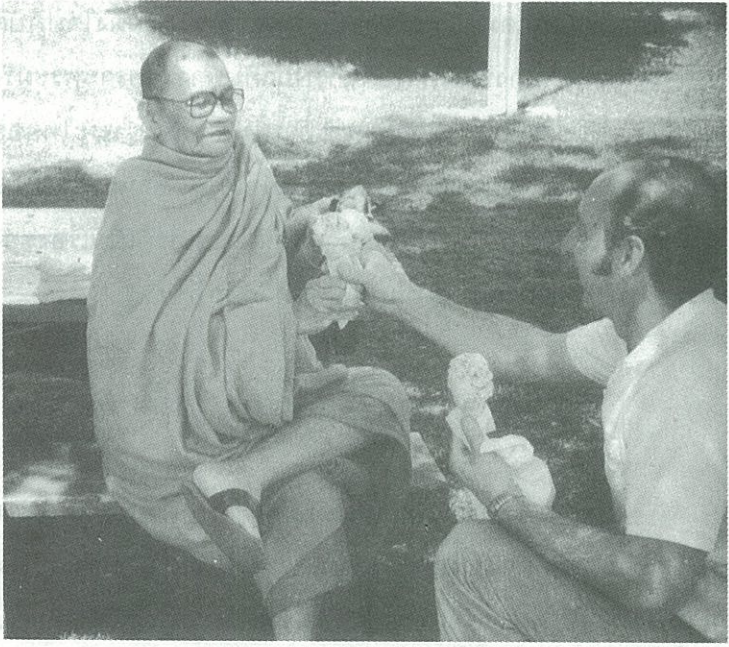
เคื่องอยู่เหมือนกัน รู้สึกไม่ค่อยพอใจ แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ทน
ได้ไม่แสดงออกมาเท่าไรก็เพราะความเคารพท่าน หลวงพ่อเลย
ถามว่า สบายดีหรือ ผมก็ตอบว่า สบายดีครับ แต่ว่าหูแดง คือ
เราโกรธ อันนี้เป็นอุบายที่ท่านจะสอบอารมณ์เราว่ามีพื้นฐานที่
จะรองรับธรรมะได้มากน้อยแค่ไหน อีกอย่างหนึ่งผมเป็นพระ
ฝรั่งรูปเดียวในเวลานั้น เป็นจุดเด่นที่ญาติโยมให้ความสำคัญ
และสรรเสริญอยู่เสมอ พระไทยก็เคารพ เพราะผมตั้งใจปฏิบัติ
เอาจริงเอาจัง บางทีก็มีการอิจฉาริชยากันบ้าง เพราะพระฝรั่ง
ย่อมเด่นเป็นธรรมดา แต่หลวงพ่อท่านไม่ลำเอียง พระไทยอยู่
อย่างไรพระฝรั่งก็อยู่อย่างนั้น กุฎิก็เหมือนกัน อาหารก็เหมือน
กันไม่มีอะไรพิเศษ จะดูดำว่ากล่าวตักเตือนอะไรก็เป็นเรื่องของ
พระธรรมวินัยทั้งนั้น ท่านไม่เคยเลือกที่รักมักที่ชัง...”

ภ า ษ า ไ จ ภ า ษ า ธรรม

“เดือนแรกที่เรารู้วัดหนองป่าพง มีพระรูปหนึ่งพูด
ภาษาอังกฤษได้ดีและช่วยเป็นล่าม เราจึงมีโอกาสสนทนาธรรม
ตามปัญหา กับหลวงพ่อเกือบทุกวัน แต่ต่อมาพระรูปนั้นจากไป
และเราก็ยังพูดภาษาไทยไม่ค่อยได้ หลวงพ่อก็ไม่รู้ภาษาอังกฤษ
เลยเช่นเดียวกัน แต่ในที่สุดก็ไม่มีปัญหา เพราะหลวงพ่อหลัก
แหลมมากในการถ่ายทอดธรรมะ มีกุศโลบายเยอะ เมื่อพูดกับเรา
ท่านใช้ภาษาที่ง่าย ๆ สั้น ๆ แต่ลึกซึ้งถึงหัวใจ เช่น วันหนึ่งเรา

กำลังกวาดใบไม้ที่ลานวัด อารมณ์ไม่ดี รู้สึกหงุดหงิด ชัดเคื่อง
 นึกเฟื่องโทษ อยู่ที่วัดหนองป่าพงเจอแต่ทุกข์ พอดีหลวงพ่อดิน
 มาที่เรา ท่านยิ้ม แล้วพูดว่า วัดป่าพงทุกข์มากง แล้วเดินกลับ
 เราจึงสงสัยว่าทำไมหลวงพ่อดูอย่างนี้ กลับไปปฏิบัติพิจารณา
 ก็ได้สติว่า ทุกข์ไม่ได้เกิดจากวัดหนองป่าพง แต่เกิดจากจิตใจ

บุคลิกคนแรกเห็นใหม่จิตบริสุทธิ์สมบูรณ์ มีไม ลวงพ่อดินจึงไปดูใน

ขุดกระดูกงูที่เมืองพิษณุโลก ก็มีฮักเม่โฮมพี่ชายจากจังหวัดอุบลราชธานี
 ของเราเอง การตระหนักในเรื่องนี้ช่วยให้เราเลิกเฟื่องโทษ
 สิ่งแวดล้อม และคนอื่น หลวงพ่อดูไม่ก็คำก แต่เป็นคำที่มี
 อำนาจให้เราน้อมเข้าไปสู่ตัว”

ปฏิบัติกิจ - ปฏิบัติจิต

“...เมื่อแรกมาอยู่วัดหนองป่าพงเรารู้สึกโล่งใจที่หลวงพ่อกำลังปฏิบัติภาวนา แต่ให้ลูกศิษย์ใช้วิธีที่ถูกจริตนิสัยของตน จุดสำคัญในชีวิตของพระที่วัดหนองป่าพง คือ การปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อวัตรอย่างมีสติสัมปชัญญะ ทุจริตของตัวเองอยู่ตลอดเวลา พิจารณาถึงความรู้สึกยินดียินร้าย เพลิดเพลิน เบื่อหน่ายที่เกิดขึ้นในการทำตามข้อวัตรเหล่านั้น เป็นอุบายเปิดเผยโฉมหน้าของกิเลสให้เราได้เห็น...ระเบียบและข้อวัตรที่หลวงพ่อดำเนินนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างบรรยากาศของวัดหนองป่าพงให้เป็นสถานปฏิบัติธรรมที่สงบเรียบร้อย ซึ่งช่วยสนับสนุนการทำความเพียรของเราอีกต่อหนึ่ง”

ไม่เข้าท่า

อีกวิธีหนึ่งที่หลวงพ่อบริโภคใช้ในการฝึกลูกศิษย์ก็คือ การให้ขึ้นธรรมาสน์เทศน์โปรดญาติโยม แม้ว่าพระรูปนั้นจะอ่อนพรรษาและประสบการณ์ก็ตาม เพราะนอกจากจะเป็นการฝึกให้เกิดความมั่นใจในตัวเองแล้ว ยังเป็นการทดสอบลูกศิษย์อีกทางหนึ่งด้วย ท่านอาจารย์สุเมโธก็เช่นกัน แม้จะเป็นพระฝรั่ง พุทธไทยยังไม่คล่องหลวงพ่อก็จัดให้ขึ้นธรรมาสน์

“...การจัดให้ลูกศิษย์ขึ้นเทศน์นี้หลวงพ่อมักติดกาอยู่ข้อ

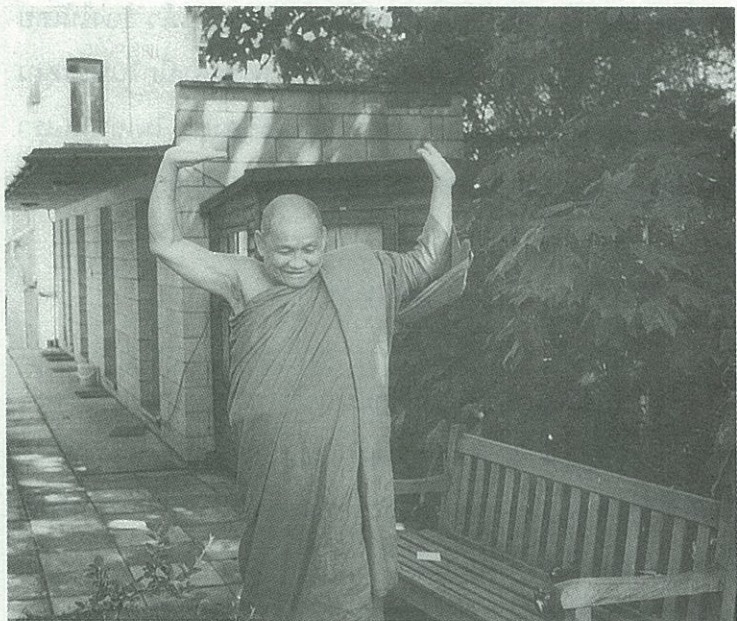
หนึ่งคือ ห้ามเตรียมตัวเตรียมเนื้อหาของเรื่องที่จะเทศน์ แต่ให้แสดงออกถึงสิ่งที่มีอยู่ในใจขณะนั้น ท่านสอนไม่ให้หวังอะไรจากการเทศน์ ไม่ใช่พูดเพื่อให้คนนับถือ หรือเกิดความชอบใจชาวซึ่ง ทั้งนี้ก็เพื่อไม่ให้มีอึดตาแอบเข้าไปในการแสดงธรรม

“...มีอยู่ครั้งหนึ่งผมดีใจมาก เตรียมคำเทศน์ไว้ก่อนอย่างละเอียด ล้วนแต่เรื่องดี ๆ ทั้งนั้น เมื่อเทศน์จบผมก็หลงภูมิใจในตัวเองว่าเทศน์ได้ดีมาก แต่พอลงจากธรรมาสน์เข้าไปกราบหลวงพ่อก็ ท่านทำหน้าขมแล้วก็ดูว่าไม่เข้าท่า อย่าทำอย่างนี้อีกต่อไป..”

โ ด น ลู ก ถึ บ

พระอาจารย์ญาณฐโม ชาวออสเตรเลีย ศิษย์รุ่นเดียวกับพระอาจารย์ชยสาโร คุเหมือนจะประทับใจในบทเรียนอันดุเดือดถึงลูกถึงคนที่ได้รับจากหลวงพ่อยิ่งนัก ท่านได้เล่าประสบการณ์ตอนหนึ่งระหว่างอยู่กับหลวงพ่ที่วัดหนองป่าพงให้ฟังว่า

“...วันหนึ่งอาตมามีเรื่องขัดใจกับพระรูปหนึ่ง รู้สึกโกรธหงุดหงิดอยู่ทั้งวัน รุ่งเช้าไปบิณฑบาตก็เดินคิดไปตลอดทาง ขากลับเข้าวัดพอดีเดินสวนทางกับหลวงพ่ ท่านยิ้มและทักอาตมาเป็นภาษาอังกฤษว่า กู้ด มอริ่ง ซึ่งทำให้อารมณ์ของอาตมาเปลี่ยนทันทีที่กำลังซุนมัวหงุดหงิดกลับเบิกบาน ปลื้ม

แบบนั้นจึงเป็นแรงจูงใจให้พ่อใหม่ มีชัยกับศรีรงค์
ออกกำลังกาย ปิดที่หลวงพ่อกั๊กเรา...”

“ถึงเวลาสวดมนต์ทำวัตรเย็น หลวงพ่อให้อาตมาเข้าไป
อุปัฏฐากถวายการนวดที่กุฏิของท่านเป็นการส่วนตัว อาตมา
รู้สึกตื่นเต้นดีใจมากกับโอกาสใกล้ชิดอยู่สองต่อสองที่หาได้ยาก
อย่างนั้น เพราะเราเป็นพระใหม่ แต่ขณะที่กำลังถวายการนวด
อยู่อย่างตั้งอกตั้งใจและปลื้มปิติ ทันใดนั้นเองอย่างไม่รู้ทันรู้เนื้อ
รู้ตัว หลวงพ่อก็ก๊ีบเปรี้ยงเข้าที่ยอดอกซึ่งกำลังพองโตด้วยความ
รู้สึกภาคภูมิใจของอาตมาจนล้มนั่นกระแทก แล้วท่านก็ตำหนิว่า
จิตใจไม่มั่นคง พอไม่ได้ตั้งใจขัดเคือง หงุดหงิด เมื่อได้ตาม

ปรารธนาที่ฟูฟอง ผมฟังท่านดูไปหลาย ๆ อย่างแล้ว ร้องให้เลย ไม่ใช่เพราะโกรธ หรือ เสียใจ แต่ซาบซึ้งเพราะสำนึกในพระคุณของท่าน หลวงพ่อเมตตามากที่ช่วยชี้กิเลสของเรา ไม่เช่นนั้นเราก็คงมืดบอดมองไม่เห็น คงเป็นคนหลงอารมณ์ไปอีกนาน...”

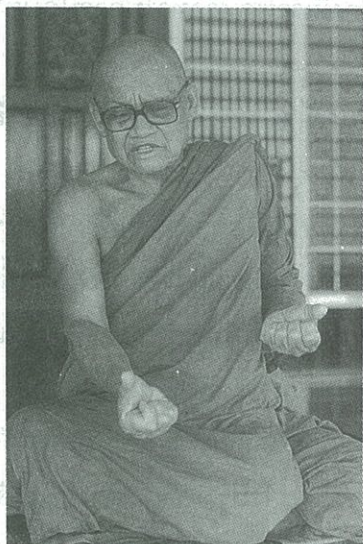
ท ึ่ง ใ ม่ เ ห ลี อ

ในบันทึก ‘รำพึงถึงความหลังกับพระอาจารย์ชา’ พระอาจารย์เชมธมฺโม ลูกศิษย์ชาวอังกฤษรุ่นอาวุโสของหลวงพ่อได้เล่าถึงวิธีการสอนให้ลูกศิษย์รู้จัก ‘ปล่อยวาง’ ด้วยเทคโนโลยีพื้นบ้านไว้ในเรื่องราวต่อไปนี้

“หลวงพ่อดูแลพวกเราอย่างดีถึงแม้ว่าบางครั้งท่านจะดูดำหรือเหยียดหยัน หรือทำให้เราหันกลับมาสู่ความเป็นจริงในแบบอื่น ๆ แต่เราก็ไม่รู้รู้สึกอะไร นอกไปจากว่าเบื้องหลังการกระทำเหล่านี้ก็คือ ความห่วงใยอย่างจริงจังลึกซึ้งที่มีต่อสวัสดิภาพของเรานั้นเอง อย่างน้อยเราก็รู้สึกเช่นนี้ หลังจากหลวงพ่อกลับมาจากบิณฑบาต ท่านพักผ่อนให้หายเหนื่อยแล้วท่านชอบเดินไปรอบ ๆ วัดในตอนเช้าหลังจากออกบิณฑบาต ขณะที่พระรูปอื่น ๆ ซึ่งออกไปบิณฑบาตไกลเพ็نگกลับ และมีการตระเตรียมอาหาร บางครั้งหลวงพ่อจะเดินตามลำพัง แต่ท่านมักจะกักมือเรียกใครสักคนให้ไปกับท่านมากกว่า ถ้าหากเรากำลังมีความยุ่งยากหรือกำลังเรววน ท่านก็อาจจะพอใจที่จะเลือกเราเป็นเพื่อนเดิน

ตอนที่อาตมากำลังมีความยุ่งยากท่านก็จะพาอาตมาไปเดินด้วย ๒ - ๓ วัน และขณะที่อาตมามีปัญหาในการเข้าใจท่าน การที่ต้องเดินข้าง ๆ ท่านเยื้องไปข้างหลังเล็กน้อยตามประเพณีที่ทำกันนั้น ไม่ได้ช่วยอะไรเลย แต่การได้ติดต่อใกล้ชิดกับท่านเป็น

เอาชีวิตรับแลก

ส่วนตัวนี้ทำให้อาตมายินดีมาก มีอยู่วันหนึ่งขณะที่เราเดินเข้ามาใกล้ประตูใหญ่ข้างหน้าเพียง 2 คน ท่านก็เริ่มวุ่นวายกับการจัดนั่นจัดนี่ให้เข้าที่เข้าทาง อาตมาจำได้ว่ามีกิ่งไม้หนักที่ขรุขระและยาว ซึ่งท่านต้องการให้เอาออกไปจากทางเดิน ท่านยกไม้ยกมือทำท่าทางให้อาตมาจับปลายไม้ข้างหนึ่งและท่านก็ยกปลายอีกข้างหนึ่ง แล้วในขณะที่เรายกมันขึ้นไว้พร้อมที่จะ

เหวี่ยงทิ้ง ท่านก็เงยหน้าขึ้นมอง แสงอาทิตย์ยามเช้าอาบทั่วตัว
ท่าน ท่านถามว่า “หนักไหมละนี่” และถามอีกครั้ง ขณะที่เรา
เหวี่ยงมันเข้าไปในป่าว่า ตอนนี่ละเป็นไง หนักไหม ท่านสอนเรา
ให้เห็นธรรมชาติในทุก ๆ สิ่งอย่างนี้เอง สอนเราให้หัด การปล่อยวาง
และให้เห็นทุกอย่างที่เราพูดหรือทำในการปฏิบัติ”

ส ู ด แ ก ล ม ด ม แ ก้ คิ ด ถึ ง

ชาวต่างประเทศที่มีโอกาสได้ใกล้ชิดหลวงพ่อดังกล่าวต่างเคารพ
ในปัญญาบารมีของท่านเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้แล้ว ความเป็น
ผู้มีอารมณ์ขันเบิกบานแจ่มใสอยู่เป็นนิจ ด้วยเมตตาธรรมอัน
เต็มเปี่ยมและความสามารถพิเศษในการสื่อสาร ก็เป็นสิ่งที่จูงใจ
ให้คนเหล่านั้นอยากเข้าใกล้ชิด มาถามปัญหาข้อข้องใจต่าง ๆ
ตามประสาคนช่างคิดช่างปรุงแต่ง หลวงพ่อรู้จักจริตนิสัยของ
ชาวต่างประเทศและใช้อารมณ์ขันเป็นเครื่องแก้ ไขให้เห็นถึง
ความคับข้อง ความหงุดหงิด ความโกรธ ที่ปรากฏอยู่ในใจ ให้
หัวเราะกับสิ่งเหล่านี้ได้ โดยเห็นว่าเป็นเพราะอุปาทานที่เข้าไป
แบกไปยึดเอาตัวทุกข์ไว้ บางครั้งก็จะทำแบบเล่น ๆ ไม่จริงจัง
แต่เป็นการกระตุ้นเตือนสติ เตือนให้รู้สึกตัวว่า กำลังหลง
อารมณ์อะไรอยู่ เช่น พระรูปหนึ่ง ซึ่งยังคิดถึงคู่รักเก่า จิต
ฟุ้งซ่านวุ่นวาย จึงไปกราบเรียนปรึกษาหลวงพ่อดังกล่าว ท่านได้แนะนำให้
พระรูปนั้น เขียนจดหมายถึงคู่รัก ขอให้เธอเอาชีวิตรอดเล็ก ๆ

ส่งมาถวาย แล้วให้พระรูปนั้นเก็บไว้ในยามตลอดเวลา คิดถึง
เมื่อไรก็ให้หยิบขวดขี้ของเธอออกมาสูดดม เอ้อ!

จะเอาของเราทำเดี๋ยวกี้ไม่ได้ ต้องดูของเขาก่อน

ขี้ไก่ก็อาจหอมได้

เมตตาบารมีที่มีอยู่ในจิตใจของหลวงพ่อก็ สมดุลงับ
ปัญญาบารมีที่หลักแหลม บางครั้งชาวต่างชาติที่มาใฝ่ใจใน
พระพุทธศาสนา เกิดความไม่เข้าใจกันกับทางครอบครัว ซึ่ง

เดิมที่มีทัศนคติในทางลบต่อศาสนาตะวันออก เมื่อผู้ที่เป็นลูกหลานเกิดมีศรัทธาที่จะออกบวชจากเรือน ผู้เป็นพ่อแม่ย่อมร้อนใจเป็นธรรมดา เมื่อมีปัญหาเช่นนี้เกิดขึ้น หลวงพ่อได้เชื้อเชิญให้เขาเหล่านั้นมาเยี่ยมมาดูชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เป็นลูก เมื่อมาเห็นแล้วก็คลายกังวลไปได้ เพราะอภัยด้วยไมตรีอันอบอุ่นของผู้เป็นครูบาอาจารย์ อีกทั้งสภาพแวดล้อมอันร่มรื่นสงบเรียบร้อยอยู่ด้วยระเบียบวินัย ก็สามารถทำให้พ่อแม่คลายความคิดปรุงแต่งไปได้ อย่างเช่น แม่ชี ฝรั่งรูปหนึ่ง ซึ่งมาบวชอยู่ที่วัดป่านานาชาติ ทำให้แม่ของเธอ ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามเสียใจมาก ได้ขอร้องให้ลูกสาวกลับบ้านหลายครั้ง แม่ชีก็ไม่ยอม แม่ก็เลยพูดว่าจะฆ่าตัวตาย ทำให้แม่ชีเป็นทุกข์มาก พะวักพะวนด้วย ห่วงแม่แต่ก็ไม่อยากกลับ เมื่อกราบเรียนปรึกษาหลวงพ่อ ท่านไม่ให้กลับ แต่แนะนำให้เชิญแม่มาเยี่ยม ท่านบอกว่า “เขารังเกียจเพราะเขายังไม่เคยเห็น แล้วก็คิดปรุงแต่งมาก...”

สุดท้ายท่านปลอบว่า “อยู่นี้แหละ ดีเยี่ยมแม่มาหรอก” และในที่สุดแม่ของแม่ชีก็จำใจต้องมาจริง ๆ ครั้นเห็นความเป็นอยู่ของลูกสาวแล้วก็หายห่วงและทำใจได้

อีกรายหนึ่งเป็นลูกเศรษฐี เรียนหนังสือเก่ง และมีความสามารถทางกีฬาอดเยี่ยม เมื่อมหาวิทยาลัยปิดภาคฤดูร้อน ได้เดินทางมาหาความรู้ทางพุทธศาสนาที่เมืองไทย เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวหลวงพ่อ และวัดหนองป่าพง จึงขอบวช

เป็นปะขาวพ่อแม่ทราบข่าวก็วิตกกังวลไปว่าลูกชายถูกล้างสมอง แต่เมื่อมาถึงวัดและได้พบหลวงพ่อก็ แม้จะยังไม่เข้าใจใน พระธรรมคำสอนก็ตามแต่เขาก็เห็นว่าหลวงพ่เป็นคนดีมีเมตตา ให้ความอบอุ่น ไม่มีเจตนาเลวร้ายอะไรต่อลูก ก็ยิ่งเห็นกิริยา มารยาทที่เรียบร้อยของลูก ก็ยิ่งเกิดความพอใจ หลวงพ่อเลื่อน วันบรรพชาให้เร็วขึ้นกว่ากำหนดเดิม เพื่อที่พ่อแม่จะได้ มีโอกาส เห็นชายผ้าเหลืองของลูกก่อนเดินทางกลับในวันรุ่งขึ้น เขาได้จัด ข้าวอาหารมาถวายจ้งหัน เพื่อฉลองการบวชของลูกชาย นี่ก็เป็น อีกตัวอย่างหนึ่ง ที่เมตตาและปัญญาบารมีของหลวงพ่ สามารถเปลี่ยนความหวาดระแวง ความรังเกียจ ให้กลายเป็น ความเข้าใจ และชื่นชมยินดีในที่สุด

เจ้าอุบาย

หลวงพ่อก็มีวิธีการต่าง ๆ ที่จะสรรหามาสั่งสอนและ ทรมานลูกศิษย์ได้ถูกจริตนิสัยอยู่เสมอ อย่างเช่น พระฝรั่งรูป หนึ่งภูมิธรรมยังน้อย จิตใจยังไม่สงบ แต่ใจร้อนอยากจะออก ุดงค์ หลวงพ่อก็ไม่ขัดข้อง แต่มีเงื่อนไขว่า ต้องเดินเท้าตลอด ห้ามขึ้นรถเป็นอันขาด และห้ามพักที่เดียวเกิน ๓ คืน ช่วงนั้น เป็นฤดูร้อนเสียด้วย ไม่นานนักพระอุดงค์รูปนั้น ก็กลับวัดด้วย อากาศระบັกระบอม เนื้อตัวเกรียมแดด และที่สำคัญคือความ รู้สึกได้เปลี่ยนไป เดิมเคยวาดภาพอุดงค์ไว้อย่างรื่นรมย์ เพราะ

คิดเอาเองว่า ชีวิตของพระรูดงคฺนั้น คือการท่องเที่ยวไปในป่า
เขาลำเนาไพรอย่างเสรี ไม่ใช่ชีวิตในวัดอย่างที่หลวงพ่อดำเนิน
เมื่อได้รู้สรรูดงคฺ ‘ของแท้’ เป็นปัจฉิมคติแล้ว ท่านก็หายอยาก
หมดปัญหาที่จะต้องดิ้นรนต่อไป เพราะเข้าใจชีวิตของพระ
รูดงคฺแล้วนั่นเอง

สี่บาทห้าสิบบหรือจะกลัว

ในจำนวนพระชาวต่างประเทศที่มาบวชในสมัยนั้น มีชาว
ญีปุ่นรูปหนึ่ง นามเดิม มิตซุโอะ ชิบายาชิ ซึ่งคนไทยออกเสียง
ยากหน่อย หลวงพ่อจึงจับเค้าชื่อเก่ามาเรียกใหม่ว่า ‘ท่านสี่บาท
ห้าสิบบ’ หลังจากได้ผ่านการฝึกอบรมเป็นสามเณรนานพอ
สมควรแล้ว ในหน้าแล้ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ‘สี่บาทห้าสิบบ’ ได้กลายเป็น
พระต่างประเทศรูปแรกที่ได้อุปสมบทโดยมีหลวงพ่อบริการ
พระอุปัชฌาย์ แล้ววันนั้นได้รับฉายาใหม่ว่า คเวสโก

ปัจจุบันนี้ พระอาจารย์คเวสโกรับหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสวัด
ป่าสุนันทวนาราม อ. ไทรโยค จ. กาญจนบุรี (สาขาสารงที่ ๔
ของวัดหนองป่าพง)

ก่อนมาสู่สำนักวัดหนองป่าพง พระอาจารย์คเวสโกเป็น
นักท่องเที่ยวผู้มีประสบการณ์ชีวิตซอกซอน หลังจากท่านได้
เดินทางไปอยู่ประเทศเนปาลหลายเดือนกับเพื่อนนักปิ่นเขา ต่อ
มาได้ไปเที่ยวประเทศอินเดีย ที่อินเดียท่านได้มาสนใจใน

ศาสนาตะวันออกเป็นครั้งแรก และเริ่มฝึกสมาธิในสำนักของพวกโยคี ในที่สุดเมื่อวิชาหมดอายุแล้ว ไม่อาจอยู่ในประเทศอินเดียได้ต่อไป จึงตัดสินใจเดินทางมาประเทศไทย เพื่อศึกษาพุทธศาสนา

เมื่อได้มาบวชเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อในวัดหนองป่าพงแล้ว พระอาจารย์คเวสโกได้ฟังธรรมเทศนาสั้น ๆ จากหลวงพ่อก็เกิดความประทับใจเป็นอันมาก มีความรู้สึกว่าหลวงพ่อเป็นคนที่มีความพิเศษกว่ามนุษย์ที่เคยพบมา เป็นพระแท้ ๆ จิตใจเป็นทองคำอันบริสุทธิ์มีน้ำหนักมีค่างวด ทำให้พระอาจารย์คเวสโกทุ่มเทความตั้งใจทั้งหมดไว้ที่วัดหนองป่าพง และท่านยังจำธรรมเทศนาที่ประทับใจในครั้งนั้นได้ดี หลวงพ่อสอนว่า

คนเรามันงี่หลาย เทียบตามเงาของตัวเองเสียเป็นส่วนมาก ถ้าหากว่าเรารู้จักตามหาจิตใจของเราเหมือนกับตามหาแนวอื่น ๆ ปานนี้เราก็ไปไกลแล้ว คนเรานี้หลงทาง จิตใจโหดร้ายก็ไม่รู้สึกตัว จิตใจเป็นทุกข์เดือดร้อนก็ไม่รู้จัก มันมัวแต่เสริมต่อเอาของไม่ดีใส่ตัวเราอยู่เรื่อย ๆ ฉะนั้น วัดหนองป่าพงจะเป็นที่ขจัดกวาดเอาของไม่ดีออกจากจิตใจ ใฝ่หามองดูใจตัวเองตลอด นั่งสมาธิ เดินจงกรม สวดมนต์ไหว้พระ นี่เป็นหลัก ต้องทำอย่างนี้ทุก ๆ คน

และหลวงพ่อให้กำลังใจต่อการปฏิบัติธรรมว่า

“สี่บาทห้าสิบไม่ต้องกลัวหรอก มันยังมีตา มีแข้ง มีขา มีมือ อวัยวะต่าง ๆ ทุกสิ่งทุกส่วนพร้อมอยู่แล้ว รับรองว่าต้อง

ปฏิบัติได้ ต้องมีประโยชน์ให้บ้างไม่มากก็น้อย การแนะนำเป็นเพียงลมปาก ตัวหนังสืออ่านแล้วก็แล้วไป สู้ปฏิบัติเลยไม่ได้ ลงมือเดี๋ยวนี้แหละ จะเกิดความจริง จะพบสิ่งที่ดีแน่นอนได้ นี่เองจะได้พบคำสอนของพระพุทธเจ้า...”

ยิ่งอยู่ไปนาน ๆ ความศรัทธาในหลวงพ่อก็ยิ่งเพิ่มพูน เมื่อมีโอกาสได้อุปัฏฐากหลวงพ่อเวลาที่ท่านอาพาธ พระอาจารย์ควอสโกก็ทำหน้าที่พระอุปัฏฐากด้วยความรู้สึกกตัญญูรู้คุณเต็มเปี่ยม

“หลวงพ่อเหมือนพ่อแม่ เราควรพร้อมที่จะตายแทน

ท่านได้ ท่านให้อะไร ๆ แก่เราหลายอย่าง ถ้าจะพูดอย่างไทย ๆ ก็คือซุ่มชีวิตใหม่ให้แก่เรา เหมือนเรากำลังถูกบ่อทรายดูด กำลังจะกลืนชีวิตของเราให้จมลงไปทีละน้อย ๆ แต่แล้วหลวงพ่อก็ยื่นมือคว้าตัวเราไว้ ดึงให้ขึ้นไป ให้พ้นความตายนั้น แค่นั้นเองตอบเท่านี้จึงคิดว่ามันเล็กน้อยเกินไป...”

ต่าง กัน แต่ เหมือน

วิธีการสอนลูกศิษย์พระฝรั่งและพระไทยของหลวงพ่อ มีข้อแตกต่าง ๆ กันเล็กน้อย เพราะเหตุที่ภูมิหลังของทั้งสองฝ่ายไม่เหมือนกันนั่นเอง กล่าวคือ พระไทยนั้นส่วนมากมาจากชาวบ้านที่มีการศึกษาไม่สูงนัก มีประสบการณ์ทางโลกน้อย มาบวชด้วยศรัทธาบ้าง บวชตามประเพณีบ้าง โดยปกติคนไทยที่เป็นชาวบ้านโดยทั่วไป ส่วนมากมีศรัทธาจิตสอนง่าย เมื่อมีความรักและความเกรงกลัวหลวงพ่อผสมด้วย การลดมานะละทิฐิทำได้ง่ายกว่า จึงพร้อมที่จะรับโอวาทคำสอนของท่านได้ง่ายโดยไม่มีข้อโต้แย้งสงสัยมากนัก ประกอบกับความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่มีปัญหาในการปรับตัว ทำให้ต้องคิดมากอันเป็นสาเหตุของความเครียด ภูมิหลังดังกล่าวนี้มีผลดีต่อการปฏิบัติภาวนา ในแง่ที่ว่าช่วยให้จิตสงบเป็นสมาธิได้ง่าย เพราะไม่ค่อยฟุ้งซ่านไปกับความคิด แต่ก็มีนิเวศน์ตัวสำคัญคือ

กามฉันทะ ดังนั้นในการสอนลูกศิษย์พระไทย หลวงพ่อจึงเริ่มด้วยการเน้นที่ข้อวัตรปฏิบัติและการเจริญสมาธิให้จิตใจสงบก่อน แล้วพิจารณาร่างกาย อย่างไรก็ตาม ท่านมิได้จำกัดวิถีภาวนาอย่างตายตัว เพราะเป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติแต่ละคน ที่จะค้นคว้าหาวิธีที่เหมาะสมสำหรับตัวเอง สำหรับพระฝรั่งนั้น มาบวชด้วยศรัทธาในการปฏิบัติจริง ๆ เพราะชาวต่างประเทศที่เข้ามาสู่ศาสนาพุทธ ก็เนื่องด้วยความสนใจในการทำสมาธิ การฝึกจิตให้ได้รับความสงบ ซึ่งศาสนาของตัวเองไม่มี และส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่มีการศึกษา มีประสบการณ์ทางโลกมาก ช่างคิดปรุงแต่ง อีกประการหนึ่งที่ทำให้ชาวต่างประเทศสนใจในศาสนาพุทธ ก็เพราะเห็นว่า เป็นศาสนาที่ไม่ได้สอนให้เชื่ออย่างงมงาย แต่สอนวิธีปฏิบัติให้พิสูจน์ด้วยตนเองได้ด้วย ซึ่งเหมือนกับหลักวิทยาศาสตร์อันเป็นวิถีชีวิตที่พวกเขาคุ้นเคย อุปนิสัยของฝรั่ง ไม่ค่อยเชื่อเรื่องอะไรง่าย ๆ เพราะเคยชินกับการใช้ความคิด ความฟุ้งซ่านจึงเป็นนิเวศน์ตัวสำคัญที่ทำให้จิตสงบได้ยาก อย่างไรก็ตามถ้าทำจิตให้สงบได้แล้ว การเจริญปัญญาขั้นต่อไปจะก้าวหน้าได้เร็ว หลวงพ่อจึงใช้วิธีสอนโดยให้ธรรมะขั้นสูงสุด เพื่อกกระตุ้นให้ใช้ความคิดพิจารณา ซึ่งเหมาะกับอุปนิสัยของฝรั่ง และใช้อารมณ์ขันเป็นเครื่องแก้ หรือผ่อนคลายความตึงเครียด

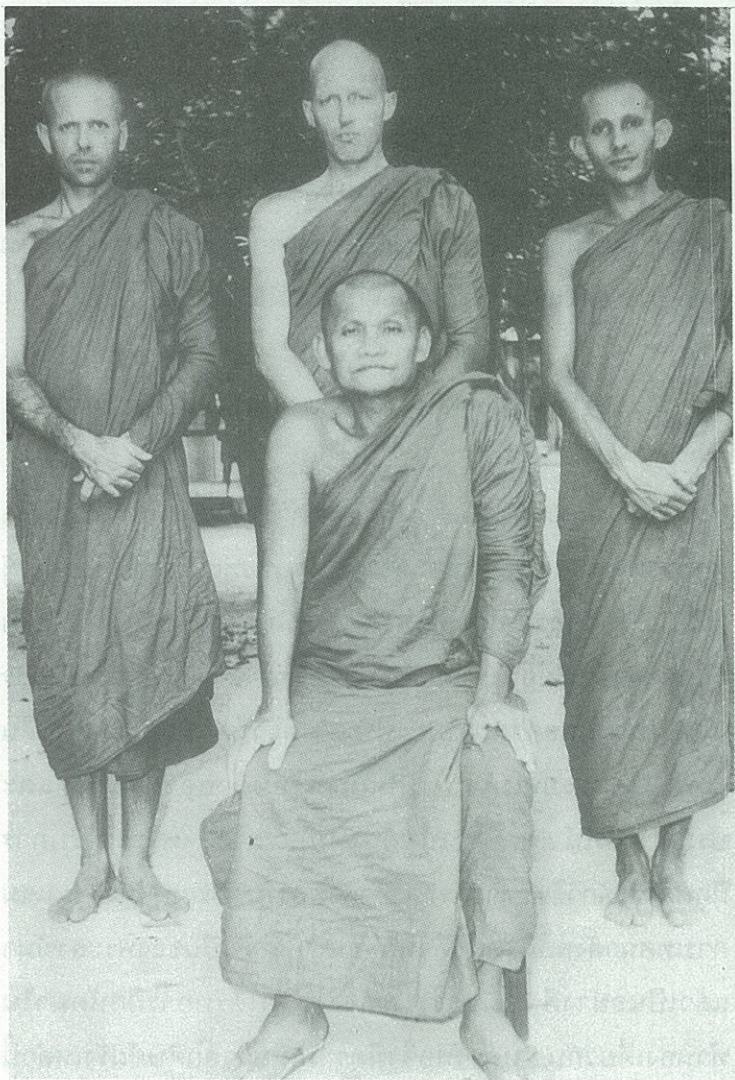
อย่างไรก็ตาม เมื่อพูดถึงเรื่องจิตของชาวตะวันตกและชาวตะวันตก ที่มีผู้สงสัยว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรนั้น

หลวงพ่อดีใจว่า

“...โดยพื้นฐานแล้วไม่แตกต่างกัน ขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นสิ่งภายนอกและภาษาที่ใช้อาจดูต่างกัน แต่ความรู้สึก (จิต) ของมนุษย์นั้น มีลักษณะเฉพาะตามธรรมชาติซึ่งเหมือนกันหมดไม่ว่าชาติใด ภาษาใด ความโลภและความเกลียดก็มีเหมือนกัน ทั้งในจิตใจของชาวตะวันออกหรือตะวันตก ความทุกข์และการดับแห่งทุกข์ก็เหมือนกัน”

กำเนิดวัดป่านานาชาติ

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ หลวงพ่อดำริที่จะตั้งวัดสำหรับชาวต่างชาติโดยเฉพาะ เนื่องด้วยจำนวนพระเถระอีกทั้งปะชาวุฒเตรียมตัวบวชที่วัดหนองป่าพงในเวลานั้นมีจำนวนมาก และนับวันจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และท่านได้เริ่มวางแผนระยะยาวในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศตะวันตกด้วย เพราะเห็นว่าพระอาจารย์สุเมโธ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยอายุพรรษาและประสบการณ์ พอดีที่จะเป็นผู้นำหมู่คณะได้ เพราะได้รับการฝึกหัดให้รู้จักวิธีบริหารวัดการทำสังฆกรรมการก่อสร้างซ่อมแซมการเทศนาสั่งสอน ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่จำเป็นของพระสงฆ์มาแล้วเป็นอย่างดี แม้พระรุ่นหลัง ๆ ก็ได้รับการฝึกหัดมาในทำนองเดียวกัน หลวงพ่อจึงมีความเห็นว่าลูกศิษย์ฝรั่งเหล่านี้เมื่อมีประสบการณ์พอสมควร ก็สามารถกลับไปเผยแผ่พระพุทธ

พระภิกษุสงฆ์ในวัดป่าสุทธจินดา จังหวัดขอนแก่น

ศาสนายังบ้านเกิดเมืองนอนของตน เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของท่านอีกทางหนึ่งด้วย เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อพระชาวต่างชาติในวัดหนองป่าพงเพิ่มจำนวนมากขึ้น การแยกไปตั้งวัดต่างหาก เพื่อชุมชนที่มีภาษาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกันได้ปกครองกันเอง ย่อมทำให้ความเป็นอยู่กลมกลืนราบรื่นกว่าอยู่ที่วัดหนองป่าพง

ใกล้เข้าพรรษาปีนั้น คณะทายกทายิกากำบ้านบุงหวายได้ไปกราบหลวงพ่อกับเพื่อขออาราธนาให้พระฝรั่งลูกศิษย์เหล่านั้นอยู่จำพรรษาที่ป่าช้าบ้านบุงหวายต่อ ซึ่งหลวงพ่อก็ก็นัดข้อ ชาวบ้านจึงช่วยกันสร้างกุฏิเสนาสนะเป็นกระท่อมเล็ก ๆ และศาลามุงหญ้าถวาย พออาศัยได้ชั่วคราว แรกทีเดียวหลวงพ่อดังชื่อสำนักสาขาใหม่นี้ว่า วัดป่าอเมริกาवास เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกัน ต่อมาเห็นว่าเป็นการผูกขาดเรื่องเชื้อชาติ จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดปานานาชาติ โดยมีพระอาจารย์สุเมโธเป็นประธานสงฆ์รูปแรก และทุกครั้งที่มิญญาติโยมจากต่างถิ่นไปกราบนัสการที่วัดหนองป่าพง หลวงพ่อก็ก็นำให้แวะไปเยี่ยมวัดปานานาชาติด้วยเสมอ

หลวงพ่อกับให้ความเอาใจใส่ในวัดปานานาชาติเป็นพิเศษ ตั้งแต่เริ่มตั้งเป็นต้นมา ท่านมักหาโอกาสไปเยี่ยมเยียนให้กำลังใจและคำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น เรื่องการก่อสร้างเสนาสนะต่างๆ ระเบียบข้อวัตร แม้การโยกย้ายพระฝรั่งรูปหนึ่งรูปใดไปอยู่ตามวัดสาขาอื่น ๆ ก็ต้องกราบเรียนขอ

**“ไปนั่งตรงไหนมันก็นิ่ง และมันก็ไหลอยู่ มันเป็นน้ำไหลนิ่ง”
ทั้งสมาธิ ทั้งปัญญา ทั้งสมถะ ทั้งวิปัสสนา”**

โอกาสดับท่านก่อน เมื่อหลวงพ่อก็เริ่มอาหาร งดไปงานกฐินตาม
วัดสาขาต่าง ๆ ซึ่งปกติท่านจะตระเวนไปช่วยเกือบทุกสาขา แต่
สำหรับวัดป่านานาชาติแล้วท่านยังคงเมตตามาร่วมเสมอไม่ขาด
ท่านเคยปรารภว่า วัดป่านานาชาติต้องอยู่ติดกับวัดหนองป่าพง
เป็นวัดสำคัญที่ต้องให้เวลาและความสนใจเป็นพิเศษ

ใจ เย็น ๆ ท่าน ประธาน

ประธานสงฆ์วัดป่านานาชาติในสมัยเริ่มแรก ประสบ
ปัญหาในการปกครองหมู่คณะ เพราะคนต่างชาตินักมีความ

เชื่อมั่นในตัวเองสูง และกล้าแสดงออก เมื่อมาอยู่รวมกันมาก ๆ ก็มักมีเรื่องขัดแย้งให้ท่านประธานต้องปวดหัวเป็นธรรมดา หลวงพ่อได้แนะนำให้ต่างฝ่ายต่างละวางทิฐิมานะ วางความคิดเห็น และให้กำลังใจในการปรับปรุงให้ดีขึ้น และสำหรับประธานสงฆ์ หลวงพ่อสอนย้ำเสมอว่า “ถ้าลูกศิษย์ของเรามีเรื่องขัดแย้งกัน ก็ให้พิจารณาให้ดี อย่าตัดสินว่าผู้มาใหม่ไม่ดี อย่าไปว่าคนนั้นดีคนนี้ไม่ดี ต้องใช้เวลาดูไปนาน ๆ ก่อน ดูอุปนิสัยของเขาไปนาน ๆ อย่าไปคิดว่าดีหรือไม่ดีเลยทันที เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันไม่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่มีอุดมคติยังไม่แน่นอน ถ้าจะไปคิดว่าลูกศิษย์คนนี้สอนยาก มันก็ไม่แน่นอนเหมือนกัน ต้องใช้เวลาดูไปก่อน”

สิ่งเหล่านี้ถูกถ่ายทอดมาโดย พระพรหมญาณิโสดย (หลวงพ่อเทียน) แห่งวัดป่าอภัยสุโขทัย

บทสนทนาที่บันทึกไว้โดย พระพรหมญาณิโสดย (หลวงพ่อเทียน) แห่งวัดป่าอภัยสุโขทัย

อดทน และ ทน ได้

การหันเหวิถีชีวิตจากสิ่งแวดล้อมในสังคมและวัฒนธรรมของชาวตะวันตก มาสู่ชีวิตของพระป่าในแผ่นดินอีสานนั้น ความอดทนเป็นคุณธรรมเบื้องต้นที่นักบวชชาวต่างชาติจะต้องพยายามเข้าถึงให้มากที่สุด ทั้งนี้หลวงพ่อก็ให้กำลังใจกับลูกศิษย์ฝรั่งอย่างอบอุ่นว่า

“...ท่านต้องอดทน ความอดทนและความทนได้สำคัญมากในการฝึกปฏิบัติของเรา เมื่อผมยังเป็นพระหนุ่ม ๆ อยู่ ผมได้รับความยากลำบากมากเท่าท่าน ผมพูดภาษาพื้นเมือง และ

ฉันอาหารพื้นเมืองของผมเอง แม้กระนั้น บางวันผมอยากลึก และถึงกับอยากฆ่าตัวตาย ความทุกข์เช่นนี้เกิดจากความเห็นผิด เมื่อท่านได้เห็นความจริง คือสังขารแล้ว ท่านจะละทิ้งทัศนคติและทิฏฐิเสียได้ ทุกอย่างจะเข้าสู่ความสงบ การอดทนนี้จึงเป็นการประพฤติกปฏิบัติ เป็นรากฐานของผู้ปฏิบัติ ถ้าบ้านอยู่กรุงเทพฯ นี้อดทนคงจะไม่ไหวเสียแล้ว คงหนีไปกรุงเทพฯ เสียแล้ว อันนี้ บ้านมันอยู่ข้ามทวีป พอนึกว่าจะไปก็ ใ้อ...ลำบากเหมือนกัน จำเป็นต้องทนก็ทน ฉันตำส้มมะละกอ อยู่นี้แหละ ทำไปนาน ๆ มันก็ชิน เลยดีเสียอีกทีนี้ ชอบข้าวเหนียวอีกแล้ว เรียกว่ามันเกิดใหม่ทุกรูป จะต้องเป็นอย่างนั้น มันเปลี่ยนอากาศ เปลี่ยนอาหารสารพัด มันผืนใจอย่างนี้ การฉันก็ฉันในบาตร มีความหวานก็ใส่ลงไปทั้งนั้นแหละ ใครมันจะชอบ ทุกคนลองดูซิ ถ้ากิเลสไม่หมดมันก็ขัดข้องมันเรื่อยไปแหละ เอาอาหารเทลงไป ในบาตรซิ เอาבודพักทองเทเข้าไปอีกซิ...เอ้า จะมีกิเลสไหมละ ดูเอาเถอะ มันขัด ๆ ข้อง ๆ อยู่นั้นแหละ มันเป็นของมันอยู่ นี้เรียกว่า การขัด การฝึกเดือนสติเราบางที่มันก็ได้ แต่ก็ฝืน การฝึกมันก็ต้องเป็นอย่างนี้”

พระอาจารย์เชมธมฺโม ได้บันทึกประสบการณ์เกี่ยวกับความอดทนไว้ดังนี้

“...หลวงพ่อดูแลพวกเราแต่ท่านไม่พะเน้าพะนอพวกเราเลย ท่านปล่อยให้พวกเราเรียนรู้อะไร ๆ ด้วยตนเองมากเท่าที่จะเป็นไปได้ อาตมาจำได้ว่าท่านฟังอาตมาลงแรงอธิบายความ

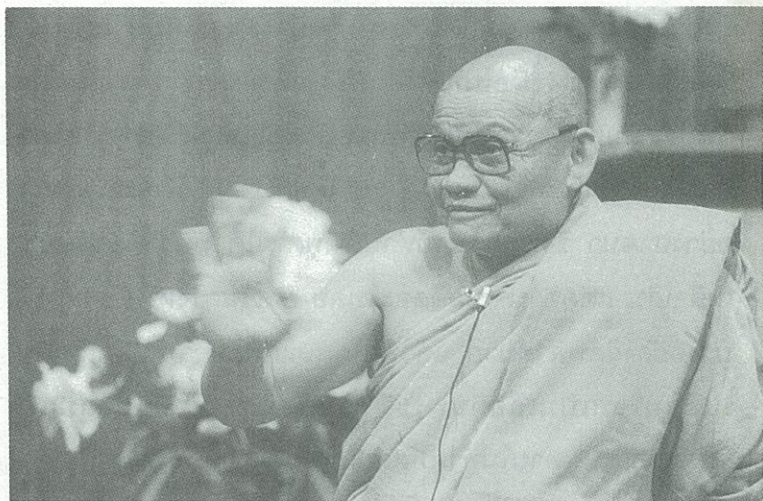

ยุ่งยากต่างๆ ที่อาตมาได้ประสบมาอย่างสนอกสนใจ เสร็จแล้ว
ท่านก็ยิ้ม พลางชี้มือไปที่ตัวท่านเอง แล้วก็บอกว่า ผมก็เหมือน
กัน แค่นั้นเอง ท่านเป็นผู้ที่ทนต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างน่าพิศวง
การที่ต้องทนกับพระหลาย ๆ รูป โดยที่บางรูปก็เงอะงะแก้งก้าง
อย่างอาตมา ซึ่งพูดภาษาที่ท่านเองพูดไม่ได้ นับว่าต้องทนมาก
เหลือเกิน แต่ดูท่านจะไม่คิดอะไรเลย ยกเว้นครั้งหนึ่ง ซึ่งมีอะไร
บางอย่างผิดพลาดมาก แล้วหันโศกบงกัที่มีความสุขขร่าเริงนั้นก็
เปลี่ยนโฉมเป็นเสือกินพระที่น่ากลัวที่สุดเท่าที่จะสามารถ
จินตนาการได้ ท่านไม่ทำเป็นเล่นเลย อาตมาชอบมาก”

โอวาท หยุต แล้วทัน

“...เมื่อเราบวชเป็นเณร เมื่อเราบวชเป็นพระ ก็คือคนเก่า
นะแหละ ไม่ใช่คนอื่นหรอก เป็นนาคก็คนคนนี้ เป็นเณรก็คนคนนี้
เป็นพระก็คนคนนี้ เป็นคนเก่าไม่ใช่คนอื่น ฉะนั้นอย่าเพิ่งไป
สำคัญตัวว่าเป็นโน้นเป็นนี้ ของเก่าที่เราปฏิบัตินะ ของเก่า
เหมือนเราทุก ๆ รุ่น ทุกรูปทุกนามที่อยู่รวมกันนี้ ถ้าพูดตาม
ความจริงแล้วนะ ไม่มีไทย ไม่มีฝรั่ง มีแต่ ดิน น้ำ ไฟ ลม เท่านั้น
ไม่มีอะไรทั้งนั้น อันนี้เรียกว่าสมมุติขึ้นมา

มิเช่นนั้นทุกท่านที่มารวมกันด้วยกันนี้ให้มีความ
เมตตาจิตสม่ำเสมอ ให้รักกันโดยธรรมชาติ อภัยรักกันโดยโลก ใน
เวลานี้ พวกเราซึ่งเป็นคนไทย เป็นคนฝรั่ง อยู่คนละแดน และ

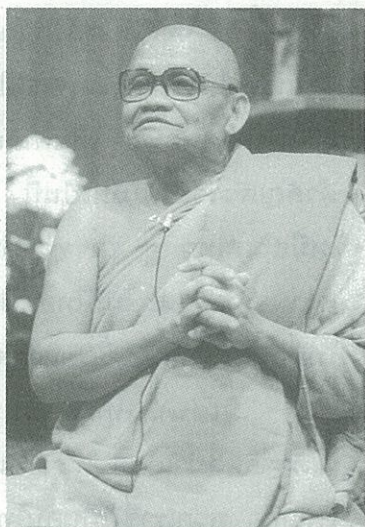
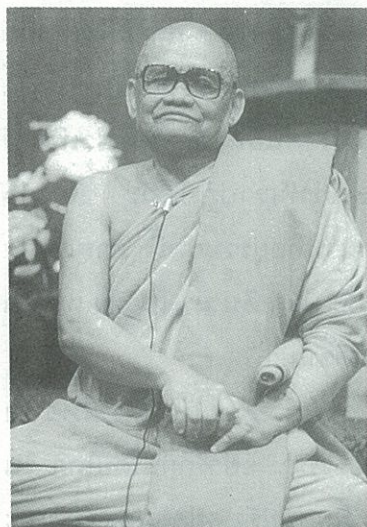

“ไม่ใช่...ไม่ใช่”

มีแต่ฉันคนเดียวที่รู้

“ต้องวางมัน”

“เข้าใจไหม?”

มารวมกันได้แบบนี้ เป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง ให้ประชาชนในกลุ่มชนนี้ดูอย่างพวกท่านทั้งหลายที่อุตสาหกรรมในเมืองไทยนี้ก็เป็นเหตุอีกอันหนึ่งเป็นการปลุกศรัทธาคนไทย ให้มีความเลื่อมใสในพุทธศาสนา ยิ่ง ๆ ขึ้น เดียวนี้เมืองไทยมันจะเสื่อม ๆ ไปแล้ว อย่างที่มหาพระ จะค้นธรรมะอย่างแท้จริงไม่ค่อยมี มาขอเหรียญกับหลวงพ่อกับขอน้ำมันกับหลวงพ่อกับขออะไรต่ออะไรทั้งนั้นนะ ไม่รู้เรื่อง อย่างมากก็เอาอาหารดี ๆ มาให้ฉัน ได้บุญหลาย ธรรมะแท้ ๆ นะมันกลายเป็นไป ไม่ค่อยจะเห็น ไม่ค่อยได้ปฏิบัติกัน

ดังนั้นในเวลานี้โลกกำลังจะเป็นอย่างนี้ เราถึงมีความรู้สึกได้ว่า เราอยู่คนละประเทศ ได้มารวมกันอยู่ที่นี้ มันก็เป็นของแปลกเหมือนกัน ประชาชนทั้งหลายเห็นพวกท่านทั้งหลาย ซึ่งอยู่ในเมืองนอกมารวมกันอยู่ในเมืองไทย มาฉันข้าวเหนียวก็ได้ มาพูดภาษาไทยก็ได้ มาพูดภาษาลาวก็ได้ มาอยู่ที่ทุกซ ๆ ยาก ๆ ลำบากก็อยู่ได้ อย่างนั้นผมจึงพูดเมื่อไปกรุงลอนดอนว่า พวกท่านนี้จะต้องไปทำตึกเตอร์ที่วัดหนองป่าพง คือ เปลี่ยน ผมมีความรู้สึกได้ว่า พวกท่านตายไปแล้วฟื้นคืนมา คือ มาพบปรับตัวเข้ากับอากาศ กับอาหารสารพัดอย่าง พวกท่านทั้งหลายก็มีความอดสาหะฝ่าฟันอุปสรรคอันนี้มา แม้ตลอดถึงคำพูดหรือขานนาค เป็นต้น บวชได้ในพุทธศาสนานี้ก็เรียกว่าน่าเลื่อมใสที่พยายามเป็นไปได้อย่างนี้...

...ฉะนั้น ถ้าใครมาศึกษาเอาแบบอย่างจากครูบาอาจารย์

"And how does one, in guarding others, guard oneself?

By patience and forbearance,

by a non-violent and harmless life,

by loving-kindness and compassion."

Samyutta Nikaya V.168

เรื่องเล่าธรรมอันเรืองโลก

‘อุปถัมภ์’ หนังสือชื่อแปลก เล่มโต หนา หนัก ที่วาง
อยู่ตรงหน้าเริ่มเล่าเรื่องราวมากมาย แม้ยังไม่ได้ยื่นมือไปจับต้อง
หนังสือธรรมะเล่มบางนิดเดียวยังอ่านไม่ค่อยจะจบเลย
แล้วเล่มโตปานนี้ อ่านก็ปีจึงจะจบหนอ ต้นฉบับสาวิกานับ
“ดอกบัวบานทางทิศตะวันตก” ก็ต้องเสร็จเรียบร้อยก่อนจะ
เดินทางไปสาวิกาสัญจรเสียด้วย แล้วนี่เราจะทำอย่างไรดี

เสียงบรรยายธรรมของหลวงพ่อบุญจากเทศน์ที่มักเปิดไว้
เสมอในเสถียรธรรมสถาน แ่วเบาในความทรงจำ...

“...ปฏิบัติธรรมเหมือนกับบรูซซีไฟ...

ซีเกียจไม่ทำ...ขยันจึงทำ...อย่างนี้ไม่ได้ไฟหรอก

ต้องซีเกียจก็ทำ...ขยันก็ทำ...จึงจะได้ไฟ”

น้ำเสียงนั้นหนักแน่น จริงใจ ขนาบให้ลุกขึ้นสู้ได้เช่น
หลายครั้งที่ผ่านมา แม้ยังเข้าใจเพียงน้อยนิด แต่เจ้าให้เร่ง
พากเพียรต่อไป

“...หลวงพ่อบอกว่าท่านอุปมาไว้...ชัดเจนมาก” ท่านแม่ศรี
คันสนีย์ เสถียรสุด มักยกประโยคดังกล่าวมาชวนพวกเราต่อ
อยู่เสมอ

การประชุมที่ทีมงานเพื่อจัดทำสารวิภาฉบับพิเศษในคํ่าวัน
นั้น จบลงที่ทีมงานสาวิกาเอี่ยมมือไปอุ้มหนังสือ ‘อุปถัมภ์’
กลับไปอ่านที่บ้าน

...แก้วก่องส่องธรรมนำชน

เรื่องโลก เรื่องอุบล

คือพระโพธิญาณเถร...

คือเรื่องเล่าจากหน้าแรกของหนังสืออุปถัมภ์ คำเรียบ
ง่าย จริงใจ ไพเราะ ของข้อความต่อมาในแต่ละหน้า ทำให้ผู้ได้
เคยสัมผัสหนังสือเล่มนี้เป็นครั้งแรกต้องยอมรับถึงความ
เพลิดเพลนจากการติดตามเนื้อหาการต่อสู้ยิ่งใหญ่ของครู
บาอาจารย์ซึ่งเร้าทุกศลนั้ก

“...หลวงพ่อบอก สุภัทโท เป็นลูกอีสานโดยกำเนิด ท่าน
เกิดที่จังหวัดอุบลราชธานี เมืองนักปราชญ์ ในหมู่บ้านเล็ก ๆ
แห่งหนึ่งของอำเภอวารินชำราบ ชื่อบ้านก่อ เดิมเรียกว่าบ้าน
กันถั่วย เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑...

“...หลวงพ่อบอกเคยเล่าถึงตัวท่านเองสมัยเป็นเด็กว่า...

“...ตอนเด็ก ๆ คิดอยากจะเป็นพระ ก็เลยตั้งตนเป็น
สมภารขึ้นมา เอาผ้าขาวม้าห่มเป็นจีวร ถึงเวลาฉันเพล ก็ดี
ระขังแก้ง ๆ ให้เพื่อน ๆ ที่เล่นเป็นโยมอุปัฏฐาก เอาน้ำมาให้

แล้วรับศีล รับพร...”

เรื่องราวหลายย่อหน้าในบทเริ่มต้นประกอบด้วยภาพวาดลายเส้นแสดงชีวิตในวัยเยาว์ของท่าน เรียกรอยยิ้มจากสมาชิกเด็ก ๆ ในบ้านที่มักมาแอบเปิดดู “หลวงพ่อบุญ” จากอุปลมณี ในหน้าเหล่านี้ได้เสมอ

พลิกต่อมาถึงหน้าสิบสอง การต่อสู้ในแง่มุมต่าง ๆ ของท่านได้ถูกถ่ายทอดอย่างตรงไปตรงมาน่าสนใจยิ่ง

“...ในชีวิตแห่งการประพฤติปฏิบัติของหลวงพ่อบุญ ร้ายที่คุกคามและทำทลายพรหมจรรย์ของท่าน ทำให้ต้องต่อสู้ขับเคี่ยวกันอยู่หลายปีกว่าจะเอาชนะได้ ก็คือกามราคะ หรือความต้องการทางเพศ สมัยยังหนุ่มก่อนที่จะได้อุปสมบท ก็เคยมีเหตุการณ์ซึ่งทำให้ท่านต้องต่อสู้ และเอาชนะกามราคะเสมือนเป็นการชิมलग ก่อนที่ท่านจะได้พบกับ การต่อสู้อันหนักหน่วง และยืดเยื้อในเพศบรรพชิตภายหลัง...”

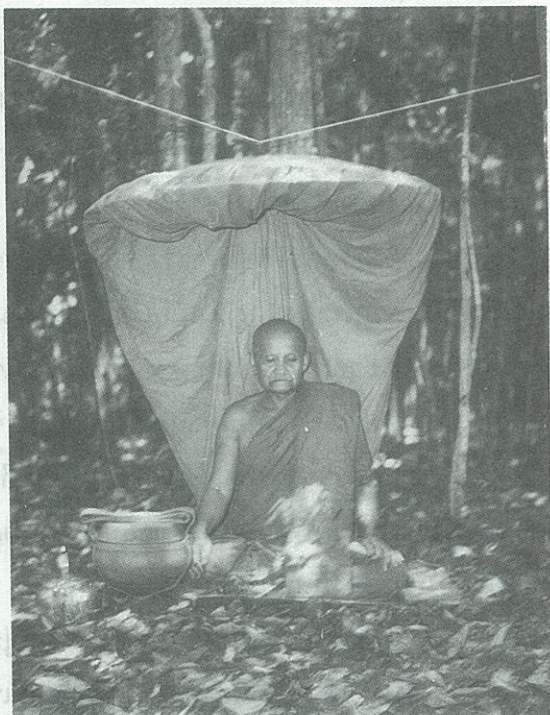
การเล่าเรื่องอย่างจริงจัง จนนึกภาพตามได้ เมื่อมาถึงบทปลงธรรมสังเวช นึกถึงคำสั่งของโยมบิดาและนึกภาพที่ท่านสิ้นใจไปต่อหน้า ยิ่งทำให้เกิดความสลดสังเวชใจ ความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ทำให้ท่านมั่นใจและแน่วแน่ว่าชีวิตนี้จะต้องอุทิศให้กับการประพฤติปฏิบัติ เพื่อพาตัวเองให้พ้นทุกข์ในชาตินี้ให้ได้ จนถึงกับตั้งสัตย์อธิษฐานกับตัวเองว่า...

“...เอาละ ชาตินี้เราจะมอบกายอันนี้ ใจอันนี้ ให้มันตายไปชาติหนึ่ง จะทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้าทุกประการเลย

จะทำให้มันรู้จักในชาตินี้ ถ้าไม่รู้จักก็จะลำบากอีก...”

เรื่องเล่าเริ่มเข้มข้นขึ้นทุกที เมื่อถึงบทที่หลวงพ่อเริ่มชีวิตดุจดรงค์ ทั้งตอนผจญฝูงหมาป่า และตอนอยู่ป่าช้าครั้งแรก ยิ่งคนกลัวผียิ่งน่าอ่านช่วงนี้ ที่ท่านเล่าถึงตอนค้า เขาหามศพมาเผาใกล้ที่ปักกลด

ปฏิบัติของหลวงพ่อ

“...โอ๊ย! เขากลับไปหมดแล้ว เผาะผีให้เราดูอยู่คนเดียว
ไม่รู้จะทำยังไงละ โอ๊ย! ไม่รู้เอาอะไรมาเปรียบมาเทียบให้ฟังได้
เรื่องความกลัวนี่ ยิ่งกลางคืนด้วยสิ ไฟที่กองฟอนเผาศพเขียว ๆ
แดง ๆ ที่บัพพ์ ๆ ...”

“...มันกลัวมาก ๆ ก็คงเหมือนกับเราตักน้ำใส่ตุ่ม ตัก
ใส่มาก ๆ มันก็เลยล้นปากตุ่มออกมา คงจะเป็นอย่างนั้น มัน
กลัวมาก กลัวมาก ๆ ก็เลยออกมา เลยถามตัวเองว่า ที่มึงกลัว ๆ
นี่มึงกลัวอะไร ทำไมถึงกลัวเอาหนักหนา ไม่ได้พูดดอก ใจมัน
พูดของมันเอง ก็มีคำตอบสวนขึ้นมาว่า กลัวตาย มันว่าอย่างนั้น...

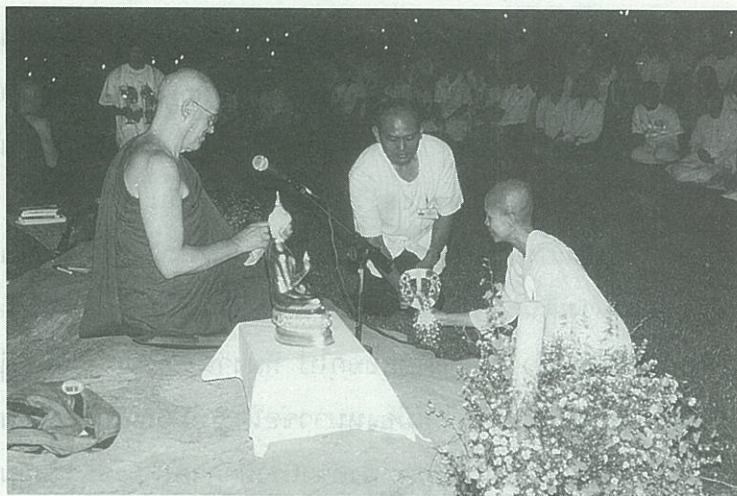
...ความตายนี้ ถึงกลัวไม่กลัวมันก็ต้องตาย เพราะความ
ตายอยู่ที่เรานี่เอง หนีมันไม่ได้ดอก...”

ความเป็นนักสู้ของหลวงพ่อกในการต่อสู้กับความกลัวที่ได้
บรรยายไว้นั้นจับใจพวกเรายิ่งนัก ในเนื้อเรื่องกล่าวถึงตอนเช้า
หลวงพ่อดึงกับปัสสาวะออกมาเป็นเลือด ท่านบรรยายไว้ว่า

“...ถ้าสมควรจะตายก็ให้มันตายเท่านั้นแหละ จะทำยัง
งได้ล่ะ ตายก็ดี ตายเพราะการบำเพ็ญภาวนา ตายก็เต็มใจที่
จะตาย ตายเพราะการทำชั่วนั้นไม่คุ้มค่า ตายอย่างนี้สมควรแล้ว
เฮ้อ...ตายก็ตาย มันว่าของมันอย่างนั้น...”

บทธรรมคำสอนจากอุปลมณีได้สอดแทรกอยู่ระหว่าง
ตัวหนังสือ ระหว่างบรรทัดอย่างแนบเนียน เรียบง่ายเป็นปกติ
และเร้าความสนใจให้กลับมาอ่านแล้วอ่านอีก

แต่บทที่กองบรรณาธิการสาวิกาสอนใจมากเป็นพิเศษ

หลวงพ่อบุญเมธ อารามพระพุทธรูปองค์เล็ก
จากวัดอมราวดีมาเสถียรธรรม

ในครั้งนี่คือ เรื่องราวของหลวงพ่อกับชาวต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า ท่านมีลูกศิษย์ลูกหาที่เป็น ‘ฝรั่ง’ มากมาย และในปัจจุบันท่านเหล่านั้นกลายเป็นเรี่ยวแรงสำคัญของการเล่าเรื่องพระธรรมในพุทธศาสนาเผยแผ่ไปทั่วโลก โดยปราศจากข้อจำกัดในเรื่องภาษา

“ดอกบัวบานทางทิศตะวันตก” สภาวิภาจบัปพิเศษเริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้นจากวันที่ทีมงานสภาวิภาจได้เข้ากราบพระอาจารย์หลวงพ่อบุญเมธ ลูกศิษย์ฝรั่งรูปแรกของหลวงพ่อบุญเมธ ที่เปรียบเสมือนผู้เปิดประตูแห่งโอกาสให้กับชาวต่างชาติได้สัมผัสธรรมะจากหลวงพ่อบุญเมธ

“...สาวิกาสัญญาจะไปเชียงใหม่ครั้งที่แล้ว เราได้มีโอกาส
เข้ากราบหลวงพ่อสุเมโธด้วย...ได้กราบเรียนท่านว่า เราขอทำ
สาวิกา ฉบับหลวงพ่อชา และขอกราบนัดที่จะสัมภาษณ์ท่าน
ด้วย” นั่นคือชิ้นงานหนึ่งของสาวิกาสัญญาคราวนั้น

“ไปงแแง แอ่งดอย” งามเหลือเกินในวันนั้น เราเดินดูม
ลงไปตามทางเดินธรรมชาติวกวนลงในหุบที่ร่มครึ้มด้วยต้นไม้จำ
เสียงน้ำตกไหลซ่า ๆ แว่วไกลออกไป ทีมงานสาวิกาก้าวขึ้นภูฏ
ปักไม้ที่เสียบกริบ ดอกไม้เมืองหนาวช่อโตถูกนำมาปักไว้ในตุ่ม
ดินใบเล็กใบน้อยเต็มไปหมด ยิ่งเพิ่มบรรยากาศโดยรอบให้งาม
เพิ่มขึ้นไปอีก

หลวงพ่อสุเมโธเมตตานำเวียนเทียน

นำเดินจงกรมใน 'ป่าปลุกมือ' ที่เมืองไทย

'แก้อ้อ' แก้อ้อตัวใหญ่มากวางอยู่บนระเบียงไม้ที่เรานั่งพับเพียบเรียงกันอยู่ บนแก้อ้อตัวนั้นมีพระภิกษุฝรั่งรูปหนึ่งใส่แว่นตากำลังยิ้มอย่างใจดีมายังเราทั้งหมด เราเห็นด้วยกับทุกคนทันทีว่า หลวงพ่อสุเมโรคือหลวงพ่อฝรั่งใจดี

ก่อนกลับอังกฤษช่วงเดือนมกราคมที่ผ่านมา หลวงพ่อเมตตามาเทศน์ให้พวกเราฟังที่เสถียรธรรมสถาน ในหัวข้อ 'การทำงานสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาในต่างแดน' เล่าเรื่องช่วงเวลาี่สิบสองปีที่หลวงพ่อก่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน...สามสิบปีก่อนที่เราไปอยู่กับหลวงพ่อบุชา ชาวไทยก็สงสัยว่า ทำไมคนอเมริกันจึงมาอยู่ที่วัดหนองป่าพงที่กันดาร

มากอย่างนั้นได้..

“...คนไทยเคยเห็นคนอเมริกันในภาพยนตร์ว่าชอบเที่ยวเล่นไป แต่ที่จริงก็มีคนอเมริกันสักคนหนึ่งที่มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ที่ต้องการถวายชีวิตแด่พระพุทธศาสนา...”

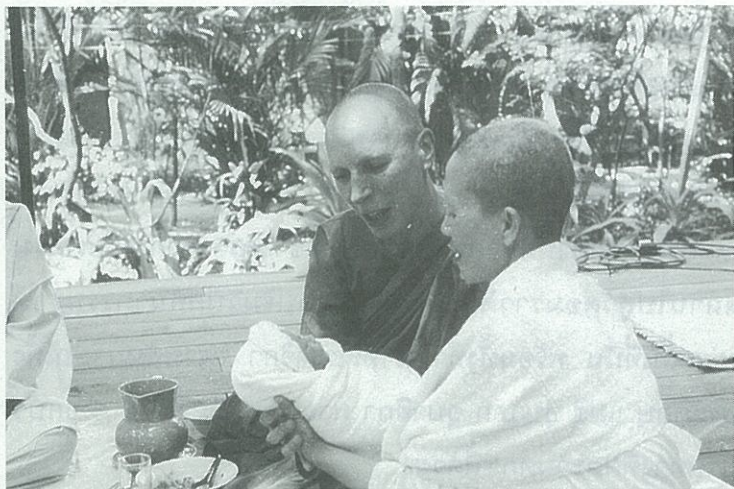
“...เมื่อชาวบ้านสงสัยเช่นนั้นก็เป็นการกระตุ้นคนไทยให้หันมาดู มาสนใจว่า ศาสนาพุทธที่แท้เป็นอย่างไร นอกไปจากการนับถือกันตามประเพณี...”

“...ไปอยู่เมืองนอก คนอังกฤษก็สงสัยเหมือนกันว่าทำไมคนอเมริกัน คนยุโรปจึงมีศรัทธาที่จะโกนศีรษะอย่างนี้ ห่มผ้าสีเหลืองอย่างนี้ ตลอดไป...”

“...โลกของเรากำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะมีปัญหาต่อไปหรือไม่อย่างไรไม่อาจทราบได้ คนเริ่มหันมาสนใจคำสอนของพระพุทธเจ้าที่สอนเรื่องทุกข์กับไม่ทุกข์คือ อริยสัจ...”

เมื่อเล่าเรื่องธรรมเกี่ยวกับลูกศิษย์หลวงพ่อดำเนินมาถึงจุดนี้ เรื่องราวคงจะขาดสีสันและไม่ครบถ้วน ถ้าไม่ได้เอ่ยถึงความสัมพันธ์อันผูกพันลึกซึ้งประดุจพี่น้อง ระหว่างนักบวชสตรีแห่งวัดอมราวดีและสังฆะของเสถียรธรรมสถาน

ยามใดที่นักบวชหญิงของวัดอมราวดีเดินทางมาประเทศไทย เสถียรธรรมสถานก็เป็นเสมือนบ้านหลังที่ ๒ ของท่านเหล่านั้น มิใช่เพียงแค่นั้น แม้แต่ยามใดที่ท่านไปพักพิงที่วัดป่าตามต่างจังหวัด ท่านแม่ชีคันสนีย์ และเหล่าอาสาสมัครก็จะตามไปเยี่ยมเยียนเป็นครั้งเป็นคราว เมื่อยามที่เสถียรธรรม

ท่านสุนทรากับเด็ก ๆ ที่บ้านสายสัมพันธ์

สถานจัดการอบรมธรรมหรือการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานท่านก็จะร่วมมาแสดงธรรมด้วยหลาย ๆ ครั้ง และยามปลอดจากภาระต่าง ๆ ท่านแม่ชีจาก ๒ ฝั่งโลกมักจะใช้เวลาที่หายากนั้น แลกเปลี่ยนธรรม แรงบันดาลใจ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

จากสายสัมพันธ์หนึ่งเดียวที่ท่านแม่ชีสุนทราก่อนนั้น ก็นำไปถึงการเยี่ยมเยียนของท่านแม่ชีอีกหลายท่านไม่ว่าจะเป็น ท่านจิตตรินเดรีย ท่านอุเบกขา หรือท่านสันตะจิตตะ และรวมทั้งการเยือนอมราวดีและจิตตวิเวกของท่านแม่ชีคันทนี และคณะในปี ๒๕๓๙

จากการเดินทางในครั้งนั้น จนถึงวันนี้ก็เชื่อว่าความ

สัมพันธ์จะสิ้นสุดลง แม้กายจะไม่อยู่ใกล้แต่ธรรมและใจยังถึงกันเสมอ ชาวคราวจะผ่านถึงกันทั้งทางจดหมาย โทรสาร โทรศัพท์ E-MAIL และที่สำคัญผ่านทาง การเดินสารของเหล่ากัลยาณมิตรที่เดินทางไปมาระหว่าง ๒ ประเทศ แม้ล่าสุดอาสาสมัครจากเสถียรธรรมสถานที่น่าความหวังดีและชาวคราวจากเสถียรธรรมสถานไปสู่วัดอมราวดีก็มีโอกาสเข้าอบรมวิปัสสนากรรมฐานระยะสั้นที่นั่น พร้อมทั้งทำหน้าที่สื่อสารวิกา กราบสัมภาษณ์ทั้งพระภิกษุ แม่ชี อุบาสก อุบาสิกา มาลงในสาวิกาฉบับ ‘ดอกบัวบานทางทิศตะวันตก’ นี้ด้วย

อภินิหารของแม่ชี กสิมมิกะเจตมณีนี

เมื่อไปเยี่ยมที่วัดอมราวดี

เมื่อมีโอกาสไปเยี่ยมท่านจันทรสิริ ที่จิตตวิเวก

ทีมงานสาวิกาไปสัมภาษณ์ที่วัดอมราวดี

เรื่องเล่าธรรมอันเรืองโลก

การเรียนรู้จากเรื่องราวใน ‘อุปลมณี’ และการได้ฟังธรรมจากพระอาจารย์ลูกศิษย์ชาวต่างชาติของหลวงพ่อบุญยืนยันได้ว่า พระธรรมคือสิ่งที่ทั้งโลกกำลังแสวงหา

เสถียรธรรมสถาน เป็นสวนธรรมที่มีเนื้อที่สิบสี่ไร่ ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ก็จริงอยู่ แต่จากงานเพื่อพระธรรม ได้ชี้ให้เห็นว่า ขณะนี้ยังมีเพื่อนร่วมเส้นทางในทั่วทุกมุมโลกกำลังพากเพียรเรียนรู้ในเรื่องราวการพัฒนาชีวิตและจิตวิญญาณด้วยกันทั้งสิ้น โดยมีกระแสแห่งพระธรรมเชื่อมโยงถักทอคนเหล่านี้เข้าด้วยกัน

สิ่งที่เห็นได้เป็นรูปธรรม คือเพื่อนร่วมทางแห่งธรรมหลายเชื้อชาติ หลายภาษา ที่แวะเวียนมาเยี่ยมเยียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเราที่นี่ เพื่อยืนยันกับเราว่า

โลกกำลังพูดภาษาเดียวกัน คือภาษาธรรม ภาษาใจ

ชาวดีล่าสุดจากทั่วโลกที่ส่งมายังเสถียรธรรมสถาน โดยผ่าน ธรรมทูต ที่ครั้งนี้นำมาในรูปแบบของเพื่อนชาวฝรั่งเศส ชื่อ คุณปิแอร์ จากหมู่บ้านพลัม (Plum Village) นำพาความระลึกถึงโดยธรรมจากท่านติช นัท ฮันห์ มามอบให้ พร้อมกับ เอกสารสำคัญจาก สหประชาชาติ ในโครงการเพื่อสันติภาพโลก โนเบลพีซไพรซ์ (Nobel Peace Prize) เชิญชวนให้ผู้นำทางจิตวิญญาณทั่วโลก รับรู้ถึงการนำคำสอนข้อปฏิบัติทางธรรมห้าข้อ

หรือศีลห้าในพระพุทธศาสนาเพื่อวิถีชีวิตอันเป็นปกติของมวลมนุษยชาติ อันจะนำมาซึ่งความผาสุกและศานติอันยั่งยืน ออกเผยแพร่แต่ปวงชนทั่วโลกกว่าสองแสนล้านคน เพื่อต้อนรับปีคริสต์ศักราช ๒๐๐๐ จะมาถึง

ก่อนที่ คุณปิแอร์ เพื่อนทางธรรมของเราจะจากไปพร้อมกับแดดสายในวันรุ่งขึ้น ท่านแม่ชีคันทน์เสถียรสุด ได้กล่าวอ้ำอวลว่า “...เราจะพบกันได้เสมอไม่ว่าจะอยู่ห่างกันไกลในดินแดนไหนในโลก...”

“...ขณะที่เราทำหน้าที่บนวิถีชีวิตที่สงบเย็นและเป็นประโยชน์...”

“...ลมหายใจแห่งสติปัญญาของเราจะเป็นหนึ่งเดียวกัน...”

“...เราจะพบกันในความสงบเย็นของจิต...”

ห้องตัวเอง

ไฉนจันเดินเข้าไปในร้านกาแฟ เห็นคนมุงรอบโต๊ะตัวหนึ่ง พอแหวกเข้าไป ก็เห็นชายคนหนึ่งกำลังเล่นหมากรุกอยู่ แต่ที่นั่งไม่ถึงก็คือ อีกด้านหนึ่งของตารางหมากรุก เป็นหมาขนเกรียนกำลังใช้ตีนเขี่ยเบี้ยอยู่

"ไอ้ไอ หมาตัวนี้เก่งจังเลย เล่นหมากรุกก็เป็น" ไฉนจัน

ชม

"เก่งอะไรกัน เล่นมา ๕ ตา มันแพ้ผม ๓ ตาแล้ว ชมให้

ถูกคนน้อย" นักเล่นหมากรุกตอบ

ชายหนุ่มแสดงอาการดูถูกหมาที่เล่นแพ้ตนตั้ง ๓ ตา เลยรู้สึกที่ตัวเองเก่ง แต่กลับไม่เฉลียวใจว่า ถ้าเขาเก่งจริงทำไมจึงแพ้มาไปถึง ๒ ตา ขณะที่แสดงอาการอวดตัวว่าเก่งนั้น เขาได้ฟ้องตัวเองว่าโง่เขลา

ตัวตนหรืออัตตานั้น มักหาโอกาสยกหูชูหางตัวเองเสมอ คนที่ไม่เท่าทันตัวเองจึงมักหาช่องคุยไม้ ใ้อวด หรือพูดชมคนอื่น แต่ความอยากคุยไม้พูดข่มนั้น บ่อยครั้งก็แรงกล้ามากจนทำให้ลืมตัว จึงเผลอประจานตัวเองโดยสำคัญผิดคิดว่า

เป็นการแสดงความเก่งกล้าสามารถ

เวลาเราคิดจะยกหูหูทางตัวเองหรือพูดตำหนิใคร ก่อน
จะพูด ลองตรวจตราตัวเองให้แน่ชัดถี่ถ้วน หาไม่จะหน้าแตกได้
ง่าย ๆ

นอกจากการตำหนิคนอื่นว่า ‘โง่’ แล้ว การกล่าวหาคน
อื่นว่า ‘บ้า’ ก็เป็นเรื่องที่ต้องระวังเหมือนกัน ถ้าไม่เชื่อก็ดู
ตัวอย่างข้างล่าง

ภรรยานุ่มใหญ่ ปรีกษาคิตแพทย์ว่า “ภรรยาผมเป็นบ้า
ไปแล้ว เธอคิดว่าตัวเองเป็นรถตุ๊ก ๆ ตลอดเวลา”

“พ่รู้งี้เข้า ขอให้คุณช่วยพาภรรยาามาหาผมหน่อย” จิต
แพทย์แนะนำ

“จะพามาหาผมได้อย่างไร คลินิกหมออยู่ถึงชั้นที่ ๑๐”

“ไม่เห็นยากอะไร คุณกับภรรยาก็ขึ้นลิฟท์มา”

“เอารถตุ๊ก ๆ ขึ้นลิฟท์มันง่ายเสียเมื่อไหร่ครับ คุณหมอ”

ภรรยาคอบ

ใครกันแน่ที่บ้า? ใครกันแน่ที่เพี้ยน? คุณบอกได้
ไหมครับ?

ตามลมหายใจ... ไปสุดหล้า

ในห้านาที (เศษ ๆ)

เปิดเทอมวันแรก ลูกหมูกลับบ้านด้วยความอึมเหมใจ เพราะคุณครูจัดให้นั่งคู่กับจูนเพื่อนสนิท เลยได้คุยกันใจหาย คิดถึง...หลายเรื่องหลายราว วันนี้คุณแม่มีประชุมนอกสถานที่ ขากลับจึงแวะรับลูกหมูที่โรงเรียนด้วย

คุณยายกายสิทธิ์ของลูกหมูเตรียมของว่างไว้ให้ตามเคย และก็อย่างเคย...

“ลูกหมูไปเปลี่ยนเสื้อผ้า ล้างหน้าล้างตา ล้างมือให้ สะอาดก่อนนะลูก แล้วลงมาทานขนม”

ลูกหมูรับคำอย่างว่าง่าย แต่ครั้งจัดการกับตัวเองเรียบร้อย คุณยายกายสิทธิ์ของลูกหมูหายไปไหนเสียล่ะ

“คุณยายรดน้ำต้นไม้อยู่ค่ะคุณลูกหมู” พี่แจ้วรายงาน

เท่านั้น ลูกหมูก็วิ่งต้อออกไปที่สวนขนาดใหญ่หน้าบ้าน ตรงเข้ากอดด้านหลังผู้เป็นยาย ถามประจบเสียงหวานว่าคุณยายทำอะไรอยู่คะ

“ทำกับข้าวมังลูก”

“อ๊วย คุณยาย คุณยายคิดได้ยังไง มุขนี้ซื่อ...มุขนี้ซื่อ”
แล้วก็หัวเราะชอบใจ

“ได้สิลูกหมู กันเองก็สามมุขสิบบาท”

ลูกหมูได้หัวเราะอีกในคำคุณยาย

“วันนี้คุณยายอารมณ์ดีจัง มีอะไรให้ลูกหมูช่วยมั๊ยคะ”

“มานี้ดีกว่าลูกหมู มาทานของว่างก่อน คุณพ่อโทรศัพท์
มาบอกว่าอาจจะกลับค่านิดหน่อย ลูกหมูจะได้ไม่หิวไงลูก”

ว่าพลงยายก็จูงหลานมานั่งม้าหินที่มีขนมจีบ กว๊วยเดี่ยว
หลอดกุ่ม และน้ำมะตูมรอทำอยู่

“ทำไมคุณยายรดน้ำต้นไม้ ปลูกต้นไม้ได้ทุกวัน ไม่เบื่อ
หรือคะ”

“ยายชอบปลูกต้นไม้ ชอบรดน้ำต้นไม้ ชอบอยู่กับต้นไม้”

“ลุงขมบอกว่า ตั้งแต่คุณยายมา ต้นไม้บ้านเรางามขึ้นผิด
หูผิดตา คุณยายดูแลต้นไม้ดี ปลูกต้นไม้ก็เก่ง”

“มันไม่ใช่ความเก่งหรือลูกหมู ถ้าเราเตรียมหลุมให้ขนาด
พอดี ดูแลใส่ใจ ใส่ปุ๋ยพอเหมาะ รดน้ำพอเพียง มีแสงอาทิตย์
ที่อบอุ่น มีฝนที่ตกมาจากฟ้าบ้างตามฤดูกาล เราก็จะพบว่า ใน
ความเกื้อกูลของสรรพชีวิตที่กำลังมีความพอเหมาะพอดี ต้นไม้
ก็จะเติบโตตามธรรมชาติ เขาจะเติบโตตามความพอดีของการ
ทำหน้าที่ มันเป็นธรรมชาติของต้นไม้ลูก ไม่ใช่เรื่องความเก่ง
หรือไม่เก่งเลย”

เจ้าของสายตาบ้องแบ้วที่เคี้ยวขนมจีบตุ้ย ๆ อยู่ขณะนี้

ไม่มีใครคาดเดาได้ว่าเข้าใจหรือไม่เข้าใจในคำพูดของคุณยาย กระทั่งลูกหมูพูดเบา ๆ กับคุณยายว่า

“เหมือนบ้านเรา”

“ใช่แล้วลูก เราต้องพยายามทำบ้านของเราให้มีความพอดีในเหตุและปัจจัย ลูกหมูเองก็จะเติบโตตามเหตุปัจจัยในการเลี้ยงดูตรงนี้ ห้องแห่งลมหายใจของเราไงลูก...เป็นห้องหนึ่งที่เป็นอุปกรณ์ในการเลี้ยงดูลูกหมู และช่วยยกจิตวิญญาณของคนทุกคนในบ้านเราให้เจริญขึ้น เราจะไม่ปล่อยให้ชีวิตของเราขุ่นมัวแม้แต่ขณะเดียว เพราะถ้าเราละเลยในเรื่องนี้ เราก็ยังได้ชื่อว่าประมาทอยู่”

“วันนี้ลูกหมูจะใช้บริการห้องแห่งลมหายใจค่ะคุณยาย วันนี้ลูกหมูมีความสุขมาก แต่ก็มีความสุขที่ทำให้ลูกหมูรู้สึกเหนื่อย คอยทั้งวันเลย เพราะวันนี้คุณครูยังไม่สอน ลูกหมูอยากจะไปตามลมหายใจอย่างที่คุณยายว่า”

“ดีลูก มีความสุขก็เข้าได้ ไม่ผิดกติกา แต่ลูกหมูจะนั่งตามลมหายใจตรงม้านี่ก็ได้นะลูก ทุกที่...เป็นห้องแห่งลมหายใจได้ทั้งนั้น อยู่ที่ใจเรากำหนด ตรงนี้อากาศดีด้วยลูก ลูกหมูจำเพลงที่ยายเคยเปิดให้ฟังได้มั๊ย...ลมหายใจเข้าของฉัน คือความรักของฉันไม้ ลมหายใจของฉันไม้ คือความรักของฉัน ฉันกับต้นไม้มีลมหายใจเดียวกัน ฉันกับต้นไม้คือสิ่งเดียวกัน ฉันกับต้นไม้ผูกพัน เป็นเพื่อนกัน มานาน...”

ลูกหมูพยักหน้า

“จ้ะนายขอตัวไปอ่านหนังสือต่อนะลูก แล้วลูกห่มค้อยตามเข้าไปก็แล้วกัน”

“คะคุณยาย”

“อ้อ ก่อนลูกห่มจะกลับ น้องเมย์ข้างบ้านเขาเอาการ์ตูนม้วนใหม่มาให้ลูกห่ม บอกว่าลูกห่มชอบยิ้มไว้”

ลูกห่มจะเรียกวิถีโकार์ตูนม้วนนี้ว่าเป็นเหตุเป็นปัจจัยได้ไหมหนอ เพราะพอคุณยายพูดจบ ก็ชักอยากดูตึงตึง ๆ ม้วนที่แล้วจบตอนสนุกเสียด้วย

การณืจึงกลายเป็นว่า ลูกห่มเดินเข้าบ้านคล้อยหลังคุณยายเพียง ๕ นาทีเศษ ๆ เมื่อนั่งลงข้าง ๆ คุณยายตรงหน้าทีวีก็พูดด้วยหน้าเรีย ๆ และน้ำเสียงที่เขินเต็มที

“พอดีลมหายใจไปไม่ไกลนะคะ ลูกห่มเลยตามแป็บเดียวแป็บเดียวเอง เจอเลย”

พูดพลางมองหาวิถีโการเมืองม้วนสนุก

“แต่หากการ์ตูนไม่เจอใช้มั๊ยลูก อยู่บนทีวีแน่ะ ไปเปิดดูซะลูก”

“ขอบคุณคะคุณยาย”

“ติดเหลือเกิน การ์ตูนเรื่องอะไรนะลูกห่ม”

“เรื่องคุณยายกายสิทธิ์คะ”

สาวิกาสิกขาลัย์

ให้โลกมีธรรมเป็นมารดา

ทางของนักบวชสตรีนั้นไม่มีหนทางอื่น
นอกจากการดำเนินตามรอยพระยุคลบาท
ขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้ทรงเป็นพระบรมครูผู้ประเสริฐ
เป็นทางที่ดำเนินตามคำตรัสสรรเสริญ
พระนางเขมาผู้เป็นสาวิกาว่า
“ธิดาของเราเป็นผู้มีปัญญามาก
ฉลาดในทางและมีใช้ทาง”

(จากพระธัมมปทัฏฐกถาแปล
ภาค ๘ หน้า ๑๙๙)

- ผู้หญิงได้รับความไว้วางใจจากธรรมชาติ
ในการเป็นผู้ให้กำเนิดชีวิต
ผู้หญิงจึงเป็นแม่ของแผ่นดิน
ความยิ่งใหญ่อันเกิดจากการทำหน้าที่ของเพศมารดานี้
ผู้หญิงจึงไม่ควรมีความรู้สึกต่ำต้อย
นั่นเพราะผู้หญิงมีหน้าที่สำคัญอย่างยิ่ง
คือการให้ชีวิตแก่มวลมนุษยชาติ
ถ้าผู้หญิงคนหนึ่งได้รับการพัฒนาสติปัญญา
ผู้หญิงคนนั้นจะมีศักยภาพที่ทำให้โลกเปลี่ยนแปลง
และพลังนี้จะสืบสานต่อไปอย่างไม่มีวันสิ้นสุด
ตราบไคท์ผู้หญิง
ทำหน้าที่มีธรรมเป็นมารดาอย่างสมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฐิ ••

สาวิกาสิกขาลัย โครงการเพื่อนักบวชหญิงและอุบาสิกาผู้สนใจ
ในธรรมทั้งหลายที่มีจิตสำนึกเสียสละ กัลยาณู พพร้อมที่จะอุทิศ
ชีวิตเพื่อรับใช้พระธรรม ได้มีโอกาสใช้ชีวิตและเรียนรู้ร่วมกันใน
ชุมชนที่มุ่งพัฒนาตนให้เจริญงอกงามโดยมีธรรมะเป็นรากฐานอัน
เป็นงานเกื้อกูลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่ธรรมทายาทหญิง
ด้วยการศึกษา อบรม และฝึกฝน ทั้งด้านปริยัติ ปฏิบัติ ตลอดจนถึง
ความรู้พิเศษ เพื่อส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจเท่าทันโลก
เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม และบุคคล รวมทั้งศิลปะการสื่อสารและ
การเผยแผ่ธรรมะ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของโครงการ ตาม
เหตุปัจจัยของแต่ละบุคคล

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้เพศหญิงได้มีโอกาสศึกษาและปฏิบัติธรรมจนถึงที่สุด
๒. เพื่อการฝึกฝนอบรมตนให้มีธรรมะโดยธรรมชาติและร่วมกัน ถักทอชุมชนแห่งธรรม
๓. เพื่อส่งเสริมธรรมทายาทหญิง

คุณสมบัติของผู้สมัคร

๑. มีจิตสำนึกของการเสียสละ กล้าหาญ พร้อมที่จะอุทิศชีวิต เพื่อพระธรรม และนำสันติสุขมาสู่เพื่อนมนุษย์
๒. ชื่อสัตย์ต่อตนเอง และชื่อสัตย์ต่อพระธรรม
๓. มีสุขภาพแข็งแรงทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต
๔. มีอายุระหว่าง ๑๖ - ๕๕ ปี
(อาจมีการยกเว้นสำหรับผู้มีคุณสมบัติพิเศษ)

วินัยของผู้เข้าร่วมโครงการ

๑. สมาทานศีล ๘ และ ศีล ๑๐
๒. สำรวมอินทรีย์และประพฤติปฏิบัติตนตามโอวาทปาฏิโมกข์
๓. ร่วมกิจกรรมตามที่กำหนดอย่างพร้อมเพรียงเพื่อสร้างความสามัคคี และส่งเสริมซึ่งกันและกัน
๔. เอาใจใส่ต่อกิจกรรมของส่วนรวมและหมู่คณะ
๕. บริหารสิ่งของและร่างกายให้ถูกต้องโดยธรรม
๖. พร้อมที่จะทำงานทุกชนิดเพื่อฝึกฝนการลดตัวตน
๗. อดทน อดกลั้นต่อกิเลส และความยากลำบากต่าง ๆ
๘. มีฉันทะในการสร้างสรรค์บรรยากาศของชุมชนให้อบอุ่นและมีใจแห่งความเป็นกัลยาณมิตรให้กับหมู่คณะ

หลักเกณฑ์การรับสมัคร

๑. ผู้สมัครควรติดต่อขอรับใบสมัครด้วยตนเอง ศึกษารายละเอียดโครงการ เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นประกอบการตัดสินใจ
๒. ผู้สมัครกรอกใบสมัคร พร้อมรูปถ่าย ๑ รูป สำเนาบัตรประชาชนและ สำเนาทะเบียนบ้าน กรณีนี้กับขอหญิงต้องมีจดหมายหรือหนังสือรับรองจากต้นสังกัด
๓. ผู้สมัครยื่นใบสมัครในระหว่างวันที่ ๑๕-๒๙ มิถุนายน
๔. ผู้สมัครเข้ารับการสัมภาษณ์ในวันที่ ๒๙-๓๐ มิถุนายน ยกเว้นผู้สมัครจากต่างจังหวัด สัมภาษณ์ในวันสมัครได้
๕. ผู้ผ่านการสัมภาษณ์ต้องฝึกทดลองการอยู่และปฏิบัติตามวินัยของ สาวिकासิกขาลัย ในระหว่างวันที่ ๑-๒๗ กรกฎาคม
๖. ผู้ผ่านเกณฑ์การฝึกทดลองการอยู่ตามข้อ ๕ จะได้รับการพิจารณาให้เข้าร่วมโครงการต่อไป

ระยะเวลาในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ

โครงการนำร่อง กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๔๒

...อริยสาวิกา เมื่อเจริญด้วยวัชฌิธรรม ๕ ประการ จะเป็นผู้เอาสาระของชีวิต และจะถือเอาสิ่งประเสริฐทางกายไว้ได้ กล่าวคืออริยสาวิกาพึงเป็นผู้ประกอบ ด้วยศรัทธา ศีล สุตตะ จาคะ ปัญญา สตรีใดเจริญด้วย ศรัทธา ศีล สุตตะ จาคะ ปัญญา สตรีนั้นเป็นอุบาสิกาผู้มีศีล ย่อมถือเอาสาระของตนในโลกนี้ไว้ได้...

(ส.สพายตน. ๒๙/๔๙๖/๘๗)

ทำไมถึงเป็นไปได้

นารีเป็นคนแคล่วคล่องว่องไวเกินกว่าเหตุ คนที่อยู่ห่างออกไปนาน ๆ เห็นนารีสักครั้งสองครั้งก็จะชมว่า เป็นคน 'เอ็กทิฟ' แต่สำหรับคนที่สนิท หรือคนที่อยู่บ้านเดียวกันก็จะเรียกนารีว่า เป็นคน 'ซุ่มซำม' เพราะในความรวดเร็วและแคล่วคล่อง ต้องมีอะไรไม่อะไรสักอย่างหนึ่งแตกหรือเสียหายเสมอ

วันหนึ่ง ภายหลังจากการต๋อยถ้วยชาไปทั้งชุด เพราะทำมันหลุดมือไปทั้งถาดเนื่องจากพยายามจะทำสถิติในการเก็บเข้าที่ นารีก็ตัดสินใจไปปรึกษาหลวงพ่อ

"หลวงพ่อเจ้าคะ ดิฉันชอบทำของแตกเจ้าคะ"

"ดี" หลวงพ่อว่า

"ดียังไงเจ้าคะ แดกหมด"

"อ้าว...ก็จะได้รู้ไงว่าแตกเป็นยังไง คราวหลังจะได้ไม่ทำแตกอีก"

นารีหัวเราะ "มันไม่อย่างนั้นสิเจ้าคะ คราวต่อไปมันก็แตกอีก ทั้ง ๆ ที่รู้มันแหละเจ้าคะ"

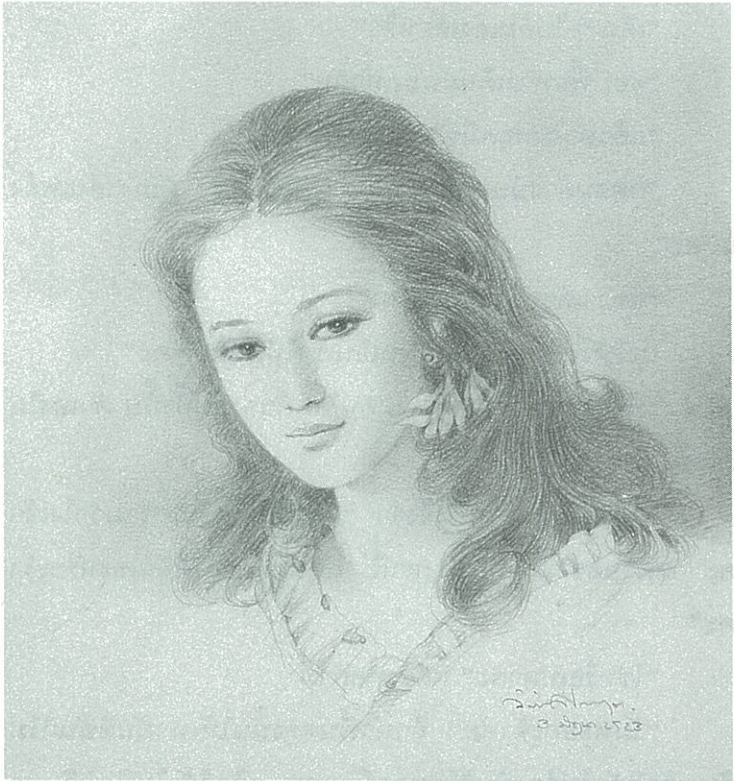
"ทำไมทำแตกล่ะ โยมรู้มั๊ย"

“ความฝันเป็นสิ่งที่สวยงาม แต่การกระทำเป็นสิ่งที่สำคัญ”

“ฝันดี”

“ความฝันคือความหวัง”

“ความฝันเป็นสิ่งที่สวยงาม แต่การกระทำเป็นสิ่งที่สำคัญ”

“ความฝันเป็นสิ่งที่สวยงาม แต่การกระทำเป็นสิ่งที่สำคัญ”

“ความฝันเป็นสิ่งที่สวยงาม แต่การกระทำเป็นสิ่งที่สำคัญ”

“ความฝันเป็นสิ่งที่สวยงาม แต่การกระทำเป็นสิ่งที่สำคัญ”

“ความฝันเป็นสิ่งที่สวยงาม แต่การกระทำเป็นสิ่งที่สำคัญ”

“อื้อ...ต่าง ๆ กันไปเจ้าคะ ล้มก็มี หลุดมือก็มี ชนคน
อื่นก็มี”

“ทำไมล้ม” หลวงพ่อถาม

นารีเหลือบมองหลวงพ่อย่างง ๆ “ก็มันล้มเองนี่เจ้าคะ”

“เดิน ๆ ไปล้มเองเลยหรือ”

“อ้อ...พื้นทางเดินมันไม่เท่ากัน”

“แล้วทำไมหลุดมือ” หลวงพ่อถามอีก

“ก็ตอนล้างนั้นแหละคะ มันลื่นน้ำยา มันก็หล่นเพลิง
แหละ”

“อ้อ...แล้วทำไมชนคนอื่น”

นารีหัวเราะแล้วว่า “ก็คนอื่นเขาไม่หีนี่เจ้าคะ”

“อ้อ” หลวงพ่อถาม “ไม่คนอื่น ก็ของอื่นทั้งนั้น ตัวเองไม่
มีเลยนะ”

นารีเงิบไปพักหนึ่งจึงว่า “หลวงพ่อบอกความว่าไงเจ้า
คะ บอกความว่ามีปัญหา นี่ เป็นเพราะตัวดิฉันเองหรือเจ้า
คะ”

“ใช่หรือเปล่าละ” หลวงพ่อถาม

“ไม่หรอกเจ้าคะ ถ้าทำพื้นตรงนั้นให้เท่ากันดิฉันก็ไม่
ล้ม ถ้าดิฉันไม่ล้างมันก็ไม่หลุดมือแตก แล้วก็ถ้าไม่มีคนอื่นมา
แวน ๆ ตรงหน้า ดิฉันก็ไม่ตกใจ มันก็ไม่มีอะไรแตก”

หลวงพ่อหัวเราะหึ ๆ

“จ้ะ โยมต้องอยู่คนเดียว”

“ไม่ได้เจ้าคะ” นารีเถียงเสียงแข็ง “คนเราจะอยู่คนเดียว
ได้ไง ดิฉันมีสามี มีลูก”

“อ้อ มีหลายคนนี่นะ” หลวงพ่อทำเสียงขำ ๆ “ฉันก็ให้
คนอื่นเขาทำบ้าง โยมจะได้ไม่ต้องทำของแตก”

“ยังไม่ได้ใหญ่เจ้าคะ” นารีทำเสียงเชื่องมั่น “ฉันให้คนอื่น
ทำละก็ แตกมากยิ่งกว่าดิฉันอีกเจ้าคะ ลูก ๆ แกก็ยังคง สามี
ก็พวกผู้ชายนะเจ้าคะหลวงพ่อ ไม่ชอบล้างชามหรือ”

“อ้าว...ฉันจะให้ทำยังไงดี”

นารีมองหน้าหลวงพ่อบีบคิ้วแน่น “นั่นแหละ คำถาม
ของดิฉัน จะแก้โรคทำของแตกนี้ยังไงดี ที่ไม่ใช่การยกให้คนอื่น
ทำนะเจ้าคะ เพราะมันเป็นหน้าที่ของดิฉัน”

หลวงพ่หวัหระ “พื้นไม่เท่ากันนี้เราควรแก้ที่พื้นหรือควร
แก้ที่เรา ถ้าโยมจำให้ได้มันว่าพื้นตรงนั้นไม่เท่ากัน โยมก็คงไม่
ล้ม ถ้าจะต้องล้างชาม โยมก็ต้องตั้งสติให้ดีว่าน้ำยาล้างนะ
มันลื่น โยมจะทำมันหลุดตกมือเมื่อไหร่ก็ได้ มือโยมมันเป็นมือ
คนแก่แล้ว มันไม่แข็งแรงเหมือนแต่ก่อน โยมก็ต้องใช้มันให้
เหมาะกับอายุของมัน หรือถ้าคนอื่นเขาไม่ดูทาง เขาจะเดินมา
ชนโยม โยมก็ต้องเป็นฝ่ายหลบ เพราะเขาไม่หลบ โยมไม่หลบ
มันก็ชนกันเท่านั้นเอง สติตัวเดียวเท่านั้นโยม”

“แหม” นารีหวัหระ “ตัวนี้ของหลวงพ่อนะ ปฏิบัติยาก
นะเจ้าคะ จับที่ไรไม่เคยอยู่สักที ยากกว่าล้างแก้วอีกเจ้าคะ”

“ต้องหมั่นจับนะโยม ถ้านาน ๆ จับที ก็ลื่นหลุดมือบ่อย

เหมือนกันแหละ“

“ฝึกยังไงละ 'ไอ้เจ้าตัวสตินี้' ดิฉันนี่ไม่ออกเลย”

“เฮ้อ ไหนกราบพระศรี” หลวงพ่อถาม

นารีก็มลงกราบทันที หนึ่ง สอง สาม

“เป็นไง ตอนเอามือจดหน้าผากนี่รู้มั๊ย ตอนเอาน้ำผาก
จดพื้นรู้มั๊ย ตอนเอามือพนมแค่หน้าอกล่ะ รู้มั๊ย”

นารีส่ายหน้า “ยังไม่ได้ทำอย่างที่หลวงพ่อบอกเลย”

“นั่นแหละ ไม่มีสติ โยมยกมือขึ้นด้วยความเคยชิน แต่ไม่
ได้ตั้งสติจับการเคลื่อนไหวทุกอริยาบถ ถ้าหัดจับไป อีกหน่อย
สติก็จะอยู่มื่อ”

“กลัวจะหลุดมือยิ่งกว่าเดิมสิ” นารีบ่น แล้วทดลองกราบ
ใหม่ซ้ำ ๆ เสร็จแล้วจึงอุทธรณ์ “มันช้าไม่ทันใจเจ้าค่ะ”

หลวงพ่อบอกว่า “แต่มันทันสตินะ”

กลับมาจากวัดแล้วนารีจึงตั้งอกตั้งใจเอาสติตามทุกอริยา-
บถจนคนทางบ้านสงสัย ตอนเย็นยังไม่มีใครสังเกตเท่าไรหรอก
แต่พอตอนเช้าขณะกำลังเตรียมอาหารอย่างมีสตินั่นเอง สามีก็
ทักขึ้นว่า

“แม่เป็นอะไรไปหรือเปล่า ทำทางเหมือนไม่สบาย”

นารียิ้ม ๆ เธอกำลังเอาสติจับอารมณ์ตัวเอง รู้สึกดีและ
รื่นเริงใจอย่างมากที่เธอเป็นคนถาม

“สงสัยจะอาการหนัก” ลูกสาวว่า เจ้าความรื่นเริงใจนั้น

เปลี่ยนเป็นความไม่พอใจขึ้นมานิด ๆ หน่อย ๆ

นารีเอื้อมมือไปหยิบไข่ออกจากตู้เย็นสองฟอง ไข่ เอาสติ
จับไว้ให้ดีเพราะนี่เป็นไข่ เธอหมุนตัวไปทางที่ล้างชาม วางไข่
สองฟองลงในชามที่ตั้งรอไว้ ขณะเดียวกันก็นึกขึ้นได้ว่า ยังไม่ได้
หยิบแฮมออกมาจากตู้เย็น บ้านนี้เขาชอบกินไข่เจียวใส่แฮม
ขณะหมุนตัวกลับไปเปิดตู้เย็นด้วยความว่องไวนั่นเอง แชนเสื่อ
คลุมที่ยาวรุ่มร่ามก็เกี่ยวเอาชามที่ใส่ไข่สองฟองนั้นหล่นลงไป
บนพื้น นารีทันเห็นชามหล่นลงมาแวบ ๆ เธอจึงปล่อยมือจาก
บานประตูตู้เย็น แล้วหันมาหมายจะคว้าชามไข่ มือที่จะคว้าไข่
ก็เลยไปปิดเอาแก้วสองใบที่ตั้งอยู่บนที่ล้างชามตกลงมาด้วย
เสียงชามไข่หล่นดังพลั้ง!

ตามด้วยแก้วสองใบแตกดังเปรี๊ยะ !

นารียืนงง เสียงลูกสาวร้องว่า

“นี่แหละ แม่ของเรา”

ในขณะที่นารีร้องถามหลวงพ่อกำลังอยู่ในใจว่า

“ทำไมเป็นยังงี้ล่ะคะหลวงพ่อ”

ศลาภาะอาสนะ

๒
ตักแตนยงโย่ ผูกโบหัตตดอกจำปา...ตักแตนยงโย่ ผูกโบ
หัตตดอกจำปา... เคยได้ยินเพลงลูกทุ่งเพลงนี้กันบ้างหรือเปล่านั้น อย่าทำ
หน้างปนสงสัยเลยคะ พุดถึงตักแตน เพราะว่าครั้งนี้ครุหนุมมี
ทำตักแตน มาฝากกันคะ อาสนะนี้ โยคีท่านเรียกว่า ศลาภาะ
อาสนะ

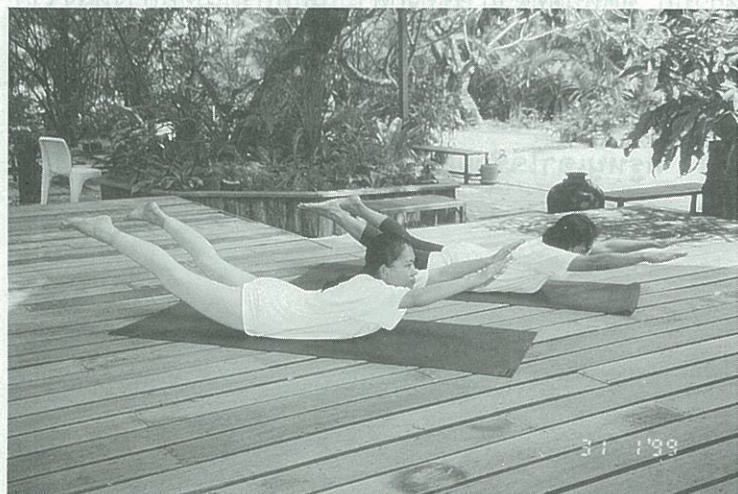
อยากทราบใช่ไหมคะว่าเค้าปฏิบัติกันอย่างไร ไม่ยากเลย
นอนคว่ำลงบนพื้น หน้าผากวางบนพื้น ยืดแขนสองข้างเหนือ
ศีรษะ แยกเท้าสองข้างห่างประมาณ ๑ ฟุต กล้ามเนื้อ
ผ่อนคลายนะคะ อย่าเกร็งตัว กำหนดลมหายใจเข้า...ลึก (นุ่ม
นวลนะคะ อย่าหายใจแรง) ยกลำตัวขึ้นเหนือพื้นช้า ๆ โดย
ให้แขนและขาลอยขึ้นเหนือพื้นด้วย เหมือนเรากำลังจะบินคะ
(เหมือนกับคุณแม่กับคุณลูกในแบบนี้คะ)

หยุดลมหายใจ ๓ วินาที นับ ๑-๒-๓ จึงกำหนดลม
หายใจออกเบา ๆ ช้า ๆ วางลำตัวลงกับพื้นให้อยู่ในท่าเริ่ม
ควรทำต่อเนื่อง ๓-๕ ครั้งคะ

ศลาภะอาสนะ - ทำตักแดน (ท่าเริ่ม)

ศลาภะอาสนะ - ทำตักแดน (ท่าปฏิบัติ)

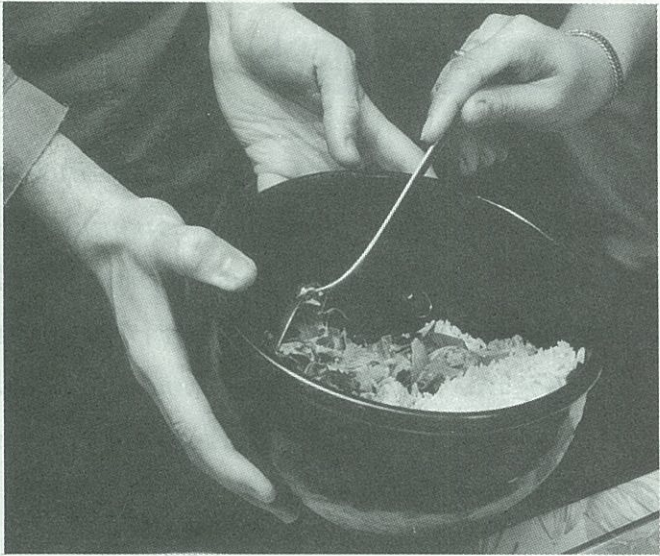

ประโยชน์ที่ได้รับก็คือ ช่วยให้ปอดยืดหยุ่นตัวดีขึ้น บำรุง
ตับ ทำให้กล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรง เวลาเราหายใจลึก ๆ เลือด
จากหัวใจจะไปเลี้ยงใบหน้าและสมอง ปรับปรุงการย่อยอาหาร
ขับลมออกจากกระเพาะอาหาร ช่วยให้ระบบการกลืนของ
กระเพาะปัสสาวะแข็งแรงขึ้น

ข้อ! ถ้าเราปฏิบัติโยคะเป็นกลุ่ม ไม่ควรพูดกันมากเพราะ
จะทำให้เราเสียสมาธิในระหว่างปฏิบัติ และไม่ควรพูดกันใน
ขณะปฏิบัติอาสนะนั้นอยู่ เพราะจะทำให้ลมหายใจติดเพี้ยนได้
ประโยชน์ที่จะได้ก็ไม่เต็มที่

ทฤษฎีของโยคะกำหนดไว้ว่า ไม่ควรปฏิบัติเกินจุดที่สบาย
หมายถึงไม่ฝืน เช่น คนตัวแข็งแรงคงปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าคนตัวอ่อน
เพราะฉะนั้นผู้ที่จะปฏิบัติสำเร็จ จะต้องมียั้งความอดทน และ
ความถี่ อดทนต่ออาการของกล้ามเนื้อที่ปวดเมื่อยบ้างหลังจาก
การปฏิบัติใหม่ ๆ เพราะความยืดหยุ่นยังไม่เกิด ความถี่ก็ต้อง
มีความสม่ำเสมอ หมั่นเพียรเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

ครูหนูเอาใจช่วยค่ะ

"I am friend to all,
companion to all,
sympathetic to all beings,
and I develop a heart full of love,
always delighting in non-harming."

Theragatha 648

กาลามสูตรช่วยด้วย

ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ มีศาสนาพุทธเป็นที่พึ่งทางจิตใจมาช้านาน แต่ปัจจุบันเกิดเรื่องราวมากมายเกี่ยวกับสถาบันศาสนา จะเชื่ออย่างไรดี แม้แต่การทำบุญก็ยังมีกรณีโฆษณาชวนเชื่อ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มีแต่ข่าวลือมากมาย มีการวิพากษ์วิจารณ์ และมีใบปลิวโจมตีที่เผยแพร่ทางเทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง จะไม่เชื่อก็ไม่ชิน จะเชื่อก็หวั่นใจ ชาวพุทธควรทำอย่างไรถึงจะเป็นไทยอย่างแท้จริง

คนสับสน

ตอบ คุณ ‘คนสับสน’

พวกเราชาวพุทธเข้าใจว่าหัวใจของพระพุทธศาสนาคืออะไร? ถ้าเข้าใจว่าหัวใจของพระพุทธศาสนาคือความรู้ที่เราารู้ว่าสิ่งทั้งหลายทั้งปวงไม่ควรเข้าไปยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นตัวเราหรือเป็นของเรา เราก็จะรู้ว่าเราจะทำอย่างไรในขณะที่มีปัญหาอยู่ในปัจจุบันนี้

*ประเทศไทยมีคำสั่งสอนหลายรูปแบบ มีอาจารย์และสำนักหลายสำนักจนชาวบ้านไม่รู้ว่าจะรับคำสั่งสอนหรือปฏิบัติ

ตามสำนักโศภิตี นี้เรียกว่า เรากำลังตกอยู่ในฐานะเช่นเดียวกับ
ชาวกาลาม คุณลองมาฟังว่าพระพุทธเจ้าตรัสสอนอะไรเมื่อชาว
บ้านทูลถามเรื่องความเชื่อ

ในสมัยพุทธกาล มีหมู่บ้านชาวกาลามซึ่งเป็นทางผ่าน
ของศาสดาทั้งหลาย แต่ละศาสดาต่างก็สอนลัทธิของตนจนชาว
กาลามไม่รู้ว่าจะรับเอาลัทธิใดดี ครั้นพระพุทธเจ้าเสด็จผ่านมา
ชาวบ้านก็กราบทูลถามปัญหาข้อนี้ คือข้อที่ไม่รู้ว่าจะเชื่อ
ศาสดาองค์ไหนดี พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสข้อความที่เรียกว่า
กาลามสูตร

พระองค์ตรัสสอนให้ไม่รับเอามาเชื่อทันที โดยอาการ ๑๐
อย่าง เพื่อไม่ให้ตกไปเป็นทาสทางปัญญาของผู้ใด แม้แต่ของ
พระองค์เอง จะได้รู้จักเลือกเอาคำสอนที่สามารถดับทุกข์ได้จริง
ดังที่ปรากฏอยู่ในหลักแห่งสูตรที่เรียกว่ากาลามสูตร ๑๐ อย่าง
ดังนี้-

๑. มา อนุสสเวน : อย่ารับเอามาเชื่อโดยการฟังบอก
ต่อ ๆ กันมา มันเป็นอาการของคนไร้สมอง หรือสมองซีเลื่อย
อย่างที่คุณกรุงเทพฯ สมัยหนึ่งตื่นเรื่องปี่มะ ว่าจะมีวิกฤตการณ์
ใหญ่หลวง

๒. มา ปรมุปราย : อย่ารับเอามาเชื่อโดยที่มีการทำ
ตาม ๆ สืบ ๆ กันมา เห็นเขาทำอะไร อย่างไร ก็ทำตาม ๆ กัน
ไป ดั่งนิทานเรื่องกระต่ายตื่นตูม ที่สัตว์ทั้งหลายเห็นกระต่ายวิ่ง
มาอย่างสุดกำลังก็ชวนกันวิ่งตามจนหล่มคอหักตกเหวตายกัน

เป็นอันมาก วิปัสสนาที่ลึกกว่าทำตาม ๆ กันมากก็มีผลอย่างนี้

๓. มา อิติทிரาย : อย่ารับเอามาเชื่อตามเสียงที่กำลังเล่าลืออยู่อย่างกระฉอนบ้าน หรือกระฉอนโลก ซึ่งเรียกว่า 'ตื่นข่าว' มันเป็นเรื่องของคนโง่ไม่ยอมมาใช้สติปัญญาของตน

๔. มา ปิฎกสมุปทานเนน : อย่ารับเอามาเชื่อด้วยเหตุเพียงว่ามีที่อ้างในปิฎก คำว่า 'ปิฎก' หมายถึงสิ่งที่ได้เขียนหรือจารึกลงไปแล้วในวัตถุ สำหรับการเขียนที่ยังจำ ๆ กันไว้ด้วยความทรงจำยังไม่เรียกปิฎก เพราะเป็นสิ่งขารชนิดหนึ่งที่อยู่ในกำมือของมนุษย์ ทำขึ้นได้ ปรับปรุงได้ เปลี่ยนแปลงได้โดยมือของมนุษย์ จึงไม่อาจถือเอาได้ตามตัวอักษรเสมอไป ต้องใช้วิจารณ์ญาณให้เห็นว่าคำกล่าวนั้นจะใช้ในการดับทุกข์ได้อย่างไร นิกายพุทธศาสนาแต่ละนิกายก็มีปิฎกที่ไม่ตรงกัน

๕. มา ตกทุกเหตุ : อย่าเชื่อโดยเหตุที่ว่ามันต้องตามเหตุผลทางตรรก ซึ่งเป็นศาสตร์ชนิดหนึ่ง ที่ใช้เป็นเครื่องคำนวณหาความจริง ตรรกคือสิ่งที่เราเรียกกันว่า Logics ซึ่งมันก็ยังผิดได้ถ้าข้อมูลมันผิด หรือวิธีการคำนวณมันพลาด

๖. มา นยเหตุ : อย่าเชื่อโดยเหตุที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางนยะ ซึ่งเราเรียกกันในเวลานี้ว่า Philosophy ซึ่งได้ให้คำแปลว่าปรัชญา ชาวอินเดียไม่ยอมรับ เพราะมันเป็นเพียงทัศนะหนึ่ง ๆ มิใช่ปัญญาอันสูงสุดหรือเด็ดขาดที่ควรเรียกว่าปรัชญา นยะ หรือนยายะ เป็นศาสตร์ชนิดหนึ่งซึ่งใช้ในการคำนวณ โดยมีสมมติฐานหรือ Hypothesis มันก็ยังผิดได้เพราะ

การคำนวณหรือการให้สมมติฐานที่ไม่เหมาะสม

๗. มา อากาการปริวิตกุกเกน : อย่าเชื่อหรือรับเอามาเชื่อ ด้วยการตริกตามอากาการ ที่เราเรียกกันสมัยนี้ว่า Common sense หรือสามัญสำนึก ซึ่งเป็นเพียงความคิดชั่วแวบตามความเคยชิน แต่เราชอบใช้กันมากจนเป็นนิสัยไปก็มี นักปราชญ์ผู้ฉลาดชอบใช้วิธีนี้กันมาก และถือว่าเก่ง

๘. มา ทิฏฐินิซุณานุกขนุตติยา : อย่าเชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่าข้อความนั้นมันทนได้หรือเข้ากันได้กับความเห็นของตนที่มีอยู่เดิม ซึ่งมันผิดได้อยู่นั่นเอง หรือวิธีพิสูจน์และทดสอบมันไม่ถูกต้อง มันก็ไม่เข้าถึงความจริงได้ ข้อนี้มีวิธีการคล้ายกับวิถีทางวิทยาศาสตร์ แต่มันก็เป็นวิทยาศาสตร์ไปไม่ได้เพราะไม่มีการพิสูจน์และทดลองที่เพียงพอ

๙. มา ภาพุรุตตาย : อย่าเชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่าผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อถือ ลักษณะภายนอกกับความรู้จริงภายใน ไม่เป็นสิ่งเดียวกันได้ คือผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อถือ แต่พูดผิด ๆ ก็มีอยู่ถมไป แม้สิ่งที่เรียกกันว่าคอมพิวเตอร์สมัยนี้ก็ระวางให้ตี ๆ เพราะคนเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือใช้มัน อาจจะทำให้ผิด ๆ หรือใช้มันผิด ๆ ก็ได้ อย่างูชาคคอมพิวเตอร์กันนัก มันจะผิดหลักกาลามสูตรข้อนี้

๑๐. มา สมโณ โน ครุ-ติ : อย่าเชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่าสมณะ (ผู้พูด) นี้เป็นครูของเรา พระพุทธประสงคอันสำคัญที่เกี่ยวกับข้อนี้ ก็คือไม่ต้องการให้ใครเป็นทาสทางปัญญาของใคร

แม้แต่ของพระองค์เอง ทรงยับยั้ง ๗ ในข้อนี้และมีสาวกเช่น พระสารีบุตรก็กล่าวยืนยันในการปฏิบัติเช่นนี้ คือไม่เชื่อทันทีที่ได้ฟังพระพุทธดำรัส แต่เชื่อเมื่อได้ใคร่ครวญด้วยเหตุผลอันเพียงพอและได้ทดลองปฏิบัติดูแล้ว

จึงดูเถิด มีศาสดาไหนในโลกที่ให้เสรีภาพแก่สาวกหรือผู้ฟังอย่างสูงสุดเช่นนี้ ดังนั้นพุทธศาสนาจึงไม่มี Dogmatic System คือการบังคับให้เชื่อโดยไม่ให้สิทธิในการใช้เหตุผลของตนเอง นี่แหละคือความพิเศษสูงสุดของพระพุทธศาสนา ซึ่งทำให้ไม่ต้องตกเป็นทาสทางสติปัญญาของผู้ใด โลกปัจจุบันมีการโฆษณาชวนเชื่ออย่างรุนแรงท่วมทับไปหมด จนชาวโลกตกเป็นทาสของการโฆษณาที่สามารถทำให้คนควักกระเป๋าออกซื้อหาสิ่งที่ไม่ต้องกิน ไม่ต้องมี ไม่ต้องใช้ ดาษดินไปหมด จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมอบหมายหลักกาลามสูตรให้แก่เพื่อนมนุษย์สมัยนี้ การโฆษณาชวนเชื่อเป็นสิ่งร้ายแรงยิ่งกว่าการโฆษณาธรรมดา

กาลามสูตรเป็นหลักประกันความไม่เป็นตัวของตัวเอง หรือการไม่ใช้สติปัญญาของตัวเองในการต้อนรับสิ่งที่ได้ยิน ได้ฟัง ที่เรียกกันในภาษาธรรมว่าปรโตโฆสะ เมื่อได้ยินได้ฟังอะไร ก็ต้องกระทำโยนิโสมนสิการในสิ่งนั้นอย่างเต็มที่ มีเหตุผลที่จะให้เป็นประโยชน์แล้ว มีผลดับทุกข์ได้จริงจึงค่อยเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์

หลักกาลามสูตรนี้ ใช้สำหรับทุกคน ทุกหนแห่ง ทุกยุคทุกสมัย ในโลกทุกโลก สมัยนี้โลกแคบชนิดเดียวเพราะการติดต่อ

คนบางคนอย่างวิเศษ การสื่อสารทำได้ง่ายและรวดเร็ว คนในโลกสามารถได้ความรู้ใหม่ ๆ จากทุกทิศทุกทาง ไม่รู้จะเชื่ออย่างไรดี ตกอยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับชนชาวกาลามสมัยก่อน กาลามสูตรนี้แหละจะเป็นที่พึ่ง ขอได้สนใจศึกษาไว้ให้เป็นอย่างดีที่สุด และถือว่าเป็นโชคดีที่สุดที่พระพุทธองค์ได้ตรัสกาลามสูตรไว้ในฐานะเป็นของขวัญของทุกคนในโลก คนที่โง่เกินไปเท่านั้น ที่ไม่อาจได้รับประโยชน์จากพระพุทธโอวาทสูตรนี้

ขอให้ท่านใคร่ครวญ ทดสอบดูเถิด ว่ามีเสรีภาพที่ไหนในทางจิตใจที่ยิ่งกว่าเสรีภาพอันจะพึงได้รับจากกาลามสูตร ถ้ามีผู้กล่าวว่าพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งเสรีภาพ ใครจะมีเหตุผลอะไรมาขัดแย้งหรือต่อต้าน โลกที่กำลังมีเมฆาเสรีภาพ ได้รู้จักหรือมีเสรีภาพตามหลักแห่งกาลามสูตรนี้กันหรือเปล่า เหตุที่ทำให้ไม่มีนั้นเนื่องมาจากการหลับหูหลับตา ไม่รู้ไม่ชี้ต่อพระบาลีกาลามสูตรกันหรือเปล่า แถมยังดูกาลามสูตรว่าสอนไม่ให้เชื่ออะไรหรือรับฟังอะไร และมากไปถึงว่าพระองค์ตรัสเรื่องนี้สำหรับประชาชนชาวกาลามสมัยนั้นและที่นั่นเท่านั้นไปเสียอีก ทำไมไม่สังเกตให้เห็นว่า คนสมัยนี้ตกเป็นทาสทางสติปัญญา สูญเสียเสรีภาพยิ่งไปกว่าชนชาวกาลามไปเสียอีก เพื่อนมนุษย์ผู้บูชาเสรีภาพทั้งหลาย ขอจงได้พิจารณาเนื้อความและความมุ่งหมายแห่งกาลามสูตร หรือพระพุทธประสงค์ในการตรัสสูตรนี้กันให้ดีเถิด ความเป็นพุทธบริษัทของท่านก็จะอ้วนขึ้น แทนที่จะผอมลง และอย่าพากันงมงายด้วยความเกลียดกลัว

กาลามสูตร ไปนักเลย คำว่า 'ไท' มีความหมายแห่งเสรีภาพ แล้วท่านจะเอาเสรีภาพอย่างไรมาให้แก่ความเป็นไทของเรา หรือเราจะมีความเป็นไทในแบบไหนกันอีก ซึ่งเหมาะสมแก่ความเป็นไทแบบพุทธบริษัท สาวกของพระพุทธองค์

สรุปความว่า กาลามสูตรไม่ได้ห้ามไม่ให้เชื่อสิ่งใด ๆ โดยประการทั้งปวง หากแต่ให้เชื่อด้วยความเป็นไททางสติปัญญาเท่านั้น แถมยังช่วยให้สามารถไตร่ตรองเลือกเฟ้นอย่างละเอียดสุขุม สามารถหาพบเศษทองในกองขยะขนาดใหญ่เท่าภูเขาเลากาทีเดียว ดังนั้น มาเถิดกาลามสูตร มาสิงสถิตอยู่ในหัวใจของพุทธบริษัทไทยในยุคปัจจุบัน จงทุกคนเถิด*

* คัดย่อจาก 'กาลามสูตรช่วยด้วย' ของหลวงพ่อบุญธรรม พุทธทาสภิกขุ

สาวิกา

สื่อเพื่อชีวิตที่งดงามและเป็นอิสระ
...เป็นสาระ...เป็นความหมาย...เป็นกำลังใจ...เป็นเพื่อน
และเป็นของขวัญอันมีค่า...มอบสาวิกาแด่คนที่คุณรัก

- สมัครสาวิกาเพื่อตัวท่านเอง
- สมัครสาวิกาเพื่อมอบเป็นของขวัญแด่คนที่คุณรัก
- สมัครสมาชิกอุปถัมภ์เพื่อมอบสถานศึกษาทั่วประเทศ

ใบสมัครสมาชิก 'สาวิกา'

ชื่อ _____ นามสกุล _____

ที่อยู่ _____

หมายเลขโทรศัพท์ _____

อายุ _____ ปี อาชีพ _____

สถานที่ทำงาน / สถาบันการศึกษา _____

ขอสมัครเป็นสมาชิก 'สาวิกา'

เป็นเวลา ๑ ปี (๑๒ ฉบับ) ราคา ๓๖๐ บาท

๑ ปี (๑๒ ฉบับ) ยินดีจะร่วมสนับสนุนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้มากกว่า ๓๖๐ บาท เป็นจำนวนเงิน _____ บาท

เริ่มตั้งแต่ฉบับที่ _____ ปีที่ _____

โดยได้แนบ ตัวแลกเงิน ธนาณัติ เช็ค

ส่งจ่าย ปณ. จรเข้บัว โนนาม จันทนา ศรีมุกดา เสถียรธรรมสถาน
๒๔/๕ ซอยวัชรพล ถนนรามอินทรา ๕๕ ลาดพร้าว กรุงเทพฯ หรือโดยผ่าน
แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด เพื่อกองทุนสาวิกา ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
(มหาชน) สาขารามอินทรา บัญชีออมทรัพย์ เลขที่บัญชี ๑๘๗๐๖๒๖๒๔-๗

เดือนกรกฎาคม ๒๕๔๒

๒๓ - ๒๔ ก.ค. ปฏิบัติบูชา เนื่องในวันอาสาฬหบูชา
วันอาสาฬหบูชาที่ ๒๗ ก.ค.

๐๗.๓๐ น. ขอเชิญทำบุญตักบาตรร่วมกัน

๑๗.๓๐ น. ร่วมกันสวดธรรมจักรกัปปวัตตสูตร

๑๙.๐๐ น. ปาฐกถาธรรม/เวียนเทียน

เสถียรธรรมสถานมีกิจกรรมช่วงใดบ้าง ?

- ศิลปะการพัฒนาชีวิตด้วยวิธีอานาปานสติภาวนา
ทุกวันศุกร์ (เช้าเย็น) - เสาร์ - อาทิตย์
- กิจกรรมครอบครัวแห่งสติ และดนตรีแห่งสติ
ทุกวันเสาร์ - อาทิตย์สุดท้ายของเดือน
- ทำบุญ ตักบาตร ฟังธรรม ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวันนักขัตฤกษ์

สนใจสอบถามได้ที่เสถียรธรรมสถาน ซ.วัชรพล ถ.รามอินทรา
ลาดพร้าว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐ โทร. ๕๐๙-๒๒๓๗, ๕๐๙-๐๐๘๕
โทรสาร ๕๑๙-๔๖๓๓

‘คุยกันท้ายเล่ม’ ฉบับนี้ เขียนที่โรงแรม HIMQUEEN เมืองธรรมศาลา ประเทศอินเดียคะ เป็นคอลัมน์สุดท้ายเขียนเสร็จเมื่อไหร่ เป็นอันกด FAX ถึงเมืองไทยทันที

พวกเรา...กองบรรณาธิการเดินทางถึงธรรมศาลา เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ และสำนักงาน ‘สาวิกา’ ฉบับพิเศษ ‘ดอกบัวบานทางทิศตะวันตก’ ต่อทันที เนื่องจากมีบางคอลัมน์ยังไม่แล้วเสร็จ อาสาสมัครคนเก่งของเราประสานงานอย่างแข็งขันอยู่ที่เมืองไทย พร้อม ๆ กับส่งใจมาสู่คนอยู่ไกลที่จะมีโอกาสตามท่านแม่ชีคันสนีย์เข้าเฝ้าท่านทะเลลลामะ เพื่อสัมภาษณ์ลงคอลัมน์ ‘วิถีแห่งชีวิต’ และแน่นอนว่า นี้จะมีใช่เพียงหนึ่งความพิเศษที่จะมีมาฝากกัน ส่วนจะพิเศษและสนุกสนานเพียงใด พบกันในเล่มหน้า แล้วก็ให้บังเอิญมองออกไปนอกหน้าต่างทางขวา พบว่า...ที่นี่ ฟ้าเป็นสีฟ้าจัด เจ็ดห้าตา... อากาศเย็นลงทุกทีเมื่อโมงยามเคลื่อนไปตามดวงตะวันกลมโตที่ค่อย ๆ ลับเหลี่ยมทิวเขา

ขอส่งกำลังใจและคำขอบคุณแด่อาสาสมัครทุกท่านที่อยู่
กับสาวิกาฉบับพิเศษจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอบคุณ ห้องเล็ก ๆ บนตึกสองชั้นเก่า ๆ ย่านจอยแจของ
เมืองธรมศาลาที่มีทั้ง FAX และ E-MAIL ให้การประสานงาน
ของเราราบรื่น

ขอขอบคุณธรรมชาติที่นี้ที่ทำให้ใจทุกดวงเปี่ยมพลัง
ขอบคุณจริง ๆ

ลูกศิษย์ฝรั่งไม่ยากหรอก
ดิ่งไปดิ่งมาเหมือนควาย
เดี๋ยวมันก็เป็นเท่านั้นล่ะ